

URZĄD MIASTA KRAKOWA

**MIEJSCOWY PLAN OGÓLNY
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA KRAKOWA
*ZMIANA PLANU – ETAP II***

**POLITYKA ROZWOJU
PRZESTRZENNEGO I OCHRONY
ŚRODOWISKA**

**Załącznik
do Uchwały Nr CXIII/758/94
Rady Miasta Krakowa
z dnia 20 maja 1994 r.**

**INSTYTUT GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ I KOMUNALNEJ
ODDZIAŁ W KRAKOWIE**

Zespół autorów:

Janusz Bogdanowski, Aleksander Böhm, Józef Gęga,
Krzysztof Görlich, Jerzy Grzymek, Leszek Kałkowski,
Tadeusz Krawczyk, Andrzej Rudnicki, Krzysztof Słysz,
Artur Wieczysty, Krzysztof Zgud, Zygmunt Ziobrowski

główny koordynator planu: Zygmunt Ziobrowski
asystent koordynatora planu: Janusz Komenda

**Nadzór ze strony Urzędu Miasta Krakowa
na prawach konsultantów sprawowali:**

Jan Friedberg – V-ce Prezydent Miasta Krakowa
Kazimierz Trafas – Dyrektor Wydziału Strategii i Rozwoju (do r. 1993)

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	1
<u>I. STRATEGIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO</u>	4
1. UWARUNKOWANIA ROZWOJU	4
1.1. Szanse i możliwości	
1.2. Zagrożenia i słabe punkty miasta	
2. CELE ROZWOJU KRAKOWA	5
3. STRATEGICZNE KIERUNKI	5
3.1. Zwiększenie efektywności wykorzystania istniejących zasobów	6
3.2. Ochrona wartości przyrodniczych i kulturowych	6
3.3. Usprawnienie gospodarki terenami	6
3.4. Oddziaływanie na politykę regionalną	6
3.5. Inwestowanie	7
3.6. Promowanie	10
4. ZAKŁADANE EFEKTY ROZWOJU NA POCZĄTKU XXI WIEKU	12
<u>II. KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ I OCHRONY ŚRODOWISKA</u>	15
1. ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU	15
2. ZADANIA POLITYKI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU	16
3. GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ PERSPEKTYWICZNYCH	16
3.1. Zapewnienie warunków dla poprawy stanu środowiska przyrodniczego	17
3.2. Ochrona istniejących wartości kultury materialnej i kształtowanie krajobrazu	18
3.3. Tworzenie przestrzennych warunków do efektywnego, zrównoważonego, głównie jakościowego rozwoju Krakowa	19
3.4. Poprawa warunków zamieszkania i funkcjonowania miasta	23
3.4.1. Tworzenie warunków dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego	23
3.4.2. Racjonalizacja i rozwój systemów komunikacji	25
3.4.3. Racjonalizacja zarządzania infrastrukturą techniczną	29
3.4.4. Racjonalizacja i rozwój systemów zaopatrzenia w wodę i kanalizacji	30
3.4.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami komunalnymi i przemysłowymi	33
3.4.6. Racjonalizacja i rozwój systemów ogrzewania miasta	33
3.4.7. Zapewnienie dostawy energii elektrycznej	35
3.4.8. Zapewnienie dostawy gazu	36
3.4.9. Przyspieszony rozwój systemów telekomunikacji	37
3.5. Zapewnienie warunków bezpieczeństwa ludności	37
4. STREFY POLITYKI PRZESTRZENNEJ I OCHRONY ŚRODOWISKA	38
5. GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ ETAPOWYCH (DO R. 2000)	41

<u>III. INSTRUMENTY REALIZACJI POLITYKI PRZESTRZENNEJ I OCHRONY ŚRODOWISKA</u>	47
1. Planowanie	47
2. Przepisy lokalne	48
3. Gospodarka terenami	49
4. Gospodarowanie mieniem komunalnym	50
5. Promocje	54
<u>IV. MONITOROWANIE REALIZACJI PLANU</u>	55
ZESPOŁY AUTORSKIE POLITYK SEKTOROWYCH	58

SPIS RYSUNKÓW

- Rys. nr 1.** – Proces zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Krakowa.
- Rys. nr 2.** – Polityka inwestycyjna i etapowanie.
- Rys. nr 3.** – Polityka ochrony terenów otwartych i warunków wentylacji.
- Rys. nr 4.** – Polityka ochrony i kształtowania krajobrazu miejskiego.
- Rys. nr 5.** – Polityka rozwoju przestrzennego i ochrony środowiska.
- Rys. nr 6.** – Polityka w zakresie budownictwa mieszkaniowego.
- Rys. nr 7.** – Polityka racjonalizacji i rozwoju systemów komunikacji:
7a – komunikacji drogowej; 7b – komunikacji zbiorowej;
7c – dostępność komunikacji zbiorowej.
- Rys. nr 8.** – Polityka racjonalizacji i rozwoju systemów kanalizacji.
- Rys. nr 9.** – Polityka racjonalizacji i rozwoju systemów ogrzewania.
- Rys. nr 10.** – Polityka gospodarowania mieniem komunalnym.

WPROWADZENIE

Zmiany ustrojowe a szczególnie nowe reguły gry w przestrzeni stały się impulsem do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Krakowa uchwalonego w 1988 r.

Zgodnie z § 2 Uchwały XXVII/185/91 Rady Miasta Krakowa zmiana planu Krakowa ma na celu:

1. zapewnienie pasów wentylacyjnych, ochrony zasobów przyrody i stref krajobrazowych,
2. dopuszczenie w przypadkach niesprzecznych z celami określonymi w pktcie 1 zabudowy na terenach przeznaczonych dotychczas pod zieleni i rolnictwo,
3. uwzględnienie podziału miasta Krakowa na 18 dzielnic.

Spełnienie tych celów wymagało uwzględnienia w procesie zmiany planu aktualnego, politycznego i społeczno-gospodarczego kontekstu w jakim ta zmiana się odbywa.

Wprowadzenie społecznej gospodarki rynkowej, ustroju demokratycznego i konstytucyjnego poszanowania własności prywatnej ma ogromny wpływ na formę i treść planu, a także na sposoby wprowadzania jego ustaleń w życie.

Transformacja gospodarki i towarzyszące temu procesowi trudności sprawiają, że plan miejscowy jest obecnie równie ważny w warstwie promocyjnej (inspirującej rozwój), jak w warstwie regulacyjnej (określającej w formie przepisu gminnego przeznaczenie i warunki zagospodarowania terenów).

Dziś trudno mówić o promocji rozwoju bez jasnej polityki rozwojowej, marketingu miasta, poszukiwania źródeł finansowania zamierzeń inwestycyjnych i aktywnej działalności władz miasta na rzecz realizacji planu.

Aspekt ten znalazł odzwierciedlenie w Uchwale Nr LXXXI/523/93 Rady Miasta Krakowa z 30.04.1993 zmieniającą uchwałę w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego m. Krakowa z 1988 i zalecającą opracowanie polityk ochrony i rozwoju.

Stąd wśród dokumentów końcowych zmiany planu Krakowa (zob. rys. Nr 1) pojawia się niniejsza "Polityka rozwoju przestrzennego i ochrony środowiska". Uściślając ją "polityki sektorowe":

- Polityka w zakresie inwestycji komunalnych i rządowych dla miasta Krakowa
- Polityka ochrony terenów otwartych i warunków użytkowania terenów o kluczowym znaczeniu dla wentylacji i jakości powietrza

- Polityka ochrony i kształtowania krajobrazu miejskiego (w tym ochrona wartości kulturowych)
- Polityka w zakresie budownictwa mieszkaniowego ze szczególnym uwzględnieniem mieszkań komunalnych dla miasta Krakowa
- Polityka racjonalizacji i rozwoju systemów komunikacji dla miasta Krakowa
- Polityka racjonalizacji i rozwoju systemów kanalizacji dla miasta Krakowa
- Polityka racjonalizacji i rozwoju systemów ogrzewania dla miasta Krakowa
- Polityka wykorzystania terenów stanowiących własność komunalną i własność Skarbu Państwa w Krakowie

będą doskonalone i aktualizowane przez Zarząd Miasta Krakowa.

Niniejsza polityka rozwoju przestrzennego i ochrony środowiska oraz jej rozwinięcie w formie polityk sektorowych nie są sprzeczne z "Załoženiami do planu" uchwalonymi przez R.N.m. Krakowa (uchwała nr.XXVII/152/87) oraz "Kierunkami i celami polityki społeczno–gospodarczej" uchwalonymi dn. 5.11.93.

Przeprowadzona zmiana planu przynosi następujące korzyści:

- Uwzględnienie ponad 30% wniosków obywateli o zmianę przeznaczenia terenów, co powinno zwiększyć obrót nieruchomościami, ożywić rynek materiałów budowlanych, zwiększyć ilość miejsc pracy i rozwiązać problemy mieszkaniowe wielu obywateli Krakowa.
- Umożliwienie dalszym 10 % wnioskodawców uzyskanie działek budowlanych pod budownictwo jednorodzinne poprzez dobrowolne scalenie gruntów.
- Uwzględnienie licznych wniosków Rad Dzielnic Pomocniczych co zwiększa identyfikację tych Rad i wielu mieszkańców dzielnic ze zmienionym planem.
- Dokonanie korekty struktury użytkowania terenów bardziej odpowiadającej oczekiwaniom mieszkańców i interesom miasta, dzięki czemu 3–15–krotnie zwiększa się wartość ok. 1000 ha jeszcze nie wykorzystanych terenów budowlanych.
- Opracowanie koncepcji i zgromadzenie informacji o wielkim ciężarze gatunkowym dla marketingu miasta, promocji inwestycji i kształtowania współczesnego oblicza Krakowa.

- Poprzez opracowanie polityk sektorowych stworzenie podstaw do starania się o pozyskanie rządowych i zagranicznych środków finansowych przeznaczonych na pobudzenie jakościowego rozwoju, a także podstawy do bieżącej działalności poszczególnych jednostek Urzędu miasta odpowiedzialnych za rozwój i gospodarkę przestrzenną.
- Poprzez pilotowe opracowanie "programów aktywizacji ekonomicznej" dla obszarów strategicznych "Zabłocie" i "Ludwinów–Zakrzówek" stworzenie merytorycznych podstaw do aktywnej realizacji planu i budowania monitoringu gospodarki przestrzennej.

Równocześnie nowy, zmieniony plan z racji zabezpieczenia interesów publicznych związanych z ochroną wartości przyrodniczych i kulturowych oraz potrzebą realizacji infrastruktury społecznej i technicznej oraz systemów transportu nadal ogranicza w pewnym stopniu swobodę użytkowania i zagospodarowania terenów będących własnością wielu osób fizycznych i prawnych.

Straty wynikające z tego ograniczenia powinny być sukcesywnie w całości lub w części rekompensowane w miarę rozszerzenia instrumentów gospodarki terenami i wzrostu budżetu gminy.

Niniejszy dokument uwzględnia opinie i uwagi Zarządu Miasta Krakowa oraz Komisji Rady Miasta Krakowa i Rad Dzielnic Pomocniczych, a także opinie ekspertów i zainteresowanych organizacji oraz instytucji.

Równolegle do prac nad zmianą planu Krakowa zostały opracowane na zlecenie Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie następujące tematy:

- "Ekofizjografia aglomeracji krakowskiej ze szczególnym uwzględnieniem systemu terenów otwartych",
- "Studium obiegu wody w środowisku miejskim Krakowa",
- "Wybór i oceny wariantowych lokalizacji lokalnych oczyszczalni ścieków".

Wnioski z tych opracowań zostały uwzględnione w "Polityce rozwoju przestrzennego i ochrony środowiska miasta Krakowa".

PROCES ZMIANY MIEJSCOWEGO PLANU OGÓLNEGO ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA KRAKOWA

PLAN 1988

DOKUMENTY KOŃCOWE, UCHWALONE

1. Uchwała Nr XXXVII/229/88 zatwierdzająca plan Krakowa
2. Załącznik 1A. Mapa 1 : 10 000. Polityka przestrzenna kształtowania struktury funkcjonalno przestrzennej i ochrony środowiska.
3. Załącznik 1B. Mapa 1: 10 000. Polityka przestrzenna kształtowania środowiska kulturowego i kompozycji przestrzennej
4. Załącznik 2. Mapa 1: 10 000. Zasady infrastruktury przestrzennej.
5. Załącznik 3. Mapa 1: 2 000. Użytkowanie terenów.
6. Załącznik 4. Ustalenia planu: Rozdział I - Ustalenia wstępne.
Rozdział II - Ustalenia ogólne. Kierunki polityki przestrzennej.
Rozdział III - Ustalenia szczegółowe. Zasady zagospodarowania terenów wg stref.
Zasady zagospodarowania terenów wg przeznaczenia gruntów.
Rozdział IV - Ustalenia końcowe.
Rozdział V - Skorowidz oznaczeń planu.

I ETAP ZMIANY

PLANU 1992

DOKUMENTY KOŃCOWE, UCHWALONE

1. Uchwała Nr LXXXI/523//93, zmieniająca uchwałę w sprawie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krakowa.
2. Załącznik 1. Zasady zagospodarowania terenów według rodzajów użytkowania.
3. Załącznik 2. Zasady zagospodarowania terenów według stref polityki przestrzennej (treść wg planu z 1988 roku).
4. Załącznik 3. Mapa 1 : 5 000. Rysunek Planu.

II ETAP ZMIANY

PLANU 1993

DOKUMENTY KOŃCOWE, DO UCHWALENIA

1. Uchwała Nr.....: Rozdział I - Przepisy ogólne.
Rozdział II - Zasady zagospodarowania terenów według rodzajów użytkowania.
Rozdział III - Zasady zagospodarowania terenów według rodzajów stref polityki przestrzennej.
Rozdział IV - Przepisy końcowe.
2. Załącznik 1. Mapa 1 : 5 000. Rysunek Planu.
3. Uchwała Nr.....Polityka rozwoju przestrzennego i ochrony środowiska

I. STRATEGIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

1. UWARUNKOWANIA ROZWOJU

Na przestrzenny rozwój Krakowa w nowych warunkach ekonomicznych istotny wpływ będą miały następujące przesłanki:

- poczucie tożsamości mieszkańców,
- atrakcyjność miasta dla biznesu i inwestowania oraz turystyki,
- dochody ludności i jej zdolność do inwestowania,
- tempo rozwoju infrastruktury technicznej,
- aktywność władz lokalnych w tworzeniu bazy ekonomicznej i pokonywaniu barier rozwoju miasta,
- jakość środowiska miejskiego,
- otoczenie zewnętrzne a szczególnie regionalna polityka państwa.

Przesłanki te tworzą szanse ale także zagrożenia dla rozwoju miasta.

1.1. Szanse i możliwości:

- możliwość wykorzystania pozycji Krakowa jako ośrodka nauki i tradycji historycznej i kulturowej,
- możliwość wykorzystania istniejącego majątku trwałego, zasobów kultury oraz potencjału twórczego i intelektualnego mieszkańców miasta,
- możliwość wykorzystania sytuacji politycznej i otwierających się perspektyw finansowych (np. istniejących obecnie, sponsorowanych przez różne państwa linii kredytowych, pożyczek międzynarodowych banków rozwojowych, funduszy "pomocowych"),
- możliwość lepszego wykorzystywania środków publicznych przez samorząd, wzrost zasobności części mieszkańców,
- entuzjazm wielu ludzi, szczególnie młodych, spragnionych sukcesu w działalności gospodarczej i kulturalnej,
- możliwość wykorzystania inwestorów zdolnych do finansowania inwestycji infrastrukturalnych, ogólnomiejskich,
- tworzenie politycznych i formalnych warunków dla powołania Krakowskiego Zespołu Metropolitalnego, którego celem będzie zapewnienie zrównoważonego rozwoju w warunkach wysokiego stopnia komplikacji problemów i dużego zróżnicowania specyfiki lokalnej,
- możliwość wykorzystania położenia geograficznego w Europie Centralnej.

1.2. Zagrożenia i słabe punkty miasta:

- zaniedbania w rozbudowie systemów transportu i infrastruktury technicznej a szczególnie telekomunikacji i kanalizacji,
- szybkie tempo dekapitalizacji zabytkowych budowli, szczególnie na Kazimierzu i w Starym Podgórzu,
- niezadowolenie społeczne wywołane zaległościami w infrastrukturze społecznej, budownictwie mieszkaniowym, urządzeniach rekreacyjnych i usprawnianiu transportu,

- niska efektywność działań na rzecz poprawy czystości powietrza, a szczególnie wolno postępująca modernizacja HTS i likwidacja źródeł niskiej emisji,
- brak możliwości zlokalizowania w Krakowie w najbliższym czasie nowych dużych inwestycji na skutek braku atrakcyjnych łatwodostępnych terenów uzbrojonych,
- utrzymujące się trudności związane z transformacją gospodarki, ograniczające przyrost dochodów budżetowych i powodujące dalszy wzrost bezrobocia,
- brak utrwalonych tradycją demokratycznych mechanizmów sprawowania władzy, nadmierny wpływ konfliktów politycznych na gospodarkę.

2. CELE ROZWOJU KRAKOWA

Kraków powinien rozwijać się jako aktywne gospodarczo miasto nauki, kultury i turystyki, przyjazne jego mieszkańcom i przybyszom.

Biorąc pod uwagę potrzeby i aspiracje mieszkańców; aktualne problemy Krakowa oraz jego rolę w życiu społeczno-gospodarczym kraju i regionu, a także szanse i zagrożenia, przyjmuje się następujące cele rozwoju Krakowa mające wpływ na politykę przestrzenną:

2.1. Poprawa jakości życia mieszkańców, a szczególnie poprawa czystości powietrza, poprawa funkcjonowania miejskich systemów transportu, infrastruktury technicznej i społecznej, zapewnienie mieszkań dla najbardziej potrzebujących i modernizacja istniejących zasobów mieszkaniowych oraz zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom i przyjeźdnym.

2.2. Zachowanie dóbr kultury i krajobrazu miasta, a szczególnie tych, które wpływają na poczucie tożsamości mieszkańców Krakowa i Polaków, decydują o atrakcyjności Krakowa dla turystów i biznesu, kształtują patriotyzm lokalny, mają wpływ na dalszy rozwój kultury, nauki i sztuki.

2.3. Zapewnienie dogodnych warunków dla rozwoju gospodarczego miasta, a szczególnie zwiększenie dostępności terenów dla inwestycji i zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej.

2.4. Umocnienie roli Krakowa jako regionalnego i krajowego centrum nauki, kultury, turystyki i biznesu oraz liczącego się w Europie Środkowej centrum kontaktów międzynarodowych.

Przyjęta kolejność tych celów i sposób ich zgrupowania nie wynika z hierarchii ważności a odzwierciedla jedynie stopniowe przechodzenie od jednostkowych interesów obywateli do coraz szerszej rozumianych interesów publicznych.

3. STRATEGICZNE KIERUNKI DZIAŁAŃ

Strategia realizacji w/w celów polegać będzie na przyspieszaniu przemian jakościowych. Dla jej realizacji władze miasta podejmą następujące działania:

3.1. Zwiększenie, poprzez nacisk na modernizację i racjonalną eksploatację, **efektywności wykorzystania istniejących zasobów** budowlanych, terenów uzbrojonych oraz systemów transportu, telekomunikacji, odprowadzenia ścieków i utylizacji odpadów. Wybrane kierunki działań przedstawiono w rozdziale II pkt 5.1. Przygotowanie tych działań wymaga opracowania szczegółowych programów.

3.2. Skuteczną ochronę wartości przyrodniczych i kulturowych pozwalającą zachować w połączeniu z zewnętrznymi terenami otwartymi najcenniejsze dla wypoczynku i poprawy klimatu lokalnego tereny otwarte wewnątrz istniejącego zainwestowania, a także zachować wartościowe obiekty i zespoły zabytkowe oraz utrzymać atrakcyjność krajobrazu miasta i jego fragmentów. Zakres działań na rzecz ochrony wartości przyrodniczych i kulturowych przedstawiono w rozdziale II pkt 3.1. i 3.2.

3.3. Usprawnienie gospodarki terenami dla zahamowania negatywnych zjawisk mogących opóźnić bądź uniemożliwić zmiany jakościowe a mianowicie:

- zahamowanie ekstensywnego wykorzystywania terenów miejskich w pełni uzbrojonych i dogodnie obsługiwanych poprzez komunikację zbiorową,
- powstrzymanie dokonywania podziałów na działki budowlane bez kompleksowego zaprojektowania sieci ulic lokalnych i dojazdowych,
- niedopuszczenie do uszczuplania istniejących terenów zieleni lub tworzenia zagrożeń dla jej istnienia, a szczególnie obszarów roślinności w zachodniej i południowej części miasta,
- powiększanie zasobu gruntów komunalnych wolnych od zabudowy, a przewidzianych w planie do zainwestowania, wykorzystując w tym celu prawne i polityczne możliwości,
- wpływanie poprzez plany, decyzje lokalizacyjne i inwestycje miejskie na powstrzymanie chaotycznego rozrostu miasta i na przebudowę jego struktury przestrzennej podporządkowaną kryteriom funkcjonalności, kryteriom ładu przestrzennego, kryteriom atrakcyjności dla biznesu i turystyki oraz zabytkowemu charakterowi miasta.

Instrumenty służące tym działaniom przedstawiono w rozdziale III.

3.4. Oddziaływanie na politykę regionalną rządu i politykę władz gmin sąsiadujących z Krakowem oraz podjęcie strategicznych decyzji pozwalających chronić interesy gminy Kraków leżące poza granicami miasta lub uwarunkowane czynnikami zewnętrznymi. Dotyczy to w szczególności:

- rozbudowy lotniska w Balicach umożliwiającej rozszerzenie połączeń międzynarodowych, wzrost obsługi pasażerów do 1 mln osób, wzrost przewozów towarowych do 2.500 ton w 2010 r., a także pozwalającej na zmniejszenie uciążliwości lotniska dla północno-zachodnich dzielnic mieszkaniowych Krakowa,
- modernizacji HTS zapewniającej zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, redukcję nieprzetwarzanych odpadów, zwiększenie efektywności wykorzystania terenów, a w efekcie likwidację strefy ochronnej,
- likwidacji głównych emitorów zanieczyszczeń oddziałujących na czystość powietrza w Krakowie,

- przyspieszenie tempa budowy południowego obejścia autostradowego do węzła z ulicą Wielicką niezbędne dla reorganizacji ruchu w terenach zabudowanych a szczególnie na Alejach Trzech Wiśszczów,
- przyspieszenie budowy oczyszczalni ścieków "Kujawy" i rozbudowy oczyszczalni "Płaszów" dla zmniejszenia zrzutu nieoczyszczonych ścieków, a równocześnie zwiększenia ilości wody dla celów przemysłowych,
- przygotowywania budowy Kanału Krakowskiego, zapewnienia większej rezerwy przeciwpowodziowej w zbiorniku "Świnna Poręba" oraz innych działań zabezpieczających Kraków przed powodzią,
- ochrony czystości zbiornika wody pitnej dla Krakowa w Dobczycach,
- budowy zbiornika wody pitnej dla Krakowa w Jurczycach,
- przyspieszenia działań na rzecz poprawy czystości wody w Wiśle,
- tworzenia polityki kontraktów pomiędzy rządem a gminą w dziedzinie przygotowywania terenów dla budownictwa czynszowego i modernizacji starych zasobów,
- tworzenia we współpracy z władzą rządową instrumentów gospodarki gruntami pozwalających na realizację ustawowych zobowiązań gminy do poprawy ładu przestrzennego i racjonalizacji gospodarki przestrzennej w specyficznych, trudnych warunkach własnościowych miasta.

Kierunki działań w tym zakresie określi Zarząd Miasta Krakowa.

3.5. Inwestowanie pozwalające na dokonanie zmian jakościowych i strukturalnych, szczególnie w funkcjonowaniu miasta i jego bazy ekonomicznej.

Ustalenie programu działań inwestycyjnych podejmowanych zarówno przez gminę Kraków jak i władze rządowe wymaga:

- przyjęcia wcześniej wymienionych celów oraz kierunków działań rozwojowych i rehabilitacyjnych przez wszystkich decydentów,
- ustalenia w kontekście tych celów listy przedsięwzięć inwestycyjnych, które władze publiczne w Krakowie muszą w najbliższych latach podjąć i zakończyć,
- dokonania podziału odpowiedzialności między władzę samorządową a rządową za ustalenie listy priorytetów, instrumentów i realizację poszczególnych przedsięwzięć z tej listy oraz uzgodnienie form współpracy,
- ustalenia zakresu odpowiedzialności władzy zatwierdzającej politykę inwestycji publicznych, za jej realizację,
- określenia sposobu ustalania lokalizacji pod inwestycje publiczne i sposobu ograniczania negatywnych skutków długotrwałej "rezerwacji" terenu,
- opracowania zestawu instrumentów promocji rozwoju,
- ustalenia zakresu w jakim należy i można finansować budowę urządzeń i budynków użyteczności publicznej oraz infrastruktury ze środków prywatnych, komercyjnych i kredytów bankowych.

Program działań inwestycyjnych będzie odzwierciedlać dwa najbardziej uzasadnione a równocześnie komplementarne kierunki polityki inwestycyjnej w mieście:

- I. Kierunek ku wzrostowi gospodarczemu
- II. Kierunek ku wzrostowi kapitału urbanistycznego.

Kierunek I charakteryzuje się priorytetem lokalnego wzrostu gospodarczego – mierzonego wzrostem lokalnego produktu brutto oraz wzrostem przeciętnych dochodów na głowę mieszkańca a nie bezpośrednio proporcjonalnym wzrostem budżetu miasta – i jego dominacją nad innymi celami.

Polityka inwestycyjna wg tego kierunku będzie skierowana na aktywizację ekonomiczną wybranych obszarów strategicznych najbardziej atrakcyjnych dla inwestycji komercyjnych, szybko przynoszących dochód i będzie realizowana poprzez:

- redukcję podatku od nieruchomości i opłat dzierżawnych do ustawowych minimum dla pożądanых form działalności w wybranych lokalizacjach,
- inwestycje infrastrukturalne otwierające poszczególne "obszary strategiczne": (tereny "parków przemysłowych" i wybranych stref aktywizacji ekonomicznej) dla intensywnego zagospodarowania,
- inwestycje i modernizacje w zakresie transportu drogowego, lotniczego i kolejowego usprawniające transport towarów i "handlową" dostępność miasta (lotnisko cargo, składy celne, ew. strefa wolnocłowa),
- budowę centrum ekspozycyjnego dla przedsiębiorców,
- nie zwiększanie globalnej powierzchni terenów przemysłowych i składowych, a jedynie ich intensyfikację oraz podwyższanie standardu użytkowania i zagospodarowania.

Kierunek II charakteryzuje się priorytetem wzrostu wartości kapitału urbanistycznego miasta (wartości budynków i infrastruktury) oraz eliminacją barier infrastrukturalnych.

Polityka wzrostu kapitału urbanistycznego będzie skierowana na:

- eliminację barier związanych z niedorozwojem infrastruktury technicznej miasta,
- średnio- i wysokokapitałowe budownictwo mieszkaniowe,
- inwestycje w zakresie transportu zbiorowego i indywidualnego,
- rewaloryzację zabytków i rehabilitację istniejącej zabudowy,
- porządkowanie wnętrza miasta, szczególnie jego części "turystycznej",
- ograniczanie w obrębie istniejącej zabudowy przestrzeni przemysłowych i rolniczych na rzecz funkcji "miejskich" – mieszkań i zieleni urządzonej,
- inwestycje ekologiczne, w tym transformacja systemów ogrzewania miasta,
- "urbanizacyjne" wykorzystanie przestrzeni postindustrialnej i stref ochronnych byłych zakładów przemysłu ciężkiego i chemicznego – ze stopniową eliminacją tych przemysłów (w pierwszym rzędzie z centralnych rejonów miasta).

Sumaryczna wielkość terenów przewidzianych do zainwestowania a także wielkość terenów pod nowe urządzenia i usługi publiczne oraz urządzenia transportu, jest wedle dzisiejszego rozeznania możliwości realizacyjnych wystarczająco duża aby umożliwić optymalizację wyboru lokalizacji inwestycji publicznych.

Konkretyzacja polityki inwestycyjnej będzie polegać na znalezieniu racjonalnych proporcji pomiędzy wyżej przedstawionymi wariantowymi kierunkami a nie na wyborze jednego z kierunków działań.

Polityka inwestycyjna w związku z powyższym będzie przestrzennie zróżnicowana:

- w stosunku do wszystkich wyznaczonych na rysunku planu obszarów strategicznych i większych, powyżej 10 ha obszarów usług komercyjnych (UC) oraz przemysłu i składów (PS) będzie prowadzona polityka "wzrostu gospodarczego",
- w stosunku do obszarów rozwojowych o rosnącej intensywności zamieszkania i użytkowania oraz obszarów zabudowanych ale niedoinwestowanych w infrastrukturę techniczną prowadzi się będzie politykę "wzrostu kapitału urbanistycznego".

Kierunki tej polityki i jej główne elementy przedstawiono na rys. nr 2 i w Polityce w zakresie inwestycji komunalnych i rządowych dla miasta Krakowa.

Ważnym kryterium wyboru lokalizacji inwestycji i kolejności ich realizacji będzie zasada wyrównania różnic poziomów rozwoju między dzielnicami. Do r. 2000 działania inwestycyjne koncentrować się będą głównie w południowej i wschodniej części miasta. Chodzi bowiem o doinwestowanie tych części miasta, które w minionym okresie były zbyt pospiesznie urbanizowane i dziś ich struktura jest daleka od równowagi. Chodzi także o wykorzystanie (poprzez doinwestowanie) tkwiących w tych obszarach możliwości aktywizacji ekonomicznej.

Niezależnie od kierunków polityki inwestycyjnej konieczne jest:

- realizowanie aktywnej polityki podatków i opłat, która maksymalizuje długofalowe dochody budżetu przez rozwój bazy podatkowej a nie tylko zwrot z bezpośrednich inwestycji gminnych; a więc która zmierza w kierunku osłabienia fiskalizmu gminy,
- realizowanie takiej polityki gospodarowania nieruchomościami, która (a) redukuje obciążenia budżetu publicznego, (b) tworzy stały dochód dla gminy, (c) obniża koszty inwestycji publicznych przez zapewnienie najtańszych gruntów, (d) umożliwi wykorzystanie tytułu własności do generowania korzyści komercyjnych dla potrzeb budowania urządzeń publicznych (np. dzierżawa terenów pod i w okolicy węzłów komunikacyjnych) i aktywizowania wybranych dziedzin przedsiębiorczości,
- zapewnienie podstaw instytucjonalnych – firm inwestorskich – zdolnych do angażowania kapitału prywatnego (polskiego i zagranicznego) i zagranicznych banków publicznych dla realizacji projektów publicznych celem niezbędnego uzupełnienia szczyptych środków budżetu lokalnego,
- stworzenie odpowiednich instytucji na szczeblu miasta (np. Zarządu Mienia, Agencji Rozwoju Gospodarczego), natomiast na szczeblu wydzielonych obszarów aktywizacji i osiedli – stworzenie lokalnych korporacji rozwojowych (np. dla Kazimierza, Jurydyki Lubicz, Solvaya, Zabłocia, strefy ochronnej HTS, etc.),
- skupienie środków i działań na inwentaryzacji mienia gminnego i komunalizacji w ten sposób, by powstała jasność co do zasobów będących w dyspozycji Miasta, ich położenia i wartości handlowej,

KRAKÓW - MIEJSCOWY PLAN OGÓLNY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ZMIANA PLANU - ETAP II

2. POLITYKA INWESTYCYJNA I ETAPOWANIE

WAZNIEJSZE INWESTYCJE DO ROZTYCZANIA DO R. 2000

MIEJSKIE:

1. Most Łęgowicki, 2. Stella-Sawickiego do Nowoluckiej, 3. Nowosądecka do Wielickiej, 4. Bagrowa, 5. Opolska-Lubińska(2-pasmo), 6. Kijowska -Wybiekiego (pod torami), 7. Tramwaj bezkolizyjny Cechowa-Wielicka, 8-4 Parkingi "P+R", 9. Most Kottlański, 10. Kolektor dolnej terasy Wisły, 11. Kolektor nowoluccki-2 nitka, 12. Infrastruktura gazowa Śródmieścia i cz. zach. miasta, 13. Centrale i linie telefonizacji, 14. Oczyszczalnia Kujawy, 15. Oczyszczalnia ścieków (modernizacja), 16. Zakłady utylizacji odpadów, 17. Park miejski "Skały Twardowskiego", 18. Kapielińska "Zakrzówek", "Bagry", "Przyłasek Ru-

KRAJOWE:

1. Biblioteka Jagiellońska w Pychowiecach, 2. Kampus UI, 3. Opera, 4. Hala Sportowo-widowiskowa, 5. Park przemysłowy w HTS, 6. Autostrada Opokowice-Wielicka, 7. Bocznicza "Bałucka" WSPÓLNE

STREFY INTENSYWNOŚCI:

- WIELKOMIEJSKIEJ
- MIEJSKIEJ
- PODMIEJSKIEJ

OBSZARY STRATEGICZNE O SZCZEGÓLNEJ KONCENTRACJI DZIAŁAŃ PROMOCYJNYCH DLA WZROSTU GOSPODARCZEGO

WIĘKSZE TERENY ROZWOJU I PRZEKSZTAŁCEN USŁUG KOMERCYJNYCH I PRODUKCJI

1. Park technologiczny w Pychowiecach, 2. Rewaloryzacja Kazimierza
3. Restrukturyzacja KZS „Solway”, 4. Centrum komunikacyjne, 5. Lotnisko i dworzec „Bałucka”

- zbudowanie (lub zaktualizowanie tam gdzie są) baz informacyjnych, pozwalających na używanie metod optymalizacji stosowanych w ocenie wariantów rozwojowych i sposobów dysponowania majątkiem miasta,
- dokonanie zmiany systemu finansowania projektów publicznych w kierunku współ-finansowania przez inwestorów trzecich, wspomagających deficytowe środki budżetowe przez kredytybrane na swoje imię (w tym z banków publicznych: World Bank, EBRD) i prywatny kapitał akcyjny,
- stworzenie zasobu gruntów miejskich (przez ich scalanie drogą wymiany, przejmowania od Skarbu Państwa i (ewentualnie skupywanie) celem używania ich do obniżenia kosztów kapitałowych inwestycji oraz do ewentualnego pozyskiwania dochodów na opłacenie inwestycji niedochodowych, a także do wymiany na grunty niezbędne pod inwestycje,
- stworzenie systemu gwarancji hipotecznych oraz rozwój lokalnych instytucji bankowych, jak Krakowski Bank Hipoteczny,
- wprowadzenie jasnego podziału ról w systemie: (a) inwestorzy (finansujący), (b) inicjator i/lub organizator realizacji projektu, (c) wykonawcy budowlani, (d) właściciele, (e) użytkownicy, (f) zarządzający,
- zaprojektowanie i prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnej celem przygotowania zarówno społeczeństwa, jak i decydentów do nowych metod budowania i realizacji planu i budżetu, w szczególności tworzenie prywatno-publicznego partnerstwa przy rozwiązywaniu konfliktów przestrzennych i ekologicznych.

Ważnym elementem kształtowania polityki inwestycyjnej jest analiza skutków realizacji ustaleń planu a także analiza skutków zaniechania ich realizacji. Wymaga ona zwiększonej wrażliwości na całą gamę wtórnych efektów decyzji planistycznych i realizacyjnych (szczególnie infrastrukturalnych i dużych projektów publicznych) pojawiających się w warunkach rynkowych; dotyczy to w szczególności:

- zmiany wartości gruntów w wyniku decyzji planistycznych,
- efektów lokalizacyjnych i zmiany nacisku na pewne typy inwestycji w wyniku reakcji rynku inwestycyjnego na zmiany systemu opodatkowania,
- efektów popytowych np. skutków przekroczenia równowagi popytu i podaży w wyniku sumarycznego "przeinwestowania" publicznego i prywatnego,
- wpływu efektów spontanicznej koncentracji lokalizacji przedsiębiorstw,
- efektów ograniczonej elastyczności dochodowej i związanych z tym masowych (ale indywidualnych u źródeł) zachowań obywateli.

Prowadzenie tych analiz wymaga sprawnego systemu informacyjnego.

3.6. Promowanie rozwoju dotychczasowych, aprobowanych funkcji miasta, przyspieszające ich zintegrowanie i zmiany jakościowe. Preferencje tworzyć się będzie dla rozwoju nauki, kultury, turystyki i lecznictwa specjalistycznego oraz dla ich współdziałania z funkcjami produkcyjnymi sprzyjającego restrukturyzacji tych ostatnich.

- a. Promocja rozwoju nauki będzie polegała między innymi na utrzymywaniu w planach zagospodarowania przestrzennego rezerw terenowych dla rozbudowy uczelni i kojarzeniu programów inwestycyjnych wyższych uczelni z programami inwestycyjnymi instytutów pozwalającego na wzrost liczby studentów do 80 tys., na uwzględnieniu w gospodarowaniu mieniem komunalnym potrzeb terenowych i lokalowych placówek naukowo-badawczych oraz na włączaniu środowiska naukowego Krakowa do rozwiązywania podstawowych problemów miasta.
- b. Promocja rozwoju kultury, będzie polegała przede wszystkim na tworzeniu warunków inspirujących działalność środowisk twórczych i pomocy w zapewnieniu bazy materialnej dla tej działalności, na ochronie zasobów dóbr kultury oraz eksponowaniu dzieł sztuki i pamiątek narodowych a także na rozpowszechnianiu osiągnięć kultury w skali regionalnej, krajowej i międzynarodowej poprzez wydawnictwa i publikacje, a także przez inspirowanie, organizację lub wspomaganie różnorodnych imprez kulturalnych.
- c. Promocja rozwoju lecznictwa specjalistycznego będzie polegać na popieraniu rozwoju zaplecza materialnego i wysokospecjalistycznej kadry naukowej klinik i instytutów naukowych oraz na szerszym wykorzystaniu (również jako atrakcji turystycznej) walorów leczniczych Swoszowic, Matecznego i pobliskiej Lusiny, a także na unowocześnieniu warunków leczenia poprzez zmianę systemu organizacyjnego leczenia i zwiększenie bazy materialnej, w tym ilości miejsc sanatoryjnych.
- d. Promocja rozwoju turystyki będzie polegała na utrzymaniu i stałym podnoszeniu atrakcyjności Krakowa, na zwiększeniu jakości obsługi zarówno turystów przyjeżdżających do Krakowa jak i wyjeżdżających mieszkańców miasta, oraz na zwiększeniu udziału tej funkcji w kształtowaniu budżetu miasta. Realizacja tych zadań wymagać będzie propagowania atrakcji turystycznych miasta, zwłaszcza zagranicą, zwiększenia i uatrakcyjnienia imprez kulturalnych, wprowadzenia nowych form turystyki oraz powiększenia bazy bezpośredniej obsługi ruchu turystycznego i urządzeń komplementarnych. Skalę planowanego rozwoju tej funkcji ilustruje prognozowany wzrost ruchu turystycznego do około 5 mln osób rocznie w roku 2000 (35 tys.osób dziennie w szczycie sezonu) i wzrost różnorodnej bazy noclegowej do ok. 20 tys. miejsc.
- e. Promocja rozwoju gospodarczego obejmie te dziedziny, które nie są uciążliwe dla środowiska, intensywnie wykorzystują przestrzeń, współpracują z krakowskim ośrodkiem naukowo-badawczym, służą rozwojowi pozostałych funkcji, i pośrednio lub bezpośrednio przysparzają dochodów miastu.

Popierane zmiany strukturalne powinny polegać na:

- sukcesywnej likwidacji produkcji surowcowej degradującej przestrzeń miasta i środowisko przyrodnicze, przebudowie istniejącego przemysłu chemicznego na wysokoprzetwarzający i małotonażowy, przebudowie struktury przemysłu spożywczego preferującej rozwój produkcji związanej z lokalną bazą surowcową i lokalnym rynkiem zaopatrzeniowym, rozbudowie przemysłu elektronicznego i elektrotechnicznego, umiarkowanej rozbudowie przemysłu metalowego i poligraficznego służącej ich unowocześnieniu,
- budowie parków technologicznych i innych form przyspieszających unowocześniania procesów produkcyjnych i współdziałania produkcji z nauką,
- tworzeniu, budowie, rozbudowie i reorganizacji instytucji finansowych,
- budowie i organizacji targów, wystaw itp.

Promocja rozwoju gospodarczego w ramach gospodarki przestrzennej wyrażać się będzie rezerwacją w planie Krakowa ok. 300 ha dla przemysłu i składów (PS) i ok. 400 ha dla usług komercyjnych (UC), w tym ok. 200 ha w obszarach strategicznych.

- f. Kraków będzie także głównym centrum usługowym dla ludności regionu Małopolski. Szacuje się, że ilość potencjalnych, użytkowników krakowskiego "Centrum Regionalnego" spoza Krakowa wzrośnie do ok. 70,0 tys.osób dziennie. Obok użytkowników stałych Kraków będzie obsługiwać w szczycie sezonu ok. 35 tys. turystów dziennie (por. pkt d)
- g. Rozwój rolnictwa w obszarze Krakowa będzie się odbywał jedynie poprzez intensyfikację, w warunkach stałego zmniejszania przestrzeni rolniczej oraz oddziaływania negatywnych zjawisk wynikających z bezpośredniego sąsiedztwa z terenami zainwestowania miejskiego. Przeciwdziałać się będzie jednak nadmiernemu rozrostowi terenów zabudowy a szczególnie jej rozpraszaniu. Chronione będą kompleksy pól najbardziej wartościowe dla produkcji rolnej o najwyższej klasie bonitacyjnej położone w rejonach Bronowic, Toń, Witkowic, Prądnika Czerwonego, Grębałowa, Górki Kościelniczej, Wróżeńic, Kościelnik, Ruszczy, Wyciąża. Tworzyć się będzie warunki dla rozwoju upraw pod szkłem i uprawy roślin ozdobnych.

4. ZAKŁADANE EFEKTY ROZWOJU NA POCZĄTKU XXI WIEKU

Przewiduje się, iż wymierne rezultaty uwidocznia się do r. 2000 i w następnym 15-leciu w następujących zmianach ilościowych i strukturalnych:

- a. wg dostępnych prognoz liczba mieszkańców Krakowa wzrośnie z 750,5 tys. w 1990 r. do ok. 780,0 tys. w r.2000 i ok. 800.0 tys. w r. 2015. Równolegle postępować będą zmiany w strukturze wieku ludności miasta.

Ludność wg grup wieku	udział ludności w %		
	1990 rok	2000 rok	2015 rok
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (0–17 lat)	23,8	19,1	18,5
Ludność w wieku produkcyjnym (18–59 lat K i 18–64 lat M)	64,4	64,8	60,0
Ludność w wieku poprodukcyjnym (60 i więcej K i 65 i więcej M)	11,8	16,1	21,5

- b. w związku z tym znacznie wolniej niż dotąd rosnać będą zasoby siły roboczej, bo z 336 tys. w roku 1990 do ok. 363 tys. w roku 2000 i zaledwie do ok. 365 tys. w roku 2015,
- c. zmieniać się będzie struktura miejsc pracy (przewiduje się znaczny wzrost miejsc pracy w usługach oraz w urzędach i instytucjach finansowych),

- d. następować będzie zmiana proporcji w rozmieszczeniu usług pomiędzy centrum a pozostałą częścią miasta (rosnąć będzie udział powierzchni usług na obszarach poza centrum),

Rozmieszczenie powierzchni terenów usług	1990	2000	2015
	%	%	%
Udział powierzchni usług na terenie centrum (wewnątrz II-giej obwodnicy)	47,0	40,0	33,0
Udział powierzchni usług na pozostałych terenach	53,0	60,0	67,0
	100,0	100,0	100,0

- e. poprawa jakości życia mieszkańców,

Problematyka	Przedmiot standardu	Opis normy/podejścia	Kryterium sukcesu
Jakość powietrza	Imisje	Osiągnięcie stężeń zanieczyszczeń dozwolonych w strefie chronionej	Zejsście poniżej maksymalnych dopuszczalnych stężeń w ciągu 7 lat. Redukcja emisji z poszczególnych źródeł zgodna z programem przyjętym przez RMK. Realizacja 15 km ścieżek rowerowych rocznie, realizacja Pd.odcinka autostrady i wsch.odcinka III obwodnicy oraz 4 parkingi P&R do r. 2000. Redukcja zgodna z uchwalonym programem dla poszczególnych stref także wyznaczonych uchwałą RMK.
	Emisje	Program redukcji emisji zanieczyszczeń energetycznych na najbliższe 7 lat. Program redukcji emisji spalin samochodowych w obszarach mieszkaniowych, strefy uspokojenia ruchu, ścieżki rowerowe, drogi ekspresowe, obwodnice P&R, transport zbiorowy	
Hałas	Natężenie	Wyznaczenie stref ochrony, identyfikacja źródeł i program redukcji na najbliższe 7 lat	Osiągnięcie i utrzymanie norm w ciągu 7 lat. Poprawa jakości wód dopływów Wisły w obszarze miasta conajmniej o jedną klasę w ciągu 7 lat.
Jakość wody	Param.fiz. Param.chem.	Dz.U. 1977/18 Dz.U. 1990/15	

f. redukcja emisji zanieczyszczeń,

	1990	2000	2015
% ludności zamieszkałej w rejonach zanieczyszczonego powietrza	60	55	45
Emisja zanieczyszczeń pyły tys.ton/rok gazy tys.ton/rok	90 480	58 440	40 330

- g. następować będzie rozpraszanie miejsc pracy co spowoduje przybliżenie ich do miejsc zamieszkania,
- h. nastąpi znaczny wzrost udziału mieszkań w zabudowie jednorodzinnej (z ok. 17 % obecnie do 35 % w r. 2015),
- i. liczba mieszkań przypadająca na 1000 ludności wzrośnie z 319 w r. 1992 do ok. 330 mieszkań w r.2000 (wariant optymistyczny),
- j. nastąpią zmiany w strukturze użytkowania terenów,

Elementy struktury użytkowania terenów	1990		2000	2015
	ha	%	%	%
Tereny mieszkalnictwa	4.664	35,0	36,5	37,5
Tereny usług i nauki	1.266	9,5	11,0	13,5
Tereny przemysłu i budownictwa	2.798	21,0	18,5	16,0
Tereny zieleni urządzonej	1.199	9,0	9,5	10,0
Tereny transportu	2.398	18,0	18,0	18,0
Tereny urządzeń infrastruktury technicznej	600	4,5	4,3	4,0
Inne tereny zainwestowania	400	3,0	2,2	1,0
Tereny zainwestowania miejskiego ogółem	13.325	100,0	100,0 (ok. 15800ha)	100,0 (ok. 18500ha)

- k. do roku 2000 oczyszczać się będzie 60 % ścieków i utylizować ok. 70 % wszystkich odpadów,
- l. obniżenie średniego czasu podróży komunikacją zbiorową z 34 do 32 min. do roku 2005 i do 30 min. w r. 2015,
- ł. obniżenie średniego czasu podróży z najbardziej odległych dzielnic do pozostałych do 42 minut w r. 2005,
- m. poprawa dotychczasowego standardu prędkości podróży z 25 km/h do 27 km/h w r.2005, do 30 km/h do r. 2015 i 35 km/h w okresie kierunkowym przy 25 procentowym udziale komunikacji indywidualnej lub 30 km/h przy udziale komunikacji indywidualnej do 35 %,

Dane liczbowe zawarte w powyższych zestawieniach służą przede wszystkim zobrazowaniu proporcji oraz skali i tempa przewidywanych zmian.

II. KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ I OCHRONY ŚRODOWISKA

1. ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Rozwój przestrzenny Krakowa zaliczonego do obszarów ekologicznego zagrożenia powinien szerzej niż dotąd uwzględniać aspekty proekologiczne. Położenie, charakter miasta i jego aktualne problemy oraz prognozy społeczno-gospodarcze do roku 2000 wskazują na konieczność dążenia do zrównoważonego rozwoju polegającego na:

1.1. Zachowaniu do równowagi pomiędzy środowiskiem przyrodniczym i ochroną wartości kultury a rozwojem gospodarki i techniki, do której prowadzi droga poprzez:

- a. stałe ograniczanie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych, komunalnych i transportu,
- b. unikanie przekształcania powierzchni ziemi lub minimalizację negatywnych skutków tego procesu,
- c. niezaburzanie stosunków wodnych a w przypadku ich zakłócenia – poprzez poprawę i regulację.

1.2. Kształtowaniu struktury miasta jako sprawnie funkcjonującego organizmu poprzez:

- a. powrót do "miejskości" polegający na przyspieszeniu procesów integracji nowych osiedli ze śródmieściem, przebudowie, modernizacji i intensyfikacji zabudowy w obszarze istniejącego zainwestowania,
- b. uznanie sieci drogowo-ulicznej, skupisk i ciągów zabudowy usługowej, historycznych obiektów i zespołów zabudowy, zespołów parkowo-dworskich, systemu fortyfikacji i systemu zieleni miejskiej oraz Wisły i jej dopływów, jako elementów krystalizujących układ przestrzenny Krakowa, którym powinien być podporządkowany sposób zagospodarowania terenów z nimi sąsiadujących,
- c. niedopuszczanie do rozrostu zwartej zabudowy miejskiej – z wyjątkiem wschodniej strony miasta – poza zewnętrzny pas fortyfikacji Krakowa i tworzenie na jego kanwie pierścienia terenów otwartych oddzielającego strefę miejską od strefy podmiejskiej.

1.3. Zachowaniu tożsamości lokalnej poprzez:

- a. kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej i kompozycyjnej Krakowa jako "miasta małych miast", pozwalającego na zachowanie w skali lokalnej odrębności tradycji, klimatu społecznego i charakteru architektonicznego nie tylko Starego Miasta, Kazimierza i Starego Podgórze, ale także Kleparza, Grzegórzek, Półwsia Zwierzynieckiego, Dębnik, Bronowic, Woli Justowskiej, Wzgórz Krzesławickich i innych zespołów również współczesnej zabudowy,
- b. nawiązywanie nowych form zabudowy do tych istniejących, które stanowią o wartości i atrakcyjności miasta, w szczególności chodzi tu o nawiązanie we współczesnej formie do kwartałów zabudowy, układu i gęstości sieci ulicznej oraz ulic i placów jako intensywnie użytkowanych przestrzeni publicznych,

2. ZADANIA POLITYKI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

"Zrównoważony rozwój" stanowi rozwinięcie idei ekorozwoju. Realizacja celów rozwoju miasta w nowych warunkach społeczno-gospodarczych i wg powyższych zasad stawia przed formułowaną w miejscowym planie Krakowa polityką zrównoważonego rozwoju następujące zadania:

- a. zapewnienia warunków do poprawy stanu środowiska przyrodniczego, polegającego z jednej strony na przebudowie tych dziedzin gospodarki, które są źródłami największych zagrożeń a z drugiej strony na ochronie, umocnieniu i odbudowie systemów przyrodniczych a szczególnie zieleni i cieków wodnych,
- b. chronienia istniejących wartości kultury materialnej, przyrody i krajobrazu oraz lokalnych tradycji i odrębności, a następnie pomnażania tych wartości i zapewnienia warunków gwarantujących osiągnięcie i utrzymanie ładu przestrzennego,
- c. tworzenia przestrzennych warunków do efektywnego i zrównoważonego, głównie jakościowego rozwoju Krakowa, przy jednoczesnym pełnym otwarciu szans na jego awans gospodarczy,
- d. podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez poprawienie warunków zamieszkania, zmniejszanie drastycznych różnic w dostępności do usług i wypoczynku, poprawianie warunków funkcjonowania systemów transportu i infrastruktury technicznej oraz zmniejszenie drastycznych różnic w standardzie estetycznym i zdrowotnym jaki oferuje im miasto,
- e. zapewnienie przestrzennych warunków bezpieczeństwa mieszkańców.

3. GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ PERSPEKTYWICZNYCH

Polityka ochrony środowiska lat 90-tych i początku XXI wieku w Krakowie powinna – po pierwsze – koncentrować się na gruntownej, zorientowanej ekologicznie modernizacji systemów komunalnych, co oznacza:

- transformację systemów ogrzewania miasta w kierunku zapewniającym likwidację źródeł niskiej emisji,
- modernizację systemu kanalizacji i skuteczniejsze jej rozwiązywanie na obszarach peryferyjnych poprzez lokalne oczyszczalnie,
- przyspieszoną rozbudowę systemów komunikacji miejskiej sprzyjających ograniczeniu niskiej emisji pochodzącej z tego źródła – a więc:
 - w układzie drogowym powinna umożliwić stopniowe ograniczanie dostępu samochodów osobowych do wnętrza miasta w obrębie III obwodnicy a sprawniejszy ich ruch w obszarze zewnętrznym,
 - w transporcie zbiorowym powinna nastąpić gruntowna modernizacja poprzez wprowadzenie nowej jakości – tramwaju szybkiego, podnoszącego standard obsługi komunikacyjnej zewnętrznych obszarów zwartej zabudowy miejskiej.

Polityka ta, po wtóre, winna się manifestować zdecydowanym naciskiem na władze rządowe, skłaniającym je do bezwzględного egzekwowania ograniczeń w stosunku do przemysłowych i innych źródeł zanieczyszczeń.

Trzecim najistotniejszym kierunkiem oddziaływania polityki ochrony środowiska winna stać się ochrona wartości przyrody oraz poprawa klimatu poprzez system terenów otwartych i kontrolowaną z tego punktu widzenia budowę struktury miasta.

3.1. Zapewnienie warunków do poprawy stanu środowiska przyrodniczego na obszarze Krakowa będzie polegało na:

- tworzeniu warunków prawnych i ekonomicznych do sukcesywnego ograniczenia zanieczyszczeń powietrza, wód i hałasu pochodzących z istniejących zakładów przemysłowych i innych urządzeń do poziomu nie wymagającego stref ochronnych i zgodnego z obowiązującymi w danym okresie normami oraz na zakazie lokalizacji nowych uciążliwych zakładów,
- likwidacji źródeł niskiej emisji pyłów i gazów głównie w części śródmiejskiej miasta, zgodnie z "Programem likwidacji źródeł niskiej emisji",
- modernizacji i rozbudowie systemu transportu celem utrzymania wysokiego udziału komunikacji zbiorowej w podróżach i zmniejszenia uciążliwości spalin, drgań i hałasu,
- promocji ruchu niezmotoryzowanego (rowerowego i pieszego),
- zorganizowaniu systemu utylizacji odpadów komunalnych obejmującego segregację, wykorzystanie surowców wtórnych, kompostowanie i nowoczesne wysypisko oraz rekultywację nieczynnych wysypisk i hałd,
- ochronie istniejących terenów zieleni urządzonej, lasów i zadrzewień oraz wzmocnieniu kondycji istniejącej roślinności i fauny, a także na zorganizowaniu systemu terenów otwartych dla wentylacji i klimatyzacji obszarów zainwestowanych, w tym na ochronie i poszerzeniu terenów otwartych wzdłuż rzek, cieków wodnych i obniżen terenowych,
- rozbudowie systemu zieleni stanowiącego kontynuację korytarzy ekologicznych ukształtowanych na terenach poza Krakowem,
- wzroście terenów zieleni urządzonej (parków, skwerów, trawników itp.) wewnątrz lub w najbliższym sąsiedztwie terenów zabudowy mieszkaniowej, szczególnie wielorodzinnej, oraz intensyfikacji uprawy właściwych rodzajów zieleni na wszystkich terenach niezabudowanych w obszarze zainwestowanym oraz rekompozycji terenów zieleni wzdłuż rzek, w tym wzdłuż doliny Wisły na odcinku przyległym do zabudowy miejskiej,
- ochronie przed dewastacją powierzchni ziemi, w tym zabytków geologicznych i rekultywacji obszarów zdewastowanych oraz wyrobisk i wysypisk,
- stworzeniu warunków do regulacji stosunków wodnych w mieście m.in. poprzez ochronę warstw wodonośnych, w tym górnokredowych margli szczelinowych w rejonach Mistrzejowic i Witkowic, utworów mioceńskich w rejonie Czyżyn oraz trzeciorzędowych piaskowców i piasków w rejonach Rajska-Kosolic i Wieliczki-Bogucic, a także wód mineralnych Swoszowic, Matecznego i Lusiny,
- kształtowaniu nowych zespołów mieszkaniowych i budynków użyteczności publicznej w taki sposób aby nie ograniczać intensywności wentylacji naturalnej obszaru,
- zwiększeniu wymagań (podniesieniu standardów) w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i mediów grzewczych w budownictwie jednorodzinnym,
- sukcesywnym uruchamianiu III stopnia oczyszczania ścieków, wprowadzanych do wód powierzchniowych (oczyszczanie biologiczne),
- uzależnieniu decyzji inwestycyjnych dla niektórych rejonów miasta od wcześniejszego ukończenia zadań ważnych dla ekologii miasta (sieci kanalizacyjne, transportowe).

Do działań priorytetowych krótkookresowych zalicza się:

- restrukturyzacja przemysłu ciężkiego (a conajmniej jej pierwszy, decydujący etap),
- kompleksowa ochrona zbiornika wody pitnej na Rabie w Dobczycach,
- wspieranie inwestycji centralnych – takich jak ujęcie wody pitnej na Rabie, drogowe obejście autostradowe – dla szybkiego ich ukończenia,
- udział w uruchomieniu systemu alarmu smogowego z elementami zarządzania ruchem drogowym,
- budowa tras drogowych odcciążających śródmieście,
- usprawnienie systemu transportu publicznego,
- ograniczanie uciążliwości ruchu drogowego na Alejach Trzech Wieszców dostępnymi metodami technicznymi i organizacyjnymi (nowoczesny tabor autobusowy, ograniczenia dla pojazdów ciężkich, priorytety dla komunikacji zbiorowej),
- ekrany akustyczne przy trasach szczególnie uciążliwych,
- znacząca redukcja niskiej emisji z lokalnych źródeł, wprowadzenie regionalnej gospodarki energetycznej dla minimalizacji skażenia powietrza,
- wprowadzenie instrumentów ekonomicznych, prawnych i inwestycyjnych dla zapoczątkowania redukcji niskiej emisji z indywidualnych systemów ogrzewania,
- rozwój systemów kanalizacyjnych,
- zmniejszenie uciążliwości wysypiska odpadów komunalnych w Baryczy,
- rozszerzenie systemu zieleni miejskiej poprzez połączenie go korytarzami ekologicznymi z wielkoprzestrzennymi zespołami przyrodniczymi na przedpolu Krakowa w jeden system terenów otwartych.

Szczegółowe, wybrane kierunki działań na rzecz ochrony i poprawy środowiska zostały przedstawione w polityce ochrony terenów otwartych i warunków użytkowania terenów o kluczowym znaczeniu dla wentylacji i jakości powietrza oraz Ekofizjografii Aglomeracji Krakowskiej opracowanej przez IGPiK na zlecenie Wydziału Ochrony Środowiska UW w Krakowie a także w polityce racjonalizacji i rozwoju systemów komunikacji dla miasta Krakowa, polityce racjonalizacji i rozwoju systemów kanalizacji dla miasta Krakowa, polityce racjonalizacji i rozwoju systemów ogrzewania dla miasta Krakowa. Główne kierunki działań w ramach tych polityk przedstawiono w niniejszym tomie (także na rys.nr 3, 7, 8, 9).

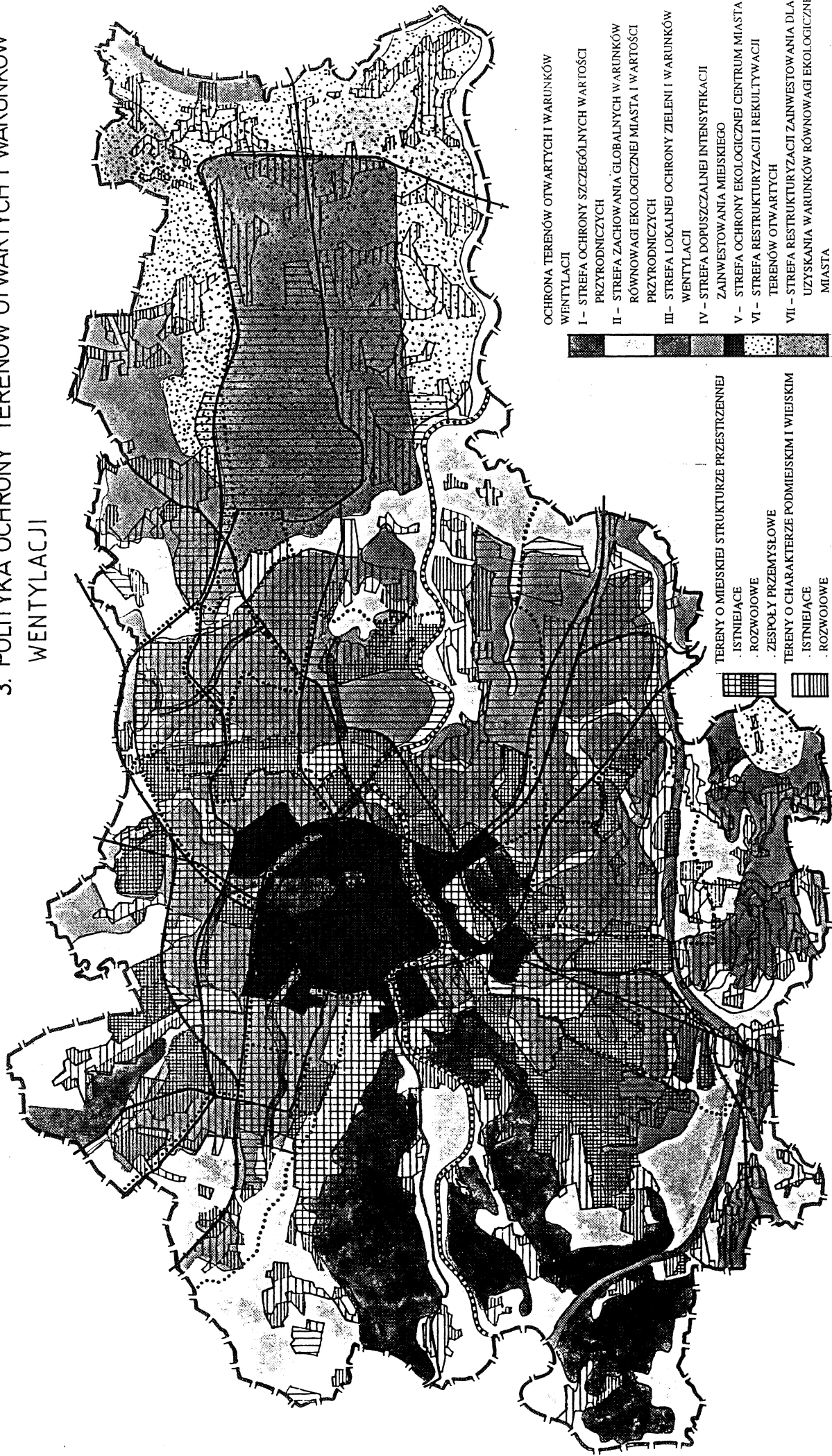
3.2. Ochrona istniejących wartości kultury materialnej i kształtowania krajobrazu oraz pomnażanie tych wartości traktowane jako element jakości życia i źródło dochodów gminy będzie osiąganę poprzez:

- poprawę stanu środowiska przyrodniczego (działania jak w pktcie 3.1.),
- zachowanie zabytkowego układu przestrzennego miasta i jego historycznej substancji oraz dawnych układów osiedleńczych przedmieść i wsi wg ustaleń dla wyznaczonych w planie stref krajobrazowych ustalonych wg kryteriów określonych w Ustawie o ochronie dóbr kultury ¹ z poszerzeniem o obszary niezbędnych interwencji i sanacji terenów dysharmonijnych,

¹ *Wobec braku rozporządzeń wykonawczych do Ustawy i możliwości budżetowych państwa na realizację ustawowych zobowiązań, ideę tworzenia stref krajobrazowych wprowadza się do ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego miasta Krakowa, aby później, w oparciu o te ustalenia postulować utworzenie stref ustawowych.*

KRAKÓW - MIEJSCOWY PLAN OGÓLNY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ZMIANA PLANU - ETAP II

3. POLITYKA OCHRONY TERENÓW OTWARTYCH I WARUNKÓW WENTYLACJI

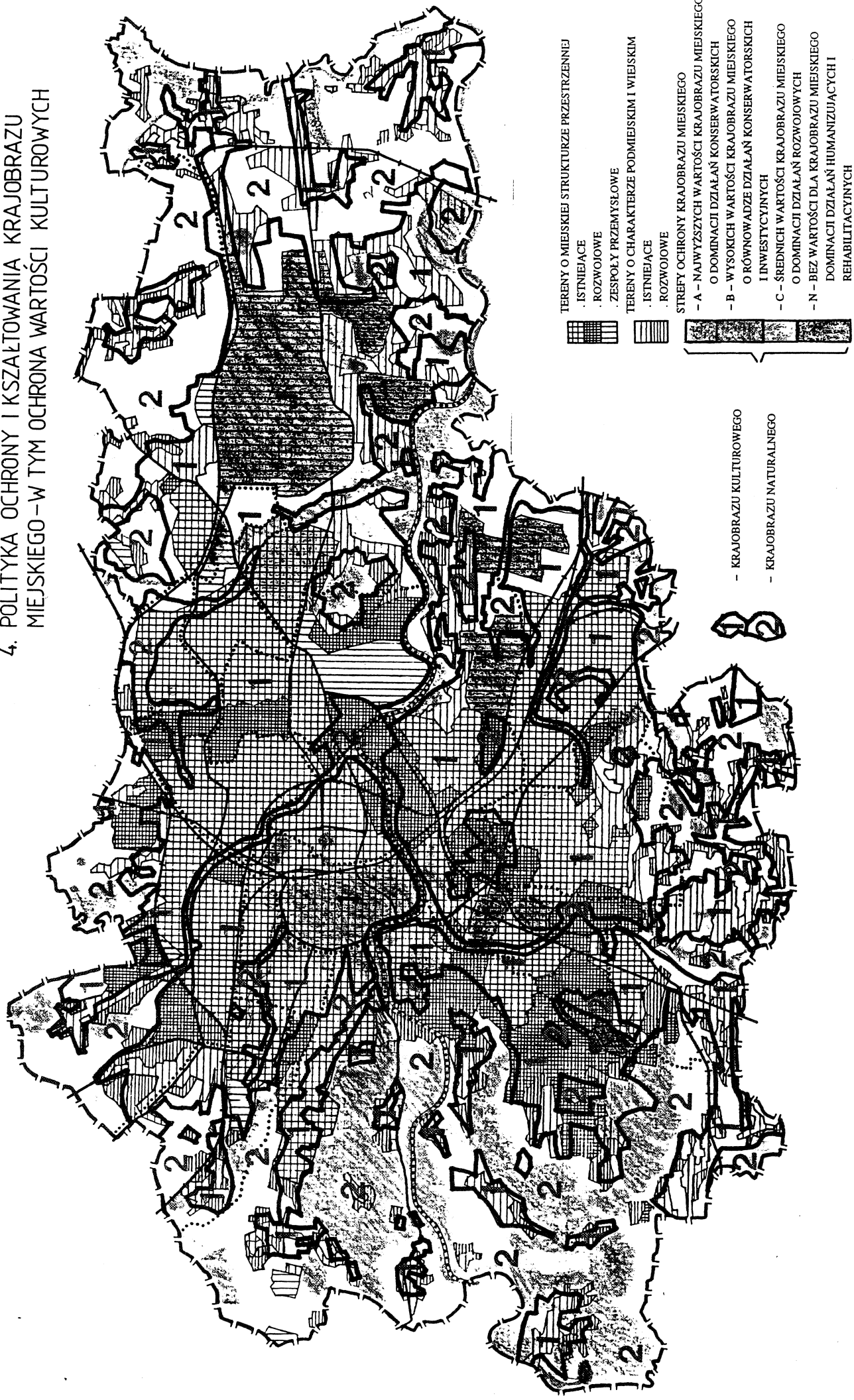
- zmianę poprzez plan ogólny i plany szczegółowe przeznaczenia wybranych obszarów eliminującą użytkowanie sprzeczne z zabytkowym charakterem budynków, zespołów zabudowy i terenów otwartych,
- odciążenie najcenniejszych zespołów zabytkowych z ruchu kołowego oraz uspokojenie ruchu w obszarach konfliktowych (polityka racjonalizacji i rozwoju systemów komunikacji dla miasta Krakowa,
- ochronę krajobrazu miasta a zwłaszcza jego wnętrza urbanistycznych i sylwety (wraz z tłem) poprzez regulowanie w ustaleniach planu gabarytów nowej i modernizowanej zabudowy,
- ochronę przed zainwestowaniem terenów stanowiących wartościowe elementy krajobrazu w tym także punktów i ciągów widokowych,
- zachowanie wszystkich istniejących zespołów przyrodniczych tj. zieleni urządzonej, lasów i zadrzewień, skał i zabytków geologicznych, a szczególnie unikalnych wapiennych pagórów zrębowych Górnej Jury (Zrąb Sowińca, Wzgórza Tynieckie, Izolowane Pagóry Zrębowe Kostrza, Pychowic, Twardowskiego oraz Krzemionek i Wawelu), zieleni chronionej i przewidzianej do ochrony również ze względu na ochronę fauny miasta,
- utrzymanie i podkreślenie w kompozycjach urbanistycznych, indywidualnych cech ukształtowania i zagospodarowania terenów, przez wprowadzenie do ustaleń planu standardów krajobrazowych,
- kształtowanie w zasięgu wyznaczonym w planie ogólnomiejskiego systemu terenów otwartych i rekreacyjnych, służącego poprawie warunków rekreacji i klimatu miejskiego, w oparciu o doliny rzek, obniżenie terenowe, ciągi i skupiska zieleni wysokiej, tereny o dużych spadkach oraz tereny zieleni towarzyszącej obiektom wolnostojącym,
- utrzymanie tożsamości wartościowych zespołów zainwestowania a szczególnie terenów, na których zachowały się lokalne tradycje w budownictwie i sposobie zachowań społecznych,
- wykorzystanie działań inwestycyjnych i modernizacyjnych do przekształcenia form i sposobów użytkowania terenów nie odpowiadających współczesnym potrzebom i kryteriom estetycznym, a zwłaszcza terenów poprzemysłowych i powojennych osiedli mieszkaniowych poprzez ich rekompozycję,
- redukcję lub maskowanie dysharmonijnego sąsiedztwa zespołów krajobrazu chronionego (blokowisk i zespołów przemysłowych),
- zachowanie odrębności przestrzennej i charakteru Krakowa w stosunku do sąsiadujących z nim miast,
- rozbudowa i modernizacja bazy materialnej do działań remontowo-konserwatorskich.

Szczegółowe kierunki działań na rzecz ochrony wartości kultury materialnej i krajobrazu zostały przedstawione w polityce ochrony i kształtowania krajobrazu miejskiego, polityce ochrony terenów otwartych i warunków użytkowania terenów o kluczowym znaczeniu dla wentylacji i jakości powietrza oraz w polityce racjonalizacji i rozwoju systemów komunikacji dla miasta Krakowa. Główne kierunki działań w ramach polityk przedstawiono w niniejszym tomie (także na rys.nr 4).

3.3. Tworzenie przestrzennych warunków do efektywnego, zrównoważonego, głównie jakościowego rozwoju Krakowa, polegać będzie przede wszystkim na pokonywaniu

KRAKÓW - MIEJSCOWY PLAN OGÓLNY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ZMIANA PLANU - ETAP II

4. POLITYKA OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA KRAJOBRAZU MIEJSKIEGO - W TYM OCHRONA WARTOŚCI KULTUROWYCH

barier komunikacyjnych (w tym na poprawie bezpośredniej dostępności komunikacyjnej między obszarami zewnętrznymi miasta) oraz zmniejszeniu luki w uzbrojeniu terenów, szczególnie w odprowadzeniu ścieków (polityka racjonalizacji i rozwoju systemów kanalizacji dla miasta Krakowa) oraz zapewnieniu niezbędnych, łatwo dostępnych terenów dla inwestycji.

Preferencje w zmianie przeznaczenia terenów będą miały te rodzaje użytkowania, które decydują o jakości życia mieszkańców, i korzystnym klimacie dla biznesu. Najwięcej terenów bo ok. 2300 ha wyznaczono dla mieszkalnictwa, w tym 1900 ha dla budownictwa jednorodzinnego, ok. 950 ha dla tras i urządzeń transportowych, ok. 1200 ha dla usług publicznych (w tym 160 ha dla wyższych uczelni), ok. 670 ha dla terenów zieleni i urządzeń rekreacyjnych (w tym 180 ha dla ogrodu botanicznego), ok. 160 ha dla przemysłu i przedsiębiorstw budowlanych oraz ok. 140 ha dla urządzeń infrastruktury technicznej. Nie przewiduje się rezerw terenowych dla rozbudowy istniejących i budowy nowych zakładów przemysłu uciążliwego jak również rezerw dla tworzenia stref ochronnych wokół tych zakładów. Uciążliwość tych zakładów musi być eliminowana poprzez zmiany technologiczne. W rezultacie powinny nastąpić korzystne zmiany w strukturze użytkowania terenów zainwestowania miejskiego wyrażające się wzrostem udziału terenów mieszkalnictwa z 35 % w 1990 roku do ok. 38 % po roku 2000, terenów usług i nauki z 9,5 % do ok. 13% terenów zieleni i terenów sportu i rekreacji z 9 % do ok. 10 %. Równocześnie pomimo planowanego niezbędnego przyrostu terenów przemysłowo-składowych powinien zmniejszyć się ich udział z 21 % do ok. 16 % i terenów gospodarki komunalnej z 4,5 % do 4,0 %. Udział terenów transportu utrzyma się na istniejącym poziomie 18%.

3.3.1. Gospodarka terenami

Dokonanie tak istotnych zmian w strukturze użytkowania terenów i zwiększenie dostępności tych terenów dla inwestycji wymaga oprócz zmian dokonywanych w planach zagospodarowania przestrzennego (ogólnym i szczegółowych) aktywnej gospodarki terenami zorientowanej na:

- powiększanie zasobu gruntów komunalnych (poprzez przejmowanie od Skarbu Państwa, skup lub inne operacje) tak aby po r. 2000 miasto było w posiadaniu ok. 15% terenów potrzebnych dla nowej zabudowy (ok. 800 ha),
- zamianie gruntów (włączając w to również grunty Skarbu Państwa) po to aby w perspektywie większość terenów przeznaczonych na cele publiczne (UP i ZP) była własnością gminy Kraków lub Skarbu Państwa. Podobne działania jakkolwiek z mniejszym naciskiem powinny być prowadzone w odniesieniu do planowanych terenów dla usług komercyjnych i mieszkalnictwa komunalnego,
- scalenia gruntów (dobrowolne i przymusowe) i tą drogą pozyskiwanie części gruntów (10–15 % powierzchni objętej scaleniami) na cele publiczne,
- tworzenie rozmaitych zachęt do przekazywania gruntów gminie Kraków, w drodze spadków i darowizn,
- stałe poszerzanie rekompensat dla tych właścicieli nieruchomości, którzy ponoszą udokumentowane straty spowodowane ustaleniami planów miejscowych a więc okresowe ulgi podatkowe, negocjowane terminy i warunki wykupu, zamiana gruntu, inne.

Aktywna gospodarka terenami będzie prowadzona szczególnie w pasmach i węzłach usług publicznych i komercyjnych (pkt 3.3.2.c) oraz na obszarach strategicznych (pkt 3.3.3).

Równocześnie Gmina wystąpi z inicjatywą ustawodawczą o rozszerzenie prawa pierwokupu na terenach wyznaczonych w planie pod usługi publiczne (UP), usługi komercyjne (UC) i przemysł (PS), których powierzchnia przekracza 5 ha.

3.3.2. Rozwój przestrzenny i koncepcja głównych ciągów miejskich

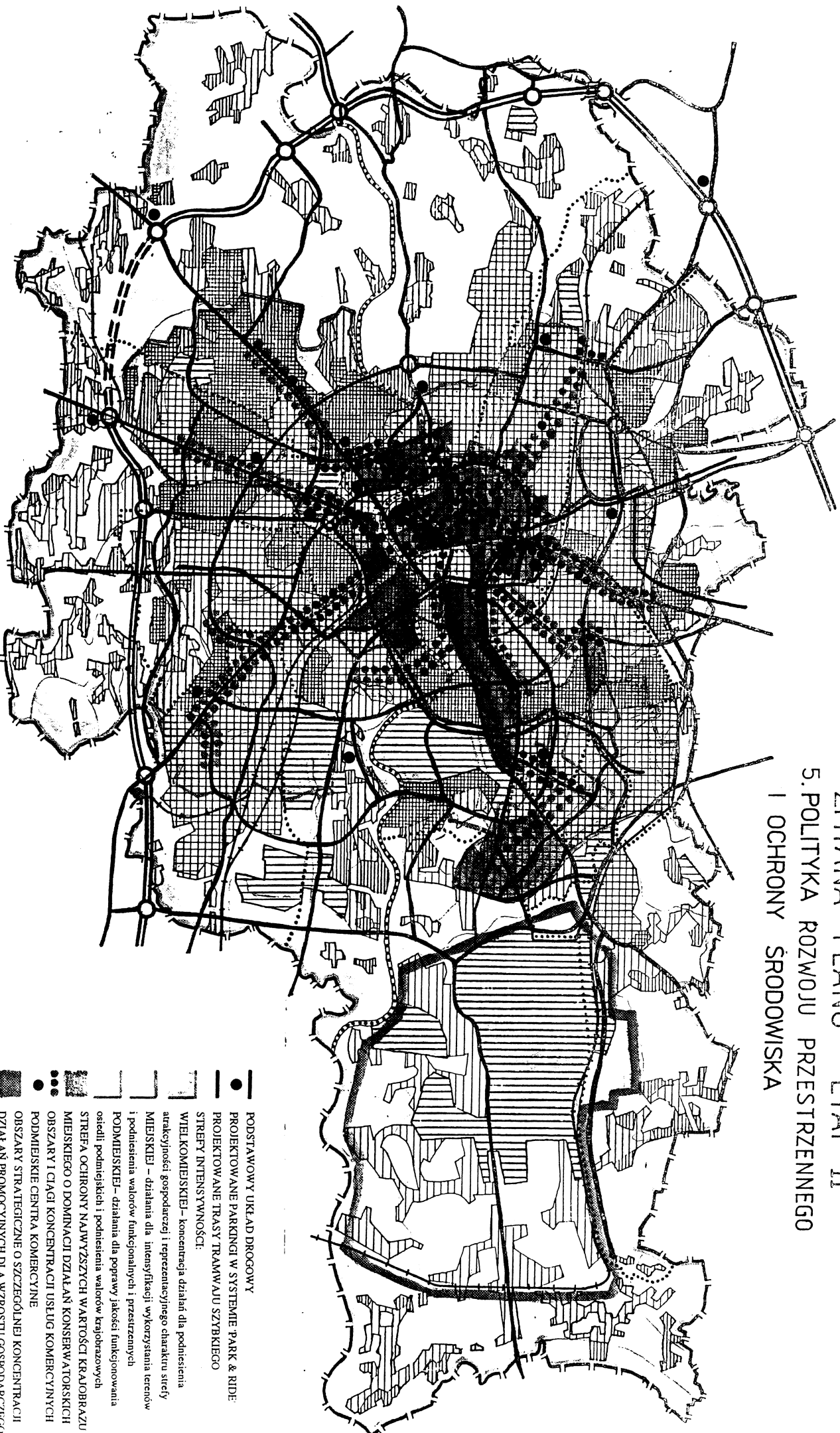
W przestrzennym rozmieszczeniu aktywności i polityce lokalizacyjnej przyjmuje się następujące zasady:

- a. intensyfikacji rozwoju mieszkalnictwa na osi N.S. od Górki Narodowej i Witkowic poprzez Prądnik Czerwony, Płaszów do Kurdwanowa i Opatkowic oraz w rejonach Ruczaj–Kobierzyn, Sidzina, Rybitwy–Przewóz,
- b. utrwalania funkcji istniejącego centrum Krakowa, przy założeniu umiarkowanego wzrostu powierzchni usług i znacznych zmian w ich strukturze, polegających na:
 - zwiększeniu powierzchni handlu, gastronomii i rzemiosła artystycznego, urządzeń obsługi turystyki, usług i obiektów kultury,
 - zmniejszeniu powierzchni przemysłu i rzemiosła produkcyjnego,
 - stabilizacji liczby mieszkań w Starym Mieście i zwiększeniu powierzchni mieszkalnej poza obszarem Starego Miasta,
- c. powrotu do "miejskości" polegającego na silniejszym powiązaniu nowych osiedli mieszkaniowych z miastem poprzez lokalizowanie handlu, gastronomii i rzemiosła oraz instytucji finansowych, gospodarczych i małych zakładów produkcyjnych, przy głównych ciągach ulicznych wychodzących z centrum i tworzących wraz z nim kręgosłup miasta. Do takich poza II-gą obwodnicą zalicza się:
 - ciąg ulic Monte Cassino, Kapelanka i Grota Roweckiego do III Kampusu UJ;
 - ulicę Kościuszki;
 - ciąg ulic Królewska, Bronowicka i Balicka do centrum os. Widok;
 - ciąg ulic Śląska, Wrocławska (przystanek PKP Łobzów) i Wybickiego do centrum os. Krowodrza; ulicę 29-go Listopada do projektowanego centrum os. Górka Narodowa;
 - ciąg ulic Brodowicza, Olszyny i Pilotów do centrum os. Prądnik Czerwony;
 - ciąg ulic Mogilskiej i Al. Jana Pawła II;
 - ciąg ulic Al. Pokoju, Ofiar Dąbia, Stoczniovców i Saskiej do projektowanego centrum Płaszowa;
 - ciąg ulic Wielicka z jednym odgałęzieniem w ulicę Nowosądecką i Witosa do centrum os. Kurdwanów i drugim w ul. Teligi do centrum os. Bieżanów;
 - ciąg ulic Wadowickiej i Zakopiańskiej do projektowanego centrum przy Solvayu.

Ponadto dla zintegrowania osiedli nowohuckich projektuje się formowanie ponaddzielnicowego centrum (śródmieścia), którego kręgosłupem będą ulice Mikołajczyka, Broniewskiego, Dąbrowskiej, Gen. W. Andersa, Al. Solidarności i dawny pas startowy.

- d. tworzenia warunków do powstania ośrodków usługowych w rejonie przystanków kolejowych i dworców przesiadkowych oraz węzłów autostradowych,

KRAKÓW - MIEJSCOWY PLAN OGÓLNY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ZMIANA PLANU - ETAP II 5. POLITYKA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO I OCHRONY ŚRODOWISKA

- PODSTAWOWY UKŁAD DROGOWY
- PROJEKTOWANE PARKINGI W SYSTEMIE PARK & RIDE
- PROJEKTOWANE TRASY TRAMWAJU SZYBKIEGO
- STREFY INTENSYWNOŚCI:
- WITELKOMIERSKIEJ – koncentracja działań dla podniesienia atrakcyjności gospodarczej i reprezentacyjnego charakteru strefy MIEJSKIEJ – działania dla intensyfikacji wykorzystania terenów i podniesienia walorów funkcjonalnych i przestrzennych
- PODMIEJSKIEJ – działania dla poprawy jakości funkcjonowania osiedli podmiejskich i podniesienia walorów krajoznawczych
- STREFA OCHRONY NAJWYŻSZYCH WARTOŚCI KRAJOBRAZU MIEJSKIEGO O DOMINACJI DZIAŁAŃ KONSERWATORSKICH
- OBSZARY I CIĄGI KONCENTRACJI USŁUG KOMERCYJNYCH
- PODMIEJSKIE CENTRA KOMERCYJNE
- OBSZARY STRATEGICZNE O SZCZEGÓLNEJ KONCENTRACJI DZIAŁAŃ PROMOCYJNYCH DLA WZROSTU GOSPODARSTWA
- WIĘKSZE OBSZARY PRZEMYSŁOWE
- GŁÓWNE STREFY SYSTEMU PRZYRODNICZEGO

- e. skupiania nowych obiektów nauki i parków technologicznych wokół istniejących koncentracji wyższych uczelni za wyjątkiem terenów dla budowy kampusu uniwersyteckiego w południowo-zachodniej części miasta (Pychowice),
- f. koncentracji obiektów kultury w śródmieściu Krakowa i śródmieściu Nowej Huty,
- g. tworzenia przestrzennych i pozaprzestrzennych warunków do zwiększenia ilości miejsc pracy w stosunku do liczby ludności zawodowo-czynnej szczególnie w północnej części Krowodrzy i zachodniej części Podgórza.

3.3.3. Obszary strategiczne

Szczególne znaczenie dla rozwoju Krakowa a zwłaszcza dla promocji miasta dla biznesu i kształtowania jego współczesnego "image" będą miały tzw. "obszary strategiczne", do których zalicza się:

- a. Obszar "Centrum Komunikacyjno-Komercyjne" wokół Dworca Głównego PKP wyznaczony ulicami 29 Listopada, Warszawską, Lubicz, Lubomirskiego, Prażmowskiego i południową granicą cmentarza Rakowickiego. Jego strategiczne znaczenie wynika z położenia przy głównym węźle kolejowo-drogowym w bezpośrednim sąsiedztwie Starego Miasta. Z tego tytułu obszar "Centrum Komunikacyjne" jest wyjątkowo atrakcyjny jako centrum biznesu, hotelarstwa, biur turystycznych, handlu i usług o krajowym znaczeniu.
- b. Obszar "Dąbie" wyznaczony ulicami Powstańców Warszawy i Mogiłą oraz alejami Jana Pawła II i Pokoju wraz z zewnętrznym otoczeniem. Jego strategiczne znaczenie wynika z położenia na kierunku przemieszczania się tradycyjnego Centrum Krakowa w stronę Nowej Huty. Obszar ten powinien w przyszłości spełniać rolę klamry spinającej do dziś niezintegrowane pod względem funkcjonalnym i kulturowym obszary. W obszarze "Dąbie" powinny dominować funkcje charakterystyczne dla wielkomiejskich śródmieść o prestiżowym pod względem architektury i standardu zagospodarowania wystroju i o co najmniej regionalnym znaczeniu. Jest to miejsce dla przedstawicielstw krajowego i międzynarodowego biznesu, instytucji rządowych, targów międzynarodowych, hoteli, regionalnych centrów handlowych i kulturalnych oraz wyższych uczelni i parków technologicznych.
- c. Obszar "Ludwinów-Zakrzówek" leżący w widłach rzek Wisły i Wilgi ograniczony od północy ul. Monte Cassino i od zachodu Skałami Twardowskiego. Jego strategiczne znaczenie wynika z usytuowania w pobliżu Centrum, naprzeciw Wawelu przy głównych trasach komunikacyjnych. Dzięki temu obszar "Ludwinów-Zakrzówek" jest wyjątkowo atrakcyjny dla lokalizacji centrów kongresowych i komercyjnych, hotelarstwa, reprezentacyjnych obiektów kultury, instytucji finansowych, naukowych itp. o co najmniej ogólnomiejskim znaczeniu.
- d. Obszar "Zabłocie" leżący pomiędzy Wisłą, linią kolejową do Tarnowa, ul. Powstańców Wielkopolskich i ul. Stoczniovców wraz z zewnętrznym otoczeniem. Jego strategiczne znaczenie wynika z bliskości centrum i łatwych z nim powiązań poprzez most Powstańców Śląskich i jaz w Dąbiu a równocześnie z możliwości daleko idącej intensyfikacji i zmiany użytkowania terenów. Obszar Zabłocia może być wyjątkowo atrakcyjny dla hurtowni, wyspecjalizowanych centrów handlowych, nowoczesnego przemysłu, hal wystawowych i targowych oraz towarzyszących im usług.

- e. Obszar "Olsza" leżący w obrębie ulic Gen.Bora–Komorowskiego, Dobrego Pasterza i Gen.Leopolda Okulickiego. Jego strategiczne znaczenie wynika z położenia pomiędzy Krakowem a Nową Hutą, w rejonie skrzyżowania głównych tras komunikacyjnych miasta. Obszar "Olsza" jest wyjątkowo atrakcyjny dla lokalizacji regionalnych centrów usługowych, centrów biznesu i wysokospecjalizowanej produkcji.
- f. Obszar "Strefa Ochronna HTS" położony w granicach tej strefy. Strategiczne znaczenie tego obszaru wynika z położenia w bezpośrednim sąsiedztwie skazanego na daleko idącą modernizację kombinatu HTS, konieczności rozwiązania dramatycznych problemów ok. 5000 mieszkańców strefy i zakładów produkcyjnych w niej działających a także potencjalnych możliwości tego bardzo zróżnicowanego obszaru korzystnie położonego w strukturze m.Krakowa a do dziś ekstensywnie wykorzystywanego. Obszar "Strefa Ochronna HTS" po ograniczeniu a później zlikwidowaniu rygorów strefy jest atrakcyjny dla lokalizacji parków technologicznych, centrów biznesu i mieszkalnictwa jednorodzinnego oraz wybranych kierunków produkcji rolnej.
- g. Obszar "Kazimierz" położony pomiędzy ulicami Wawrzyńca, Gazową i Podgóorską. Strategiczne znaczenie tego obszaru wynika z centralnego położenia i kulturowego kontekstu. Obszar "Kazimierz" jest wyjątkowo korzystny dla lokalizacji obiektów nauki i kultury o krajowym i międzynarodowym znaczeniu.

Na tych obszarach powinna być skupiona szczególna uwaga instytucji i urzędów promujących rozwój Krakowa dla zwiększenia ich atrakcyjności wobec inwestorów, wykupienia lub przejęcia jak największej ilości terenów przez miasto lub Skarb Państwa i wykorzystanie tej własności dla promocji inwestycji zwiększających dochody gminy. Zasady polityki przestrzennej zostały przedstawione na rys.nr 5.

3.4. Poprawa warunków zamieszkania, zmniejszenie drastycznych różnic w dostępności do usług i terenów wypoczynku oraz poprawa warunków funkcjonowania miasta dla podniesienia jakości życia mieszkańców i usprawnienia gospodarki miejskiej będzie uzyskiwane poprzez:

3.4.1. Tworzenie warunków rozwoju budownictwa mieszkaniowego i usprawnienia gospodarki komunalnymi zasobami mieszkaniowymi

Głównym zadaniem w sferze budownictwa mieszkaniowego jest wykorzystanie wszystkich czynników dla poprawy sytuacji mieszkaniowej ludności.

Realizacja tego zadania obejmuje cztery kierunki działań:

- a. Zapewnienie mieszkań dla tej części ludności, która nie jest w stanie nic uczynić dla pozyskania mieszkania (najuboższe warstwy ludności).
- b. Działania mające na celu zwiększenie zdolności inwestowania ludności o słabej kondycji materialnej.
- c. Ożywienie rynku mieszkaniowego na terenie miasta wraz z uelastycznieniem podaży mieszkań.

Obecne i przyszłe potrzeby mieszkaniowe ubogich warstw mieszkańców sprawiają, że nieunikniona jest realizacja komunalnego budownictwa mieszkaniowego ale wyłącznie o bardzo skromnym standardzie. Szacuje się, że do r. 2000 będzie potrzeba zbudowania ok. 1000 takich mieszkań i przygotowania ok. 30 ha uzbrojonych terenów (netto).

Ta forma budownictwa mieszkaniowego powinna być lokalizowana na gruntach komunalnych łatwych do uzbrojenia w 1-szym etapie.

Odrębną kategorię stanowią mieszkania powstające w wyniku modernizacji posiadanych przez miasto zasobów.

Działania mające na celu zwiększenie zdolności inwestowania powinny generalnie zastąpić dotychczasowe próby bezpośredniego zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych. Zwiększenie zdolności inwestowania będzie polegać między innymi na:

- a. preferencyjnym udostępnianiu gruntów komunalnych (m.innymi wieczysta dzierżawa) inwestorom zainteresowanym budową skromnych domów jednorodzinnych przy znacznym udziale pracy własnej (ok. 45 ha netto i 300 domów do r. 2000),
- b. tworzeniu zespołów właścicieli działek (położonych poza obszarem pełnego uzbrojenia) którzy byliby zainteresowani budową mieszkań przy małym zaangażowaniu własnych środków finansowych. Budowa takich domów powinna być powiązana ze scalaniem gruntów, wspólnym finansowaniem uzbrojenia i wykorzystaniem części gruntów do działalności dochodowej celem wzmocnienia finansowej pozycji właścicieli (ok. 80 ha netto i 4000 domów do r.2000),
- c. wspieraniu przez budżet gminy budowy domów wielorodzinnych (prowadzonej przez wyodrębnioną jednostkę), następnie odsprzedawanych w miesięcznych splatach lokatorom. Środki pochodzące ze splaty mieszkań tworzyć powinny "fundusz odnawialny" przeznaczony na budowę następnych mieszkań, pozwalający zwielokrotnić efekty poniesionych na wstępie nakładów. Tym sposobem, z jednego budynku, po kilkunastu latach otrzymać można trzy dalsze budynki (w sumie ok. 4000 mieszkań do 2000 r.). Sukcesywnie przechodzą one na własność mieszkańców, nie powiększając tym samym zasobów komunalnych, które powinny być systematycznie prywatyzowane.

Dla tej formy budownictwa trzeba przygotować ok. 40 ha terenów uzbrojonych netto.

Ożywienie i podtrzymanie zespołowych i indywidualnych inicjatyw w w/w zakresie, wymaga stworzenia organizacji mogących być dla nich oparciem. Bez takiego oparcia niezasobni inwestorzy będą pozbawieni szans powodzenia. Gmina będzie animatorem powstania takich organizacji gospodarujących, stosownie do zakresu działań, na zasadach komercyjnych lub non-profit.

Odrębną kategorię stanowią mieszkania powstające w wyniku gospodarowania istniejącymi zasobami (zamian, remontów, sprzedaży, modernizacji, itp.). W tym zakresie będzie prowadzona zróżnicowana polityka miasta w stosunku do różnych klas budynków mieszkalnych w zależności od ich lokalizacji, walorów architektoniczno-funkcjonalnych, stanu technicznego i prawno-własnościowego. Stosownie do oceny budynku będzie on mógł być zakwalifikowany do sprzedaży za gotówkę, na raty, do modernizacji lub remontu zabezpieczającego, rozbiórki, itp.

Obrót budynkami mieszkalnymi wraz z upoważnieniem do negocjacji z lokatorami i możliwością proponowania mieszkań zamiennych i odszkodowań, może być również powierzony wspomnianej wyżej, wyspecjalizowanej jednostce. Celem jej działania będzie zatem uzyskanie dopływu środków finansowych na utrzymanie i przebudowę zasobów oraz wspomaganie zdolności inwestowania indywidualnych, drobnych inwestorów w mieszkalnictwie.

Środki te lokowane będą w utworzonej z dużym udziałem miasta Miejskiej Fundacji Wspomagania Budownictwa Mieszkaniowego.

Ograniczone możliwości budżetu gminy stwarzają konieczność hierarchizacji działań podejmowanych w ramach realizacji polityki mieszkaniowej.

Za priorytetowe zadania uznaje się:

- a. budowę skromnych mieszkań dla najuboższych oraz
- b. utworzenie Fundacji Wspomagania Budownictwa Mieszkaniowego (tzn. funduszu odnawialnego).

Stymulowanie zdolności inwestowania nisko i średnio zasobnych warstw społeczeństwa wymaga dłuższego okresu przygotowania. Ważne jest jak najszybsze tworzenie warunków organizacyjnych i prawnych do rozpoczęcia tych prac oraz – w miarę własnych możliwości gminy – uruchomienie mechanizmów gromadzenia środków materialnych (finansowych i terenowych), m.in. ze sprzedaży mieszkań i całych budynków mieszkalnych.

Polityka władz miasta w tej dziedzinie została przedstawiona w polityce w zakresie budownictwa mieszkaniowego ze szczególnym uwzględnieniem mieszkań komunalnych dla miasta Krakowa. Polityka ta jest przestrzennie zróżnicowana.

Główne elementy tej polityki przedstawiono na rys.nr 6.

3.4.2. Racjonalizacja i rozwój systemów komunikacji

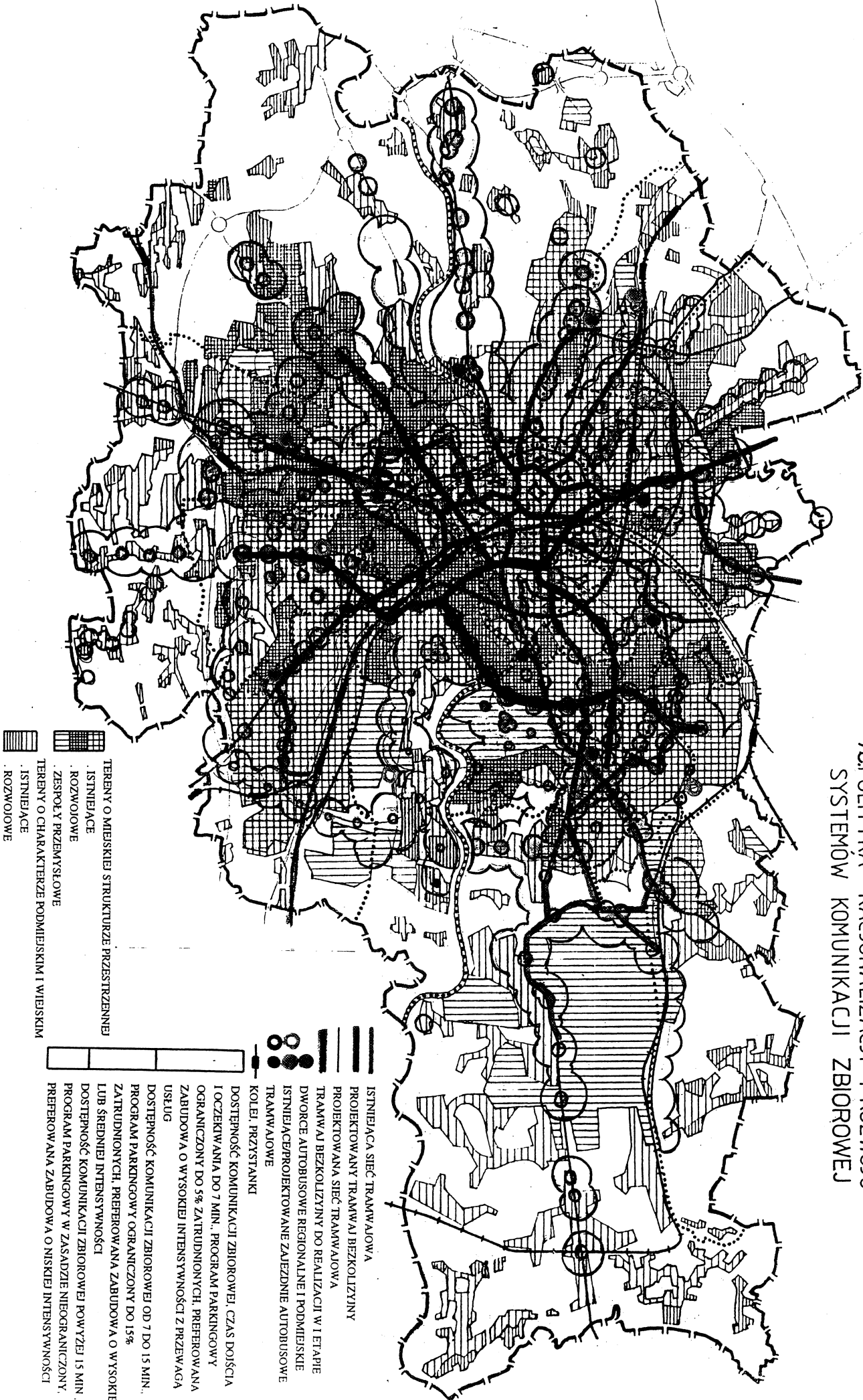
Generalnym celem polityki transportowej jest stworzenie warunków dla sprawnego, bezpiecznego, ekonomicznego i ograniczającego uciążliwość dla środowiska przemieszczania się osób i towarów. Wiążą się z tym następujące cele szczegółowe:

1. Zapewnienie dostępności celów podróży umożliwiającej mieszkańcom partycypację w różnych formach aktywności.
2. Zapewnienie wymaganego standardu podróży (średni czas podróży komunikacją zbiorową nie więcej niż 30 min.; komfort jazdy – napełnienie nie przekraczające 5 pasażerów/m²; stopień swobody wyboru samochodu jako środka lokomocji – ograniczony do 25–30% podróży w godzinie szczytu).
3. Kształtowanie zachowań komunikacyjnych mieszkańców w kierunku pro-ekologicznym i efektywnościowym (ruchliwość, wybór środka przewozowego, zwiększanie napełnienia samochodu osobowego oraz wykorzystania ładowności samochodu ciężarowego).
4. Ograniczenie transportochłonności.
5. Łagodzenie nierównomierności obsługi transportowej poszczególnych obszarów miasta (stosunek czasu podróży dla najgorzej obsługiwanej dzielnicy do najlepiej obsługiwanej nie powinien przekraczać 1,4).
6. Stymulowanie rozwoju przestrzennego i gospodarczego (w tym turystyki).
7. Łagodzenie uciążliwości funkcjonalnych transportu (zatłoczenie, rozcięcia więzi).
8. Ochrona zdrowia i życia mieszkańców (w tym poprawa bezpieczeństwa ruchu).

KRAKÓW - MIEJSCOWY PLAN OGÓLNY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

ZMIANA PLANU - ETAP II

7c.POLITYKA RACJONALIZACJI I ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI ZBIOROWEJ

9. Ochrona wartości naturalnych i kulturowych, współkształtowanie ładu przestrzennego.
10. Ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko w skali globalnej i regionalnej (zużycie energii, efekt cieplarniany; kwaśne deszcze, itp.) i lokalnej (smog fotochemiczny; skażenia powietrza, wody, gleby; hałas; wibracje).
11. Oszczędność terenów miejskich.
12. Zwiększenie efektywności ekonomicznej systemu (w tym obniżenie kosztów inwestycyjnych i eksploatacyjnych).

Dla zmniejszenia obciążenia układu osadniczego pracą przewozową, będzie się dążyć do ograniczenia potrzeb przemieszczania się, obniżania ruchu samochodów osobowych w obszarach konfliktowych oraz zapotrzebowania na przewóz towarów drogami.

Podstawowym instrumentem ograniczania potrzeb przewozowych oraz utrzymania wysokiego stopnia ich koncentracji jest polityka przestrzenna zapewniająca:

- ograniczenie ekspansji terytorialnej miasta,
- przekształcenie istniejących monostruktur w układy możliwie wielofunkcyjne z przemieszaniem i rozdrobnieniem funkcji sprzyjających lokalnemu bilansowaniu się miejsc pracy i liczby zawodowo–czynnych,
- uzupełnienie oferty miejsc pracy w strefie podmiejskiej oraz w miastach satelickich (głównie w Wieliczce),
- rozwój osadnictwa wykorzystującego układ kolejowy z koncentracją w pobliżu istniejących i projektowanych przystanków (Sidzina, Mydlniki, Olszanica, Balice, Batowice, Prądnik Czerwony, ewentualnie dolina środkowej Wilgi (Wróblowice, Golkowice),
- nielocalizowanie dużych porcji programu urbanistycznego (zwłaszcza nierównoważącego stosunku miejsc pracy do miejsc zamieszkania) w północno–zachodniej i południowo–zachodniej części miasta, ze względu na potęgowanie trudności komunikacyjnych wynikających z braku bliskiej perspektywy budowy Trasy Zwierzynieckiej.

Spośród kilku możliwych opcji w zakresie podziału zadań przewozowych uchwalona przez Radę Miasta Krakowa polityka transportowa przyjmuje opcję relatywnie korzystną dla środowiska i zapewniającą zrównoważony rozwój miasta, którą charakteryzuje się następująco:

- utrzymanie udziału podróży pieszych na poziomie ok. 30 % wszystkich podróży wewnątrzmijskich,
- znaczne zwiększenie udziału ruchu rowerowego tj. do 5–10 % ogółu podróży,
- utrzymanie udziału transportu publicznego w całości podróży zmotoryzowanych w wysokości 70–75 %,
- nieprzekraczanie poziomu udziału samochodów osobowych w podróżach niepieszych, średnio dla miasta – 25–30 %, przy czym dla ruchu międzydzielnicowego z pominięciem śródmieścia ok. 40 % i ok. 60 % w strefach peryferyjnych, natomiast w dojazdach do śródmieścia – co najwyżej 5–10 %.

Rozwój sieci drogowo–ulicznej Krakowa będzie oparty na następujących zasadach:

- wyprowadzenie na zewnątrz ruchu tranzytowego, zwłaszcza ciężarowego,
- stworzenie warunków dla ruchu środków komunikacji zbiorowej,
- zapewnienie dostępności do dworców i przystanków oraz parkingów w systemie Park and Ride,
- stworzenie możliwości wykształcenia stref uspokojenia ruchu, zwłaszcza w śródmieściu,
- zapewnienie obsługi ruchu zaopatrzeniowego,
- udostępnienie nowych terenów budownictwa mieszkaniowego, usług itp.,
- usprawnienie ruchu samochodowego w relacjach docelowo–źródłowych oraz międzydzielnicowych, jednakże z pominięciem śródmieścia.

Świadomie rezygnuje się z usprawniania ruchu samochodów w powiązaniach ze śródmieściem, a nawet jego otoczeniem. Spełnienie powyższych zasad prowadzi do układu drogowo–ulicznego (wariant wynikowy), który między innymi charakteryzuje się:

- mieszaną geometrią sieci ulic, jednakże z przewagą elementów promienisto–obwodnicowych, z utrzymaniem ciągłości historycznego rozwoju układu i zachowaniem pewnej odrębności subukładów (Nowa Huta, Podgórze),
- dominującą funkcjonalnie III obwodnicą Krakowa, przenoszącą ruchy międzydzielnicowe i skupiającą parkingi w systemie Park and Ride, z jednoczesnym przejęciem większości ruchu dośrodkowo–średnicowego wewnątrz zakreślonego nią obszaru przez transport zbiorowy (tramwaj),
- rozprowadzaniem ruchu zewnętrznego obwodnicą autostradową oraz powiązaniem promienistymi, w tym nowymi o charakterze ulic o ruchu przyspieszonym, doprowadzającymi ruch do obszaru zwartej zabudowy,
- domknięciem II obwodnicy Krakowa, z eksponowaniem jej jako trasy komunikacji zbiorowej i osłabieniem znaczenia dla ruchu samochodowego (tylko funkcje zbiorowo–lokalne),
- minimalizowaniem kolizji z obszarami o wybitnych wartościach kulturowych i naturalnych, szczególnie w zachodniej części Krakowa.

Rozwój układu drogowo–ulicznego powinien w pierwszej kolejności objąć:

- dokończenie realizowanych lub przerwanych inwestycji: południowe obejście autostradowe, modernizacja wlotu od strony zachodniej, modernizacja ciągu ul. Opolska–ul. Lublańska, budowa ulic związanych z centrum komunikacyjnym, uzupełnienie brakujących skrzyżowań w części wschodniej oraz południowej Krakowa (ul. ul. Stelli–Sawickiego–Nowohucka, Nowosądecka–Wielicka), nawet kosztem rezygnacji z rozwiązań wielopoziomowych,
- budowę niezbędnych elementów układu: powiązanie trasą ekspresową wylotu autostradowego z ul. Jasnogórską po śladzie północnego obejścia autostradowego, przebicie ul. Kijowskiej do ul. J. Wybickiego, budowa południowo–wschodniego odcinka III obwodnicy – Trasa Bagrowa (połączenie ul. Wielickiej z ul. Botewa) i mostu Łęgowskiego oraz powiązanie Łęgu z Nową Hutą.

Równocześnie rozpocznie się realizację parkingów w systemie Park and Ride (angażując w to kapitał prywatny), poczynając od miejsc o istniejącej dogodnej dostępności w ciągach III obwodnicy i w miejscach powiązań komunikacją zbiorową z centrum (ul. Opolska). Budowa parkingów strategicznych, położonych w zasięgu dojazdu pieszego do

średmieścia będzie ograniczona do przypadków nie powodowania zatłoczenia na ciągach dojazdowych. Budowa ogólnodostępnych parkingów w śródmieściu będzie zminimalizowana. Dopuszczalny program parkingowy nowych obiektów w różnych strefach będzie tym mniejszy im lepsza jest obsługa rejonu obiektu przez komunikację zbiorową.

Punktem wyjścia dla rozwoju systemu transportu zbiorowego będzie rozwiązanie, które uwzględnia istniejące środki przewozowe i strukturę sieci, ale przekształconą organizację przewozów (mniejsze rozproszenie linii) oraz organizację ruchu (szeroki zakres priorytetów dla pojazdów komunikacji zbiorowej), utrzyma się istniejącą sieć tramwajową tradycyjną z niewielkim uzupełnieniem (wydłużenia tras w zachodniej i północnej części Krakowa). Na znacznej części Krakowa dominować będzie komunikacja autobusowa.

Rozbudowa komunikacji szynowej będzie opierać się o jej nową jakość – szybki (bezkolizyjny) tramwaj z minimalizacją odcinków tunelowych. Planowana sieć liczy ok. 36 km. Pierwszy odcinek planowany jest na osi N–S po wschodniej stronie Śródmieścia. Natomiast niecelowa jest rozbudowa istniejącego układu tramwajowego poprzez dalekie wydłużanie linii. Koncepcja rozwoju szybkiej komunikacji szynowej będzie charakteryzować się elastycznością pozwalającą na wprowadzania wariantowych rozwiązań. Do r. 2000 rozpocznie się realizację odcinka od południowych osiedli mieszkaniowych do ul. Wielickiej i dalej do Ronda Grzegórzeckiego.

Równoległe zapewni się szersze niż dotychczas wykorzystanie kolei w obsłudze miasta (docelowo nawet do 10 % podróży), poczynając od wprowadzenia równoodstępowego ruchu pociągów na średnicy WZ oraz na średnicy PnW–PdZ zwiększanie liczby przystanków i lepsze powiązania z komunikacją miejską. Główny wysiłek inwestycyjny powinien skupić się na dokończeniu przebudowy stacji PKP Kraków Główny, wykonaniu łącznicy Krzemionki–Zabłocie oraz przystosowaniu bocznic do Balic dla potrzeb ruchu pasażerskiego.

Lokalizacja dworców PKS oraz dworców innych przewoźników regionalnych powinna zapewnić dobre powiązania z zewnętrzną siecią drogową oraz z masową komunikacją miejską, głównie szynową. Preferowaną lokalizacją jest strefa między II i III obwodnicą.

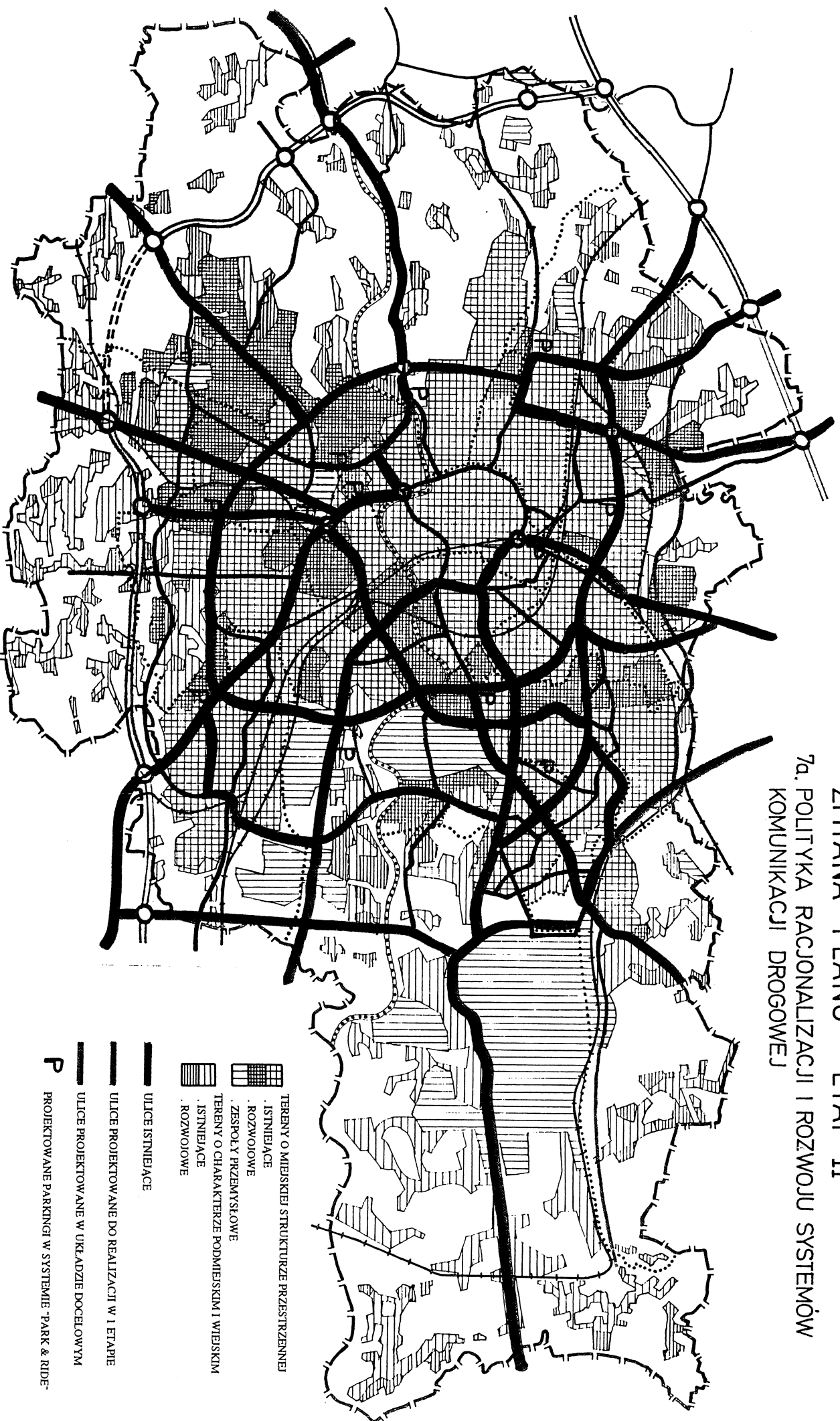
Program budowy sieci dróg rowerowych pozwoli po zrealizowaniu 350 km sieci osiągnąć postulowany (rzędu 5–10 %) udział ruchu rowerowego w podróżach osób. Dla przebiegów dróg rowerowych będzie się chronić atrakcyjne krajobrazowo i środowiskowo ciągi jak: bulwary rzek, tereny zielone i obrzeża parków, relikty młynówek, drogi forteczne oraz ciągi minimalizujące kolizje z poprzecznym ruchem samochodowym (np. wzdłuż obrzeża linii kolejowych). Ich budowa powinna zapewnić zarówno średnicowe powiązania z centrami usługowymi, jak również powiązania dzielnic mieszkaniowych z terenami rekreacyjnymi.

W kształtowaniu ciągów pieszych położony nacisk na przebudowę handlowych ulic promienistych na obszarze śródmieścia na ciągi tramwajowo–piesze, wiążąc to z remontami kapitalnymi torowiska tramwajowego (poczynając od ul. Zwierzynieckiej) oraz lokalnych stref pieszych w jednostkach strukturalnych poza śródmieściem (np. Dębniki, Kazimierz, Podgórze). Trzeba dążyć do wyraźnej poprawy powiązania obu stron Wisły ciągami pieszo–rowerowymi.

Komunikacja lotnicza obsługiwać będzie w coraz większym stopniu przewozy zagraniczne kosztem ograniczenia przewozów krajowych. Wymaga to przede wszystkim dokończenia budowy budynku dworca lotniczego w Balicach oraz modernizacji infrastruktury technicznej tego lotniska (wzmocnienie nawierzchni pasa startowego i powiększenie płyty przed budynkiem dworca). Celem ograniczenia uciążliwości tej komunikacji dla intensywnej zabudowy mieszkaniowej usytuowanej w północnej części miasta, należy wybudować urządzenia nawigacyjne pozwalające na lądowanie samolotów od strony zachodniej. W dalszej kolejności przewiduje się wydłużenie pasa startowego.

KRAKÓW - MIEJSCOWY PLAN OGÓLNY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ZMIANA PLANU - ETAP II

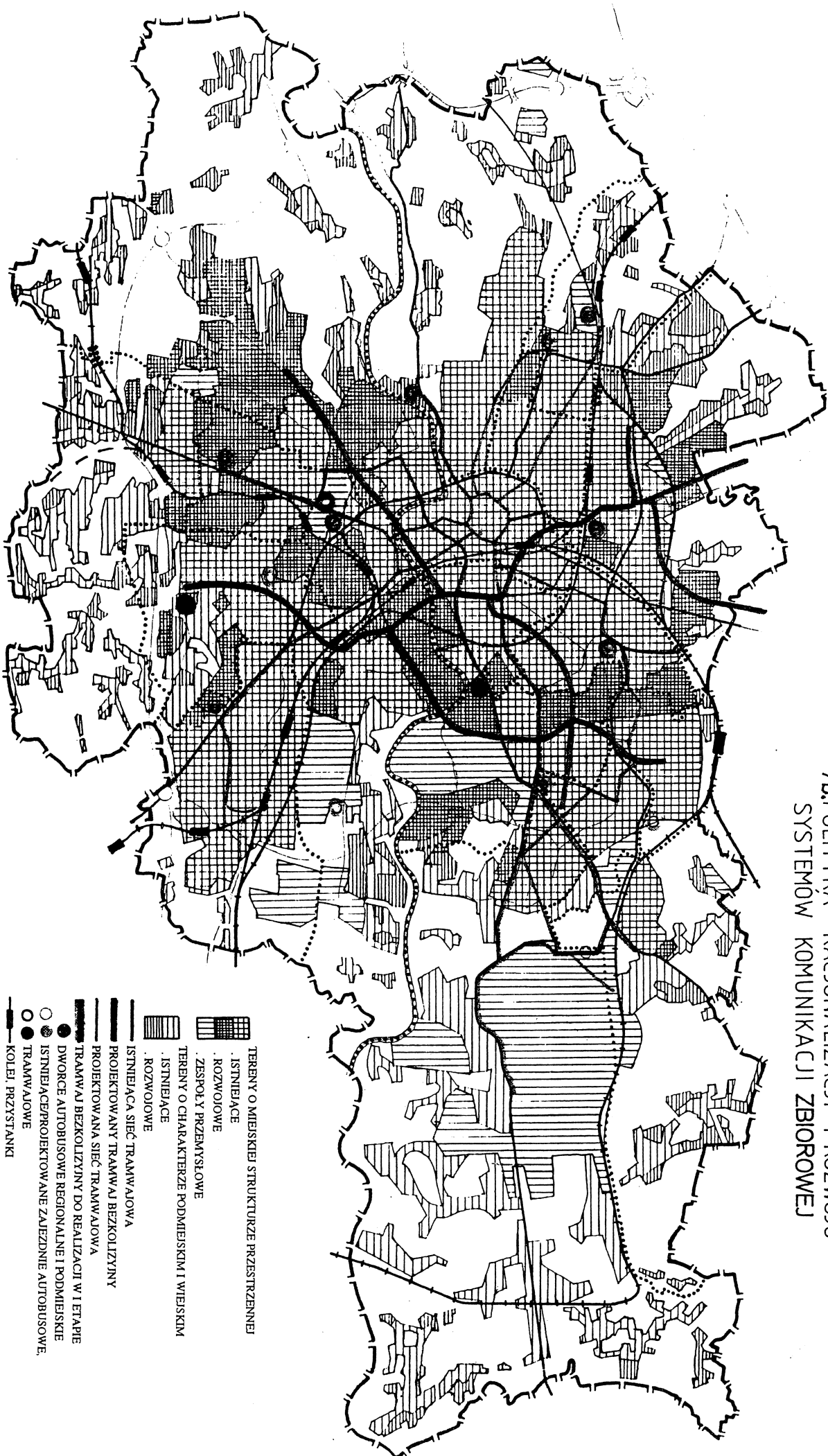
7a. POLITYKA RACJONALIZACJI I ROZWOJU SYSTEMÓW
KOMUNIKACJI DROGOWEJ

- TERENY O MIEJSKIEJ STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ
 - . ISTNIEJĄCE
 - . ROZWOJOWE
- TERENY O CHARAKTERZE PODMIEJSKIM I WIEJSKIM
 - . ISTNIEJĄCE
 - . ROZWOJOWE
- ULICE ISTNIEJĄCE
- ULICE PROJEKTOWANE DO REALIZACJI W I ETAPIE
- ULICE PROJEKTOWANE W UKŁADZIE DOCELOWYM
- P PROJEKTOWANE PARKINGI W SYSTEMIE "PARK & RIDE"

KRAKÓW - MIEJSCOWY PLAN OGÓLNY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ZMIANA PLANU - ETAP II

7b.POLITYKA RACJONALIZACJI I ROZWOJU
SYSTEMÓW KOMUNIKACJI ZBIOROWEJ

- TERENY O MIEJSKIEJ STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ
 - ISTNIEJĄCE
 - ROZWOJOWE
- ZESPOŁY PRZEMYSŁOWE
- TERENY O CHARAKTERZE PODMIEJSKIM I WIEJSKIM
 - ISTNIEJĄCE
 - ROZWOJOWE
- ISTNIEJĄCA SIĘĆ TRAMWAJOWA
- PROJEKTOWANY TRAMWAJ BEZKOLIZYJNY
- PROJEKTOWANA SIĘĆ TRAMWAJOWA
- TRAMWAJ BEZKOLIZYJNY DO REALIZACJI W I ETAPIE
- DWORCE AUTOBUSOWE REGIONALNE I PODMIEJSKIE
- ISTNIEJĄCE/PROJEKTOWANE ZAJĘDZIE AUTOBUSOWE
- TRAMWAJOWE
- TRAMWAJOWE
- KOLEJ, PRZYSTANKI

Komunikacja wodna w zakresie przewozu towarów masowych powinna wykorzystać rezerwy tkwiące w istniejących urządzeniach. Celowe jest uruchomienie tramwaju wodnego w relacji Salwator–Dąbie. Mimo niskiej realności budowy kanału krakowskiego utrzyma się rezerwę terenową pod ten kanał.

Przestrzenne zróżnicowanie tej polityki (szczególnie w zakresie programu parkingowego) wynika z dostępności komunikacji zbiorowej, możliwości dostępności komunikacją indywidualną oraz z charakteru i intensywności zabudowy. Celem strefowania jest przeciwdziałanie degradacji komunikacji zbiorowej i procesom dekoncentracji potencjału zwiększającej pracę przewozową układu.

Zwracać się będzie uwagę na integrację całości systemu między innymi poprzez tworzenie węzłów przesiadkowych, stymulujących użytkowanie najbardziej pożądanego środka lokomocji.

Powyższe strefy i parametry powinny być obowiązujące w opracowaniach szczegółowych dot. organizacji ruchu i zakresu inwestycji.

3.4.3. Racjonalizacja zarządzania infrastrukturą techniczną

Prawidłowy rozwój infrastruktury technicznej warunkuje rozwój cywilizacyjny, społeczno–gospodarczy i kulturalny miasta, zabezpieczając potrzeby i podnosząc komfort życia jego mieszkańców.

Braki w pełnym pokryciu przestrzeni siecią infrastruktury technicznej, niska jej sprawność, wysoka zawodność i duży stopień jej zużycia stawia przed służbami komunalnymi trudne zadania, mające na celu daleko idącą poprawę jej funkcjonowania i racjonalny rozwój, zapewniający sprawną obsługę miasta przy możliwie najniższych nakładach inwestycyjnych i kosztach eksploatacyjnych.

Dla zabezpieczenia jakościowego rozwoju Krakowa, należałoby przede wszystkim wszcząć starania o uzyskanie samodzielności regionalnej w finansowaniu i zarządzaniu skomunalizowaną, miejską substancją materialną infrastruktury technicznej.

Regionalne rozwiązania, sytuujące politykę rozwoju infrastruktury technicznej bliżej obiektu gospodarowania eliminują bezwładność i subiektywizm podejmowanych dotąd decyzji centralnych.

Stąd dążenie do jej komunalizacji i do dalszych przekształceń prawno–własnościowych i organizacyjnych, mających na celu rozwój zrjonalizowanej, sprawnej i nowoczesnej infrastruktury technicznej w mieście.

Do takich przekształceń prawno–własnościowych upoważnia Ustawa o Samorządzie Terytorialnym z 8–go marca 1990 r., zmieniająca w sposób zasadniczy ustrój Państwa.

Dotychczasowe zróżnicowanie form własności środków materialnych regionalnej infrastruktury technicznej w ramach poszczególnych gmin, jak również zróżnicowanie i wielość ośrodków decyzyjnych usytuowanych na różnych szczeblach hierarchii władzy, nie sprzyjały właściwej polityce funkcjonowania i rozwoju systemów lokalnych infrastruktury technicznej.

Widoczne są w Krakowie niedostosowania różnych elementów infrastruktury miejskiej do warunków gospodarki rynkowej i samorządności lokalnej.

Wymaga to, po komunalizacji, opracowania modelu funkcjonowania samorządowych jednostek organizacyjnych zarządzających infrastrukturą w ramach nowych uregulowań prawnych, których celem byłaby między innymi eliminacja konfliktów strukturalnych wywołanych podziałami funkcji między podmiotami gospodarczymi, w tym przedsiębiorstwami państwowymi, komunalnymi i komunalizowanymi.

Dla realizacji spójnego i elastycznego programu rozwoju infrastruktury technicznej w Krakowie konieczne jest dokonanie zapisu jej składników materialnych wraz z ich cechami (szczególnie w części podlegającej zmianom) w jednolitym systemie komputerowym z możliwością jego modyfikacji pod wpływem zmieniających się w czasie uwarunkowań ekonomicznych, formalno-prawnych, własnościowych i funkcjonalnych.

- Utworzenie bazy danych zintegrowanej infrastruktury w oparciu o jednolity system geodezyjno-kartograficzny uprości procedury koniecznych uzgodnień dotyczących rozwoju wszystkich jej komponentów w różnych dotychczas ośrodkach dyspozycyjno-decyzyjnych, minimalizując powstające w dotychczasowych warunkach liczne kolizje międzyinstytucjonalne, a także, w toku późniejszej eksploatacji ułatwi koordynację prac remontowych i konserwatorskich poszczególnych jej elementów.

Zbiory danych o poszczególnych komponentach infrastruktury technicznej miasta powinny być podzielone na zbiory "strategiczne" usytuowane na najwyższym szczeblu decyzyjnym miasta i pozostałe, o znaczeniu operacyjnym, wymagające ciągłej koordynacji przebiegu i ośrodków realizacji procesów rozwoju i eksploatacji poszczególnych systemów funkcjonalnych. Punktem wyjścia w racjonalizacji sprawnego funkcjonowania i rozwoju całej infrastruktury miasta, musi być – jak wspomniano – komunalizacja, z założeniem dalszych przewidywanych zmian w przekształceniach prawno-własnościowych i funkcjonalnych, gwarantujących pełne zabezpieczenie interesów mieszkańców miasta przed monopolistycznymi interesami nowych właścicieli wymienionych wyżej komponentów infrastruktury, jeśli pozostawienie praw własności w sektorze samorządowym w stosunku do któregośkolwiek segmentu sieci okazałoby się niemożliwe.

3.4.4. Racjonalizacja i rozwój systemów zaopatrzenia w wodę i kanalizacji

Poziom zaopatrzenia w wodę odbiorców na terenie Krakowa znacznie poprawił się w ostatnich latach. Pomimo to niezbędna jest realizacja następujących zadań:

- zapewnienie miastu w perspektywie nowych źródeł wody pitnej,
- polepszenie warunków sanitarnych w strefach ochronnych ujęć wody,
- poprawa jakości wody pitnej,
- zapewnienie miastu źródeł wody przemysłowej,
- awaryjne zaopatrzenie miasta z wód głębszych, w tym z ujęć z utworów trzeciorzędowych w rejonie piasków bogucickich,
- wprowadzenie oszczędnej gospodarki wodą w zakładach przemysłowych i gospodarce komunalnej,
- poprawa niezawodności pracy sieci przez zwiększenie rezerw zbiornikowych i zamknięcie pierścieni magistralnych,
- przystosowanie pracy sieci do południowego kierunku zasilania oraz do rozprowadzania zwiększonej ilości wody.

Powyższe zadania realizowane będą przez:

- spowodowanie zachowania niezbędnych rezerw terenowych dla zbiornika na rzece Skawince w Jurczycach,
- polepszenie ochrony sanitarnej zbiornika w Dobczycach i rzeki Raby przez skanalizowanie obszaru strefy ochrony sanitarnej,
- poprawę w użytkowaniu strefy ochrony sanitarnej rzeki Dłubni oraz Rudawy,

- modernizację technologii uzdatniania wody w ZUW Dłubnia oraz kontynuację modernizacji technologii uzdatniania wody w ZUW Rudawa,
- budowę urządzeń do usuwania osadów z ZUW Dłubnia i Rudawa,
- kontynuację budowy zbiorników wody surowej dla ZUW Rudawa,
- kontynuację negocjacji w dążeniu do eliminacji zrzutów soli na Śląsku do Wisły,
- perspektywę wykorzystania wód z odnowy ścieków m.Krakowa jako wód przemysłowych,
- zwiększanie ilości nowych studni awaryjnego zaopatrzenia miasta w wodę oraz poprawę dostępności dla ludności do istniejących studni przemysłowych,
- bieżące aktualizowanie pozwoleń wodno-prawnych udzielanych zakładom przemysłowym na użytkowanie wód,
- ukończenie budowy magistrali ϕ 1200 – Nastawnia Piasku – zb.Krzemionki,
- budowę magistrali ϕ 1200 zb.Krzemionki – zb. Górka Narodowa,
- budowę zbiornika Górka Narodowa,
- wykonanie przewiazki magistralnej w rejonie zb. Kościuszko,
- zakończenie budowy magistrali ϕ 800 od ul.Kurdwanowskiej do ul.Niebieskiej,
- zakończenie budowy magistrali ϕ 800 w moście kolejowym przez rzekę Wisłę,
- budowę zb. w Libertowie i połączenie go z magistralą Nastawnia Piaski – zb. Kościuszko,
- budowę magistrali ϕ 1000 łączącej zb. Kościuszko z rejonem oś.Azory,
- budowę strefy podwyższonego ciśnienia dla Bronowic Wielkich i Toń,
- budowę magistrali ul.Klasztorna – Cło,
- budowę połączenia magistralnego ϕ 1000 z Krzyszkowic do zb. Krzesławice – jako propozycja w dalszej perspektywie,
- połączenie zb. Krzesławice ze zb. Mistrzejowice – także w dalszej perspektywie.

Centralny system zaopatrzenia Krakowa w wodę obejmie dodatkowo cztery miasta: Myślenice, Dobczyce, Wieliczkę i Skawinę oraz tereny wiejskie na południe od Krakowa, w tym głównie tereny paśma Świątnicko-Mogilańskiego pozbawione wód wglębnych – co nadaje mu status wodociągu grupowego.

Będą to obszary następujących gmin lub ich części: Biskupice, Dobczyce, Liszki, Mogilany, Myślenice, Siepraw, Skawina, Świątniki Górne, Wieliczka, Wielka Wieś, Zabierzów, Zielonki.

Znacznie poważniejszym problemem jest racjonalizacja i rozwój systemów kanalizacji

Stary i przeciążony system kanalizacyjny Krakowa stanowi jedną z głównych barier rozwojowych miasta. Jej pokonanie wymaga nadania inwestycjom kanalizacyjnym rangi priorytetu.

Dwa podstawowe – częściowo ogólnospławne, a częściowo rozdzielcze – systemy kanalizacyjne miasta: system "Stary Kraków" – i system "Nowa Huta" wymagają rekonstrukcji i rozbudowy do granic wyznaczonych planem.

Zachowane zostaną dwie centralne komunalne oczyszczalnie ścieków Płaszów (z rozbudową) i Nowa Huta (budowa) o przepustowości dostosowanej do liczby użytkowników i racjonalizacji gospodarki ściekowej w przemyśle, a także efektów eliminacji wód obcych.

Zasięgi systemów centralnych zostaną ograniczone na rzecz zwiększenia obszarów przeznaczonych do skanalizowania w systemach lokalnych. Zachowuje się przejęcie przez systemy centralne Krakowa ścieków z Wieliczki (w trakcie realizacji) i z Zabierzowa. W wyniku budowy systemów lokalnych około 10 % ścieków będzie oczyszczone poza układem centralnym.

Zabezpieczenie kolektora prawobrzeżnego Wisły przed skutkami przeciążeń związanych z przedłużeniem kolektora prawobrzeżnego Wilgi nastąpi poprzez budowę retencyjnych zbiorników przelewowych oraz pompowni ścieków.²

Utrzymuje się koncepcję odprowadzania ścieków z rejonu kolektora "Nowomłyńska" i "Górka Narodowa" do oczyszczalni w Nowej Hucie przez planowany kolektor dolnej terasy Wisły.

Odbiornikami wód opadowych z rejonu kanalizacji rozdzielczej będą nadal: rzeka Rudawa, potok Sudół, rzeka Białucha, rzeka Wisła oraz po południowej stronie miasta: potok Wilga, rów Bieżanowski i Prokocimski, potok Drwina Długa i Serafa. Uporządkowanie i rozbudowa kanalizacji deszczowej będzie poprzedzona uporządkowaniem odprowadzania wód powierzchniowych na terenie miasta poprzez:

- wyłączenie potoku "Rozrywka" w zlewni rzeki Białuchy aktualnie przejmowanego przez kanalizację miejską (powodującego okresowe podtapianie przyległych terenów) i wprowadzenie go bezpośrednio do rzeki Białuchy,
- wyłączenia potoku "Urwisko" w zlewni rzeki Wilgi, aktualnie przyjmowanego przez kanalizację miejską i powodującego dodatkowe przeciążenie kolektora prawobrzeżnego rzeki Wisły,
- odciążenie istniejącego przepustu pod torami drugim przepustem w rejonie rowu Bieżanowskiego,
- regulację potoku Sudół, związaną z przebudową ul. Opolskiej.

Przewiduje się wyposażenie głównych kolektorów deszczowych w osadniki przed wylotem do odbiorników (rzeka Rudawa, rzeka Białucha).

Prace inwestycyjne winny być poprzedzone pracami diagnostycznymi i koncepcyjnymi, w tym weryfikacją bilansu ścieków, pełnym przeliczeniem układu centralnego Krakowa na programie komputerowym, opracowaniem koncepcji oraz programu rekonstrukcji i rozbudowy systemów centralnych.

Szczególnie pilna jest realizacja prac nad skonstruowaniem pełnego modelu matematycznego sieci kanalizacyjnej.

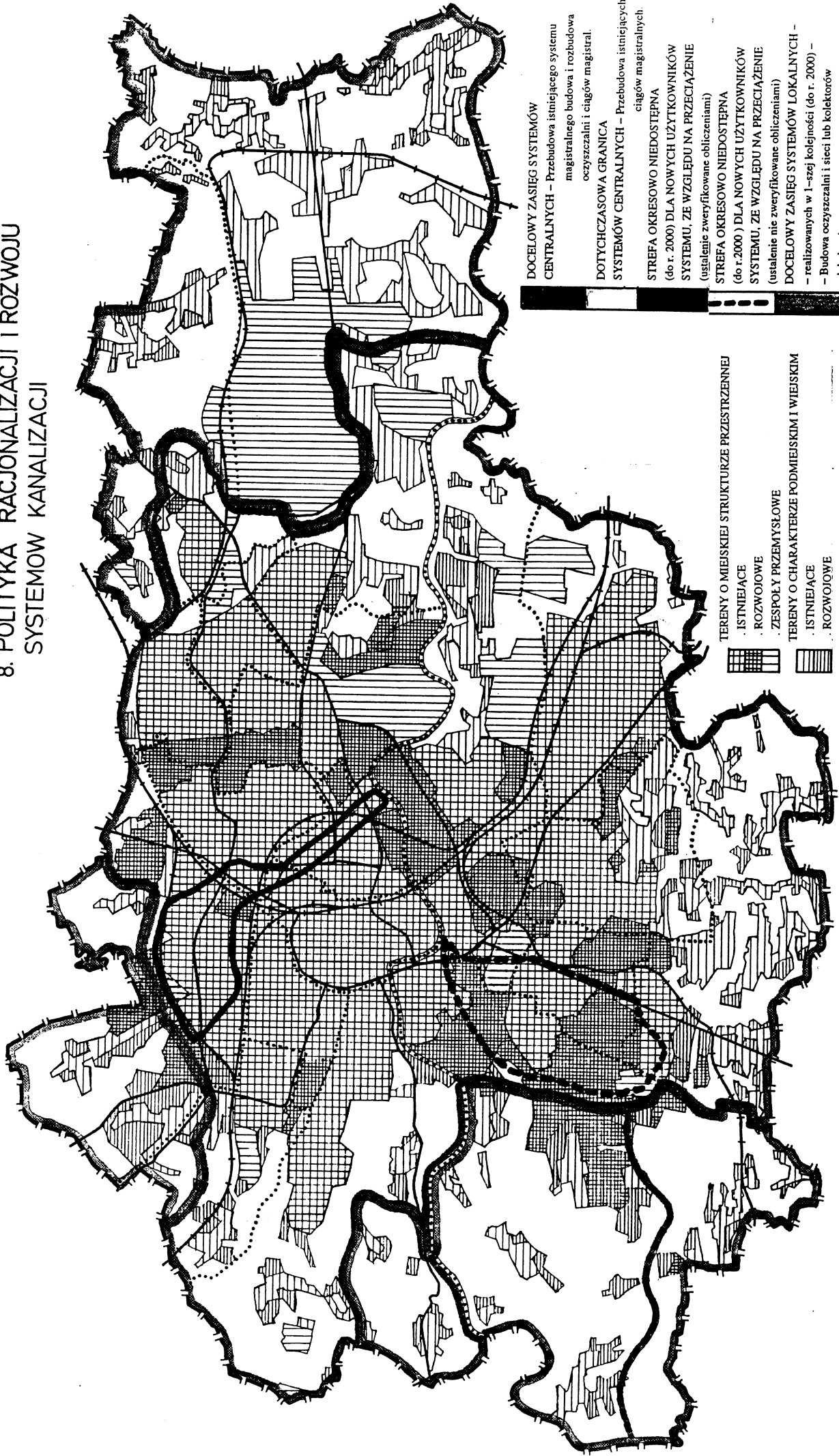
Realizacja systemu centralnego wymaga następujących inwestycji:

- budowy urządzeń umożliwiających prawidłowy odpływ ścieków ze zlewni kolektorów PWG i PWS w związku z kanalizowaniem obszarów Swoszowic, Jugowic i dalszych,
- budowy drugiej nitki kolektora końcowego w Nowej Hucie otwierającej kanalizację dolnej terasy Wisły i zlewni Białuchy,
- budowy oczyszczalni biologicznej w Płaszowie oraz mechanicznej i biologicznej w Nowej Hucie, które są elementami niezbędnymi ze względów ekologicznych,
- w przypadku realizacji krakowskiego kanału żeglugowego – równoległej realizacji kolektora i odtworzenia układu istniejącego aktualnie.

² Rozwiązanie powyższe zostało przyjęte na podstawie obliczeń komputerowych na programie duńskim MOUS i SAMBA.

KRAKÓW - MIEJSCOWY PLAN OGÓLNY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ZMIANA PLANU - ETAP II

8. POLITYKA RACJONALIZACJI I ROZWOJU SYSTEMÓW KANALIZACJI

TERENY O MIEJSKIEJ STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ

- ISTNIEJĄCE
- ROZWOJOWE
- ZESPÓŁY PRZEMYSŁOWE

TERENY O CHARAKTERZE PODMIEJSKIM I WIEJSKIM

- ISTNIEJĄCE
- ROZWOJOWE

DOCELOWY ZASIĘG SYSTEMÓW
CENTRALNYCH - Przebudowa istniejącego systemu
magistralnego budowa i rozbudowa
oczyszczalni i ciągów magistral.
DOTYCHCZASOWA GRANICA
SYSTEMÓW CENTRALNYCH - Przebudowa istniejących
ciągów magistralnych.

STREFA OKRESOWO NIEDOSTĘPNA
(do r. 2000) DLA NOWYCH UŻYTKOWNIKÓW
SYSTEMU, ZE WZGLĘDU NA PRZECIĄŻENIE
(ustalenie zweryfikowane obliczeniami)

STREFA OKRESOWO NIEDOSTĘPNA
(do r. 2000) DLA NOWYCH UŻYTKOWNIKÓW
SYSTEMU, ZE WZGLĘDU NA PRZECIĄŻENIE
(ustalenie nie zweryfikowane obliczeniami)

DOCELOWY ZASIĘG SYSTEMÓW LOKALNYCH -
- realizowanych w 1-szej kolejności (do r. 2000) -
- Budowa oczyszczalni i sieci lub kolektorów
lokalnych

DOCELOWY ZASIĘG SYSTEMÓW LOKALNYCH -
- realizowanych w 2-giej kolejności (do r. 2000) -
- Budowa oczyszczalni i sieci lub kolektorów
lokalnych

Polityka władz miasta w tym zakresie została przedstawiona w polityce racjonalizacji i rozwoju systemów kanalizacji dla miasta Krakowa. Polityka ta jest przestrzennie zróżnicowana (rys.nr 8).

3.4.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami komunalnymi i przemysłowymi

Racjonalna gospodarka odpadami wymaga przede wszystkim działań zmierzających do ograniczenia ich ilości. Odbywać się to może poprzez stymulowanie (metodą ulg podatkowych i innych zachęt) stosowania i zorganizowanego obiegu opakowań wielokrotnego użytku.

Następny krok stonowi utylizacja odpadów, powstających pomimo stosowania powyższych zabiegów.

Nowoczesne zagospodarowanie odpadów komunalnych wymaga równoległego wprowadzenia następujących metod: segregacji w miejscu powstawania odpadów, utylizacji, tj. kompostowania i recyklingu (wykorzystania surowców wtórnych) oraz ew. spalania odpadów bezużytecznych celem pozyskania energii oraz ograniczenia masy odpadów finalnych składowanych na kontrolowanym wysypisku.

Dla realizacji planowanego systemu utylizacji odpadów niezbędne są następujące inwestycje:

- budowa nowoczesnego zakładu utylizacji odpadów komunalnych uwzględniająca recykling i kompostowanie (oraz ew. spalanie) i kontrolowane wysypiska odpadów finalnych,
- modernizacja istniejących wysypisk i poszukiwanie nowych,
- modernizacja bazy sprzętowej MPO oraz zakup odp. pojemników umożliwiających segregację w miejscu powstawania odpadów,
- budowa spalarni dla odpadów szpitalnych.

Wyżej wymienione urządzenia mogą być lokalizowane na terenach przeznaczonych w planie dla usług infrastruktury technicznej (IT) oraz dla przemysłu i składów (PS).

Unieszkodliwianie odpadów przemysłowych wiąże się bezpośrednio z restrukturyzacją przemysłu oraz wprowadzaniem technologii minimalizujących ilość odpadów. Problem ten będzie rozwiązywany w skali regionalnej w porozumieniu z administracją rządową. Jego radykalne rozwiązanie stanowić może dopiero wprowadzenie obowiązku całkowitej utylizacji (lub neutralizacji do postaci absorbowalnej przez przyrodę) całości odpadów przez producenta.

3.4.6. Racjonalizacja i rozwój systemów ogrzewania miasta

Celem polityki racjonalizacji i nowych systemów ogrzewania miasta jest pełne zaspokojenie indywidualnych potrzeb cieplnych wszystkich jego użytkowników z pełną swobodą wyboru sposobu ogrzewania pomieszczeń przy jednoczesnym spełnieniu ekologicznych wymagań miasta.

Do zadań polityki rozwoju systemów ogrzewania miasta należą:

- zapewnienie możliwości ogrzania wszystkich obiektów mieszkalnych i użytkowych wg wyboru użytkownika,
- likwidacja "niskiej emisji" i sprowadzenie średniego stężenia zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w okresie grzewczym i pozagrzewczym do porównywalnego poziomu,
- obniżenie zużycia energii na potrzeby ogrzewania,
- obniżenie kosztów ogrzewania pomieszczeń,
- poprawę komfortu korzystania z ogrzewania przez użytkowników.

Podstawowym problemem do rozwiązania w Krakowie jest eliminacja paliw stałych z systemów ogrzewania miasta, w tym z: kotłowni lokalnych, rejonowych i osiedlowych oraz z indywidualnych palenisk domowych.

Moc cieplna w/w systemów stanowi prawie 50% mocy cieplnej ogrzewania miasta. Spalane w starych, niskosprawnych urządzeniach paliwa w postaci węgla kamiennego lub koksu są przyczyną wysokiego poziomu emisji pyłowo-gazowej do powietrza atmosferycznego z ponad 1000 węglowych kotłowni i z ok. 100 tys. domowych palenisk węglowych, której udział ocenia się na ok. 70% całkowitego, lokalnego pyłowo-gazowego zanieczyszczenia powietrza w mieście, zwanego niską emisją.

Stąd z uwagi na szczególnie złe warunki ekologiczne w mieście, eliminacja niskiej emisji w hierarchii ważności proekologicznych działań w mieście jest sprawą priorytetową.

Likwidacja tych źródeł niskiej emisji i zastąpienie ich innymi rozwiązaniami powinna być głównym czynnikiem rozwoju systemów ogrzewania miasta. W tym celu jako zasadę przewiduje się sukcesywną likwidację kotłowni węglowych w Krakowie na drodze konwersji opalania węglem na opalanie gazem ziemnym lub podłączenie ich do sieci centralnego ogrzewania oraz likwidowanie domowych palenisk węglowych i zastąpienie ich piecami indywidualnego ogrzewania gazem lub też przyłączenie do sieci centralnego ogrzewania, ewentualnie przejście na ogrzewanie elektryczne lub olejem opałowym.

W okresie najbliższych 5-ciu lat należy przewidywać eliminację spalania węgla przede wszystkim w centrum miasta, likwidując około 500 węglowych kotłowni lokalnych oraz wszystkie domowe paleniska węglowe. Ze względu na trudności wejścia siecią zasilającą c.o., w śródmieściu przewiduje się dominację ogrzewania gazowego lub elektrycznego, a poza II obwodnicą – maksymalne wykorzystanie możliwości zasilania lokalnych systemów grzewczych z miejskiej sieci ciepłowniczej.

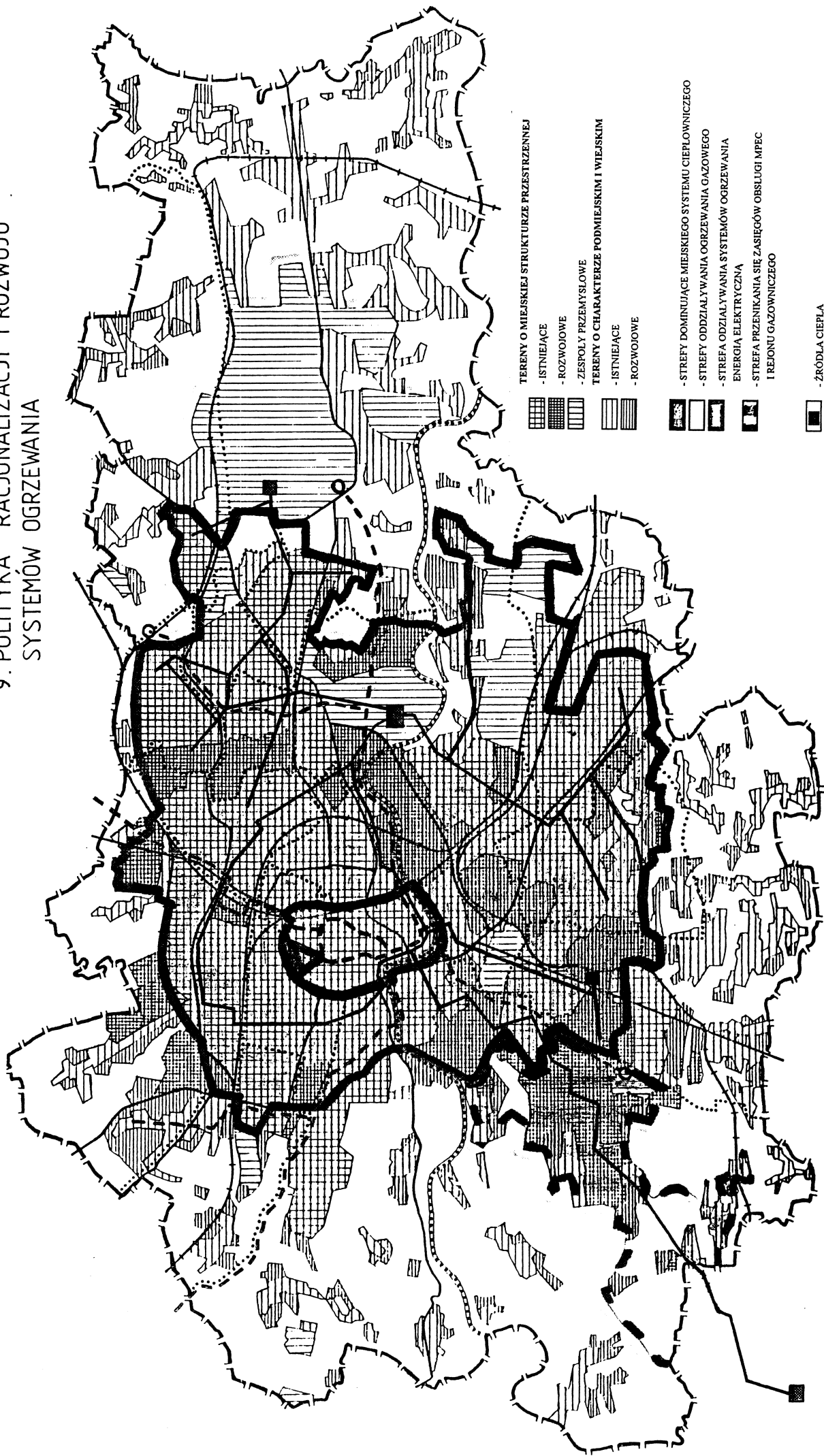
Strefy przewidywanych dominacji poszczególnych mediów ilustruje rys. 9.

Obie elektrociepłownie opalane będą nadal węglem przy zabezpieczeniu ich wyposażenia w wysokosprawne urządzenia odpylające, odsiarczające i denitryfikujące spaliny. W przypadku niewystarczającego zabezpieczenia elektrociepłowni w sprawnie działające urządzenia ochrony środowiska przy korzystnych relacjach ekonomicznych winno się uwzględnić perspektywę opalania elektrociepłowni gazem ziemnym (sezonowo lub całorocznie).

Należy dążyć do wykorzystywania w maksymalnym stopniu ciepła z systemów skojarzonych Elektrociepłowni "Łęg" i "Skawina", które jako najtańsze i gwarantujące wyższą efektywność wykorzystania mocy energetycznej paliwa powinno być w pierwszym rzędzie wykorzystane (natomiast istniejące kotły wodne mogą pełnić rolę wspomagającą w okresach szczytu grzewczego). Wymaga to stopniowej rozbudowy systemu sprzężeń sieci cieplnych EC "Skawina" i EC "Łęg".

KRAKÓW - MIEJSCOWY PLAN OGÓLNY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ZMIANA PLANU - ETAP II

9. POLITYKA RACJONALIZACJI I ROZWOJU SYSTEMÓW OGRZEWANIA

TERENY O MIEJSKIEJ STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ

- ISTNIEJĄCE

- ROZWOJOWE

- ZESPÓŁY PRZEMYSŁOWE

TERENY O CHARAKTERZE PODMIEJSKIM I WIEJSKIM

- ISTNIEJĄCE

- ROZWOJOWE

- STREFY DOMINUJĄCE MIEJSKIEGO SYSTEMU CIEPŁOWNICZEGO

- STREFY ODDZIAŁYWANIA OGRZEWANIA GAZOWEGO

- STREFA ODDZIAŁYWANIA SYSTEMÓW OGRZEWANIA
ENERGIĄ ELEKTRYCZNĄ

- STREFA PRZENIKANIA SIĘ ZASIĘGÓW OBSŁUGI MFPC
I REJONU GAZOWNICZEGO

- ŹRÓDŁA CIEPŁA

- GŁÓWNE MAGISTRALNE CIEPŁOWNICZE

- STACJE REDUKCYJNE GAZU

- GŁÓWNE MAGISTRALNE GAZOWE

W warunkach przewidywanego względnego nadmiaru ciepła z tych źródeł, celem jest dokonywanie podłączeń do sieci centralnego ogrzewania także pewnej części kotłowni lokalnych dla ogrzewania obiektów mieszkalnych, przemysłowych i usługowych z zewnętrznych obszarów zabudowy miejskiej.

Rozwój ogrzewania elektrycznego przewidywany jest przede wszystkim w rejonie względnej nadwyżki mocy GPA Łobzów, pomiędzy I a II obwodnicą.

Rozwój zaopatrzenia miasta Krakowa w gaz ziemny będzie dotyczył zwiększenia udziału gazu w ogrzewaniu mieszkań przede wszystkim w rejonie centrum oraz w rejonach niskiej zabudowy poza opłacalnym zasięgiem sieci c.o. Łączny prognozowany przyrost wyniesie ok. 60.000 Nm³/h, co w stosunku do obecnego zużycia na cele zarówno bytowe tzn. do kuchenek gazowych, piecyków łazienkowych jak też i na ogrzewanie, stanowi ponad 90%.

Całkowite zapotrzebowanie gazu będzie wynosiło w perspektywie 2000 roku ca 130.000 Nm³/h dla ogrzewania i pozostałych celów komunalnych, bez przemysłu. Ten znaczny przyrost, wobec prawie pełnego pokrycia siecią gazową miasta Krakowa, będzie wymagał niewielkich inwestycji w zakresie sieci gazowej i stacji redukcyjnych.

Dla eliminacji ogrzewania pomieszczeń węglowymi piecami domowymi stanowiącymi główne źródło niskiej emisji koniecznym będzie powszechne:

- instalowanie pieców gazowych lub akumulacyjnego ogrzewania elektrycznego bezpośrednio u użytkowników,
- wprowadzenie lub modernizacja instalacji centralnego ogrzewania,
- instalowanie wbudowanych kotłów gazowych w miejsce istniejących kotłowni rejonowych opalanych węglem lub koksem lub przyłączanie ich do istniejącej miejskiej sieci c.o.

Będzie to wymagało zastosowania odpowiednich mechanizmów stymulujących, zachęcających indywidualnych i grupowych odbiorców do ponoszenia własnych nakładów na modernizację systemu ogrzewania.

Istnienie konkurencyjnych sposobów ogrzewania wymusi racjonalizację i ekonomizację produkcji ciepła w systemach ciepłowniczych.

Tak więc dla osiągnięcia najbardziej spektakularnych wyników w procesie obniżenia zużycia ciepła oraz dla likwidacji "niskiej emisji" strumień środków finansowych w postaci dopłat i gwarantowanych kredytów najkorzystniej będzie kierować przede wszystkim na realizację zmian systemu ogrzewania przez odbiorców ciepła, przy jednoczesnym wynegocjowaniu u dostawców mediów systemu rozliczeń z odbiorcami gwarantującego silne powiązanie kosztów z faktycznym zużyciem energii.

Polityka władz miasta w tym zakresie została przedstawiona w polityce racjonalizacji i rozwoju systemów ogrzewania dla miasta Krakowa.

3.4.7. Zapewnienie dostawy energii elektrycznej

Zasilanie regionu krakowskiego odbywa się z sieci przesyłowej 220 kV oraz z sieci przesyłowo-rozdzielczej 110 kV. Sieć ta pracuje w układzie pierścieniowym otaczającym obrzeża miasta Krakowa.

Podstawowymi elementami systemu energetycznego warunkującymi właściwy poziom i jakość dostaw energii w poszczególnych rejonach miasta są głównie punkty zasilania (GPŻ) 110/SN.

Obecnie na terenie miasta zlokalizowanych jest 15 takich stacji (bez uwzględniania stacji przemysłowych), a do roku 2000 planuje się wybudować 3 następne.

Równocześnie następuje modernizacja istniejących 110/SN. Po roku 2000 dla zaspokojenia potrzeb miasta w zakresie dostaw energii, jak również dla wzmocnienia układu przesyłowego sieci wysokich napięć, zajdzie potrzeba budowy stacji węzłowej 400/110 kV na południowych obrzeżach miasta na trasie istniejącej linii 400 kV Byczyna–Tarnów. Do roku 2000 nie przewiduje się na terenie miasta budowy linii 110 kV oprócz krótkich powiązań do projektowanych w tym czasie stacji.

Rozdział energii do odbiorców odbywać się będzie liniami kablowymi 15 kV poprzez stacje transformatorowe 15/0,4 kV których ilość wynika z lokalnych potrzeb.

Ponadto promować się będzie rozwój małej energetyki tj. wykorzystanie energii słonecznej i wiatru oraz małych elektrowni wodnych.

Racjonalizacja gospodarki energetycznej wymaga ścisłej współpracy z administracją państwową oraz wszystkimi zainteresowanymi instytucjami zarówno w zakresie rozbudowy systemów zasilania, jak i wprowadzenia działań stymulujących znaczące oszczędności w jej wzroście (wzrost efektywności, promocja rozwiązań energooszczędnych).

3.4.8. Zapewnienie dostawy gazu

Skala perspektywnego rozwoju miasta nie wymaga zasadniczych zmian w dotychczas eksploatowanym systemie zaopatrzenia w gaz. Niemniej jednak zwiększone zapotrzebowanie gazu szacowane na ok. 130 tys.m³/h w roku 2000, wymaga ograniczonej rozbudowy i modernizacji istniejącego systemu.

Przewidywany w polityce racjonalizacji i rozwoju systemów ogrzewania dla miasta Krakowa wzrost zużycia gazu wynika przede wszystkim z zastosowania go do celów ogrzewania w obrębie Starego Miasta, Kazimierza i obszaru wewnątrz tzw. drugiej obwodnicy ograniczonego Alejami 3 Wieszczów, Wisłą i torem kolejowym oraz do ogrzewania budownictwa jednorodzinnego, gdzie wprowadzenie sieci ciepłych jest utrudnione lub nieekonomiczne.

Dla zapewnienia właściwej obsługi odbiorców, konieczna będzie budowa 2 stacji redukcyjnych wysokiego ciśnienia a dla obsługi dodatkowych terenów, przekwalifikowanie gazociągu ϕ 350 przebiegającego między innymi, przez teren cmentarza w Batowicach i przez tereny budownictwa osiedlowego w Nowej Hucie, na gazociąg średniego ciśnienia z wykonaniem niezbędnych prac renowacyjnych.

Istniejący system gazociągów wysokoprężnych zapewnia w całości pokrycie zwiększonego zapotrzebowania gazu do roku 2010.

Realizacja stacji redukcyjnej w Górcie Narodowej i odcinka gazociągu średnioprężnego ϕ 400 mm łączącego tą stację z siecią średnioprężną Kleparza oraz adaptowaniem gazociągu w ul.Kopernika na średnie ciśnienie i połączenie go ze stacją redukcyjną przy Rondzie Kotlarskim oraz pierścieniem w Plantach, zapewni dostawę gazu dla ogrzewania dzielnicy Stare Miasto.

W zespołach zabudowy przewidzianych do ogrzewania gazem planuje się wybudowanie niezbędnej ilości punktów redukcyjnych, związanych z nimi odcinków sieci średnioprężnej oraz niewielką przebudowę sieci niskoprężnych (rejony: Kazimierz, Kleparz i Piasek).

Inwestycje te – przy zapewnieniu możliwości ich lokalizacji ze strony miasta – gotów jest wykonać we własnym zakresie Zakład Gazowniczy, tak, że nie obciążałyby one budżetu

gminy. Konieczne jest tylko zasygnalizowanie, z odpowiednim wyprzedzeniem, przewidywanego wzrostu zapotrzebowania na gaz w poszczególnych obszarach miasta.

W okresie po roku 2000, po wyprowadzeniu węgla jako paliwa z palenisk domowych oraz kotłowni lokalnych z miasta, należy brać pod uwagę możliwość doprowadzenia gazu do opalania dużych kotłowni rejonowych w tym również EC Łęg (np. w okresie letnim, kiedy sezonowa cena gazu jest odpowiednio niższa).

3.4.9. Przyspieszony rozwój systemów telekomunikacji

Przyspieszony rozwój systemów telekomunikacyjnych jest niezbędny dla zaspokojenie potrzeb ludności, zarządzania i gospodarki.

Staraniem Spółki Telekomunikacja Polska S.A. rozpoczęto w r. 1990 I etap modernizacji Krakowskiego Węzła Telekomunikacyjnego polegający na rozbudowie centrali międzymiastowej i central miejskich. Działania te wspomagane są kredytami Banku Światowego i kredytem rządu hiszpańskiego. Do chwili obecnej zrealizowano budowę centrali międzymiastowej wyposażonej w 10 tys. łącz międzymiastowych oraz 16 tys. numerów miejskich, przeznaczonych do instalacji w różnych częściach miasta. Działania te prowadzone były w ramach programu Banku Światowego wyposażenia 12 dużych miast w Polsce w centrale EWSD Siemens. Kontrakt ten zawierał również ułożenie 70 km światłowodów do przyłączenia wszystkich central miejskich.

Etap I zakończono w kwietniu br. Stanowi on podstawę do rozpoczęcia montażu szeregu central miejskich kredytowanych przez Alcatel SESA. Realizacja tego programu zapewni zainstalowanie na centralach miejskich 112 tys. numerów do końca 1995 roku. Koszt realizacji całego programu wynosi 1,5 bln zł. W ramach programu realizowane będą: nowa centrala Bieżanów 21 tys. numerów, centrala Grzegórzki uzupełnienie o 10 tys. numerów, centrala Bieńczyce uzupełnienie o 10 tys. numerów, oraz zbudowane zostaną nowe centrale wyniesione: Kurdwanów I i II – 5.200 numerów, Krzesławice – 3.840 numerów, Wyciąże – 488 numerów, Tonie – 976 numerów, Mistrzejowice – 3.184 numery.

Niezależnie centrale typu S12 obsługują przyległe do Krakowa gminy:

W przygotowaniu jest Etap II, polegający na uzupełnieniu istniejących luk w obszarach peryferyjnych o dalsze 100 tys. numerów. Ponadto etap ten zakłada rozbudowę sieci informatycznych w mieście (sieć informatyczna MAN).

Niezależnie w Krakowie dostępna jest od 1992 roku telefonia komórkowa oparta o system NMT 450 oraz radiofonia trunkingowa Radio-Net.

Osobnych negocjacji wymaga problem finansowania rozwoju telekomunikacji, a szczególnie kwestia sieci lokalnych, budowanych w ramach inicjatyw społecznych dofinansowywanych przez gminę a przekazywanych dotychczas nieodpłatnie byłemu przedsiębiorstwu Poczta-Telegraf-Telefon. Nowo powstała spółka opracowuje i przedstawi gminie do akceptacji nowe zasady rozliczeń z mieszkańcami i gminą.

3.5. Zapewnienie warunków bezpieczeństwa ludności będzie uzyskiwane poprzez:

- a. usunięcie zagrożeń związanych z niewłaściwym stanem środowiska przyrodniczego oraz wprowadzenie rozwiązań redukujących konflikty w rozmieszczeniu obiektów i urządzeń a także zapewnienie terenów do realizacji systemów i urządzeń komunalnych,

- b. zapewnienie warunków zmniejszających ryzyko ponoszenia skutków klęsk żywiołowych (szczególnie powodzi) i awarii urządzeń technicznych, a szczególnie awarii systemów zaopatrzenia w wodę, odprowadzenia ścieków i systemów
- c. energetycznych oraz zapewnienie warunków do szybkiej likwidacji skutków tych awarii,
- d. zapewnienie warunków sprzyjających zmniejszeniu ilości wypadków w mieście (szczególnie wypadków drogowych),
- e. przystosowanie przestrzeni publicznej w mieście do wymagań osób niepełnosprawnych oraz do zapewnienia niezbędnego poziomu bezpieczeństwa ogólnego (warunki widoczności, zabezpieczenie przejść, przejazdów, ramp itp.),
- f. zapewnienie warunków dla szybkiego dotarcia pomocy w przypadkach zagrożenia zdrowia lub życia poprzez rozwój środków łączności, sieci służb pogotowia ratunkowego, policji, straży pożarnej i innych służb specjalistycznych (przeciwchemicznych, pogotowia technicznego itp.) oraz zapewnienie poprzez wydzielenie odrębnych pasm ruchu drożności układu komunikacyjnego dla pojazdów tych służb,
- g. spełnienie warunków obronności m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniej wielkości terenów otwartych, zapewnienie drożności układu komunikacyjnego oraz odpowiedniej ilości przepraw mostowych, zapewnienie wielostronnych zasilania w systemach infrastruktury technicznej.

Realizacja w/w założeń zapewniona zostanie poprzez odpowiednie środki planistyczne (rezerwacja terenów, układy drogowe itp.) oraz poprzez współpracę właściwych służb miejskich i państwowych.

4. STREFY POLITYKI PRZESTRZENNEJ I OCHRONY ŚRODOWISKA

Ustala się następujące strefy polityki przestrzennej:

4.1. Strefy koncentracji działań, w których wskazane zapisem działania są obowiązujące dla realizatorów polityki (wydziałów, przedsiębiorstw, agencji i innych jednostek podległych Urzędowi Miasta Krakowa).

4.1.1. Strefa spodziewanego znacznego przyrostu zabudowy mieszkaniowej i koncentracji działań przygotowawczych dla udostępnienia komunikacyjnego, uzdatniania terenów i realizacji infrastruktury społecznej (rys. 6).

4.1.2. Strefy wyznaczania terenów budownictwa mieszkaniowego w drodze scalania gruntów (rys. 6).

4.1.3. Strefa obszarów strategicznych wymagających intensywne działań dla aktywizacji ekonomicznej tych obszarów począwszy od gromadzenia informacji aż po dobrojenie terenów i udział w wybranych inwestycjach kubaturowych (rys. 2, 5, 10).

4.1.4. Strefy racjonalizacji rozwoju systemów kanalizacji wyznaczające:

- docelowy zasięg systemów centralnych,
- obecny zasięg systemów centralnych,
- obszary okresowo niedostępne dla użytkowników systemów centralnych,
- zasięg systemów lokalnych przewidzianych do realizacji w 1–szym i 2–gim etapie (rys. 8).

4.1.5. Strefy racjonalizacji i rozwoju systemów ogrzewania:

- strefa dominacji miejskiego systemu ciepłowniczego,
- strefa dominacji ogrzewania gazowego,
- strefa dominacji ogrzewania energią elektryczną,
- strefa równoległego przenikania się zasięgów obsługi MPEC i Rejonu Gazowniczego o nieustalonej dominacji (rys. 9).

Strefy powyższe mają walor informacyjny: o ostatecznej dominacji poszczególnych rodzajów systemów winien przesądzić rachunek ekonomiczny przeprowadzany przez odbiorców oraz dostępność poszczególnych mediów, gwarantowane przez dostawców.

4.1.6. Strefy polityki gospodarowania mieniem komunalnym wynikające ze zróżnicowań polityki przestrzennej tj.:

- strefa pozyskiwania i utrzymania terenów mienia komunalnego dla ochrony szczególnych wartości przyrodniczych,
- strefa pozyskiwania i użytkowania mienia komunalnego dla rozwoju gospodarczego, rekreacji i usług publicznych,
- strefa utrzymania zasobu terenów mienia komunalnego dla ochrony krajobrazu kulturowego,
- strefa pozyskiwania i użytkowania mienia komunalnego dla przyspieszenia restrukturyzacji terenów przemysłowych i ich dotychczasowych stref ochronnych (rys. 10).

Oprócz powyższych stref w działaniach realizatorów polityki obowiązują także strefy powołane odrębnymi uchwałami Rady Miasta Krakowa (jak strefy uspokojenia ruchu, strefy określające wymiar czynszów za lokale użytkowe itp.)

4.2. Strefy regulacyjne, określające dopuszczalne formy działań, których zapisy będą wprowadzone do ustaleń planu i stanowić będą podstawę do decyzji administracyjnych. Są to następujące rodzaje stref:

4.2.1. Strefy ochrony przyrody i warunków ekologicznych:

- Strefa 1 – ochrony szczególnych wartości przyrodniczych, ustanowiona w celu zachowania szczególnych wartości przyrody, krajobrazu i warunków naturalnych,
- Strefa 4 – zachowania ogólnomiejskich warunków równowagi ekologicznej, ustanowiona w celu zapewnienia odpowiedniej proporcji między terenami otwartymi i terenami zainwestowania miejskiego, wynikającymi z warunków przyrodniczych, rzeźby i utrzymania odpowiedniej wentylacji obszaru miasta,

- Strefa 8 – ochrony zieleni i warunków wentylacji o znaczeniu lokalnym, ustanowiona w celu ochrony istniejących zasobów zieleni o znaczeniu lokalnym i utrzymaniu dostatecznych warunków wentylacji dla istniejących i przewidywanych działań inwestycyjnych,
- Strefa 10 – ochrony ekologicznej centrum miasta, ustanowiona w celu poprawy w centrum miasta standardów jakości środowiska, w tym głównie jakości powietrza,
- Strefa 11 – dopuszczalnej intensywności zainwestowania miejskiego, ustanowiona w celu zapewnienia niezbędnej jakości standardów środowiska w terenach intensyfikacji i przekształceń zabudowy,
- Strefa 14 – restrukturyzacji i rekultywacji terenów przemysłowych i poprzemysłowych, ustanowiona w celu przywrócenia funkcji terenów otwartych i ograniczenia uciążliwości działalności przemysłowych, dla uzyskania warunków równowagi ekologicznej i walorów estetycznych miasta.

4.2.2. Strefy ochrony krajobrazu miejskiego i wartości kulturowych:

- Strefa 1 – wymieniona uprzednio w pktcie 4.2.1., obejmująca dwojakie funkcje ochrony,
- Strefa 2 – ochrony wyjątkowych wartości kulturowych, ustanowiona w celu zachowania wyjątkowych wartości kulturowych założeń miejskich, podmiejskich, wiejskich osiedlowych, sakralnych, fortyfikacji, cmentarzy, zachowanych w układzie i substancji,
- Strefa 3 – rewaloryzacji wysokich wartości kulturowych, ustanowiona w celu odtworzenia i uzupełnienia wysokich wartości kulturowych, założeń miejskich, podmiejskich, wiejskich, osiedlowych, sakralnych, parkowych, fortyfikacji, cmentarzy, częściowo zachowanych w układzie i substancji,
- Strefa 5 – ochrony wartości krajobrazu naturalnego, ustanowiona w celu zachowania wysokich wartości naturalnych i odtworzenia ich zniszczonych fragmentów, wzgórz, skał, lasów, łągów, zadrzewień, łąk, pól, cieków i zbiorników wodnych z pasmami przybrzeżnymi,
- Strefa 6 – rekultywacji wartości krajobrazu naturalnego, ustanowiona w celu odtworzenia i utrzymania wysokich wartości naturalnych lasów, łągów, zadrzewień, łąk, pól, cieków i zbiorników wodnych, z pasmem przybrzeżnym, terenów otwartych, istniejących, częściowo zdewastowanych i potencjalnych,
- Strefa 7 – ochrony wartości kulturowych, ustanowiona w celu zachowania i uzupełnienia wysokich wartości kulturowych, założeń miejskich, podmiejskich, wiejskich, osiedlowych, sakralnych, parkowych, fortyfikacji, cmentarzy zachowanych w układzie urbanistycznym i elementach substancji architektonicznej,
- Strefa 9 – ochrony krajobrazu otwartego, ustanowiona w celu ochrony terenów otwartych przed niezorganizowaną urbanizacją oraz zabezpieczenia terenów dla potencjalnego rozwoju miasta,
- Strefa 12 – kontynuacji ładu przestrzennego, ustanowiona w celu zachowania i uzupełnienia istniejącego układu przestrzennego i tradycji architektonicznej zwartej, uporządkowanej zabudowy miejskiej, podmiejskiej, wiejskiej, osiedlowej i przemysłowej,

- Strefa 13 – rekonstrukcji układu urbanistycznego, ustanowiona w celu wprowadzenia ładu przestrzennego w obszarach chaotycznej, rozproszonej zabudowy miejskiej, podmiejskiej, wiejskiej, osiedlowej i przemysłowej,
- Strefa 14 – wymieniona uprzednio w pkt. 4.2.1., obejmująca dwojakie funkcje ochrony.

4.2.3. Strefy ochrony i kształtowania widoku:

- Strefa 15 – ochrony i kształtowania przedpola widoku, ustanowiona w celu zachowania widoku na najbardziej wartościowe fragmenty miasta i niedopuszczenia do jego przesłonięcia względnie zakłócenia, poprzez utrzymanie terenu otwartego na dystansie pomiędzy obserwatorem a oglądaną częścią miasta oraz utrzymanie roli miejsc widokowych,
- Strefa 16 – ochrony i kształtowania bliskiego planu widoku, ustanowiona w celu zachowania harmonijności bliskiego planu widoku, dbałości o niezakłócenie i nieprzesłonięcie odbioru istotnej części widoku leżącej w głębi, ochrony gabarytu i formy,
- Strefa 17 – ochrony i kształtowania dalszego planu widoku, jego tła i obrzeży, ustanowiona w celu zachowania neutralności terenów znajdujących się w polu obserwacji wraz z częścią miasta stanowiącą istotę widoku.

Strefy powyższe mają charakter stref lokalnych, rozciągających się od punktów widokowych.

4.2.4. Strefy intensywności wykorzystania terenów:

- Strefa 18 – intensywności wielkomiejskiej, ustanowiona w celu intensyfikacji wykorzystania terenów o szczególnie dobrej dostępności komunikacyjnej i centralnym położeniu w mieście oraz podniesienia ich atrakcyjności dla turystów i biznesu a także dla nadania im charakteru reprezentacyjnego,
- Strefa 19 – intensywności miejskiej, ustanowiona w celu intensyfikacji wykorzystania terenów o dobrej dostępności komunikacyjnej oraz podniesienia ładu przestrzennego i walorów funkcjonalnych przez realizację nowych obiektów i zespołów oraz modernizację uzupełniania i przekształcania terenów o nieutrwalonej strukturze,
- Strefa 20 – intensywności podmiejskiej, ustanowiona w celu zachowania walorów krajobrazu podmiejskiego oraz zapobiegania w celu rozszerzania się strefy intensywności miejskiej.

Ponadto obowiązują strefy ochrony przyrody, strefy ochronne i strefy techniczne ustanowione odrębnymi przepisami.

5. GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ ETAPOWYCH (DO R. 2000)

W działaniach etapowych (do r. 2000) władze miasta będą skupiać się na przygotowaniu warunków do podjęcia strategicznych działań, a mianowicie:

5.1. Dla zwiększenia efektywności wykorzystania istniejących zasobów przygotowuje się lub przeprowadzi:

- szczegółowe zasady nadbudowy i rozbudowy istniejących budynków wymiany substancji i uzupełnień w zespołach zabudowy jednorodzinnej, lokalne standardy urbanistyczno–architektoniczne dla wybranych obszarów, ważnych ze względu na liczne uwarunkowania lub dużą ilość wniosków obywateli, w formie przepisu lokalnego;
 - przegląd budynków komunalnych pod kątem oceny ich stanu technicznego i sporządzenie listy budynków do rozbiórki, sprzedaży, remontów modernizacyjnych lub zabezpieczających,
 - uporządkowanie stanów własności budynków przewidzianych do wprowadzenia na listę zabytków;
 - szczegółową inwentaryzację i koncepcję zagospodarowania wraz z programem aktywizacji ekonomicznej obszarów strategicznych wyznaczonych na rysunku planu;
 - szczegółową inwentaryzację i delimitację obszarów o wysokim stopniu przydatności dla inwestycji. Za przydatne dla inwestycji w najbliższym 10–cioleciu uznaje się tereny spełniające łącznie następujące cechy:
 - są przeznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę,
 - są wolne od istniejącej zabudowy co najmniej w 60 % ich powierzchni,
 - są najłatwiejsze do uzbrojenia a szczególnie do rozwiązania problemu odprowadzania ścieków,
 - są w strefie najkorzystniejszej z punktu widzenia obsługi komunikacją zbiorową,
 - są w strefie dogodnej obsługi usług podstawowych (szkoła, przychodnia zdrowia)
- powierzchnia tych terenów w granicach zainwestowania miejskiego Krakowa wynosi ok. 960 ha.
- objęcie obszarów strategicznych i terenów przydatnych dla inwestycji systemem monitoringu opracowanym w odrębnym trybie.

5.2. Dla usprawnienia gospodarki terenami przygotowuje się lub przeprowadzi:

- wystąpienia z inicjatywą ustawodawczą idące w kierunku rozszerzenia możliwości scalania gruntów, pierwokupu, przejmowania terenów od Skarbu Państwa, tworzenie w gminie funduszy celowych przeznaczonych na zakup gruntów,
- ustalenie procedury inicjowania i realizacji scaleń gruntów,
- wykup terenów w pierwszej kolejności w obszarach strategicznych, a następnie w obszarach o wysokim stopniu przydatności dla inwestycji przeznaczonych przede wszystkim pod usługi komercyjne,
- formalne podstawy do pobierania opłat za nadmierne korzyści z tyt. zmiany przeznaczenia gruntów i gromadzenia tych środków na fundusze celowe a następnie rekompensowania z tych funduszy udokumentowanych strat jakie ponoszą właściciele i użytkownicy gruntów z tyt. zmiany przeznaczenia,

- formalne podstawy dla dokonywania zamiany gruntów prywatnych przeznaczonych w planie na cele publiczne na grunty budowlane, budynki lub inne składniki mienia komunalnego o ekwiwalentnej wartości,
- formalne podstawy dla ograniczenia rozproszenia zabudowy mieszkalnej i koncentrowania jej w wyznaczonych w planie strefach.

5.3. Dla skierowania polityki regionalnej rządu na zabezpieczenie interesów Krakowa podejmie się następujące działania:

- będzie podejmowana ścisła współpraca z władzami rządowymi w celu rozpoczęcia, kontynuacji lub szybkiego zakończenia szeregu przedsięwzięć modernizacyjnych i inwestycyjnych wymienionych w rozdziale I pkt 3.4. i poniżej,
- wywierany będzie nacisk na władze rządowe zmierzający do pozyskania dla Krakowa dalszych gruntów Skarbu Państwa, które nie są niezbędne dla zabezpieczenia strategicznych interesów Państwa,
- tworzyć się będzie warunki do utworzenia Krakowskiego Zespołu Metropolitalnego jako szczególnej formy ustawowo lub dobrowolnie powołanego związku gmin, którego celem będzie równoważenie rozwoju tego obszaru,
- będzie wywierana presja na władze odpowiedzialne za stan środowiska na Śląsku w celu redukcji zanieczyszczeń powietrza transportowanych na teren Krakowa i redukcji zanieczyszczeń wód rzeki Wisły,
- będą obserwowane procesy rozwojowe w regionie krakowskim i regionie śląskim w celu aktywnego reagowania na wynikające stąd konsekwencje dla rozwoju Krakowa.

5.4. Dla uzyskania odczuwalnych efektów w realizacji celów ustala się następujące priorytety inwestycyjne:

w dziedzinie mieszkalnictwa:

- stworzy się warunki do uzbrojenia łącznie ok. 300 ha terenów pod budownictwo mieszkaniowe biorąc pod uwagę w pierwszej kolejności tereny, na których już wybudowano lub buduje się co najmniej 100 mieszkań,
- wybuduje się ok. 500 skromnych mieszkań dla najbiedniejszych i najpilniej potrzebujących,
- utworzona będzie Fundacja Wspomagania Budownictwa Mieszkaniowego, stymulująca zdolności inwestowania obywateli.

w dziedzinie komunikacji wybuduje się lub zaawansuje realizację:

- Centrum Komunikacyjno-Komercyjnego w rejonie dworca głównego PKP,
- Mostu Łęgowskiego,
- Mostu Kotlarskiego,
- Tramwaju bezkolizyjnego od ulicy Cechowej do ul. Wielickiej,
- Adaptacji bocznic kolejowej do portu lotniczego w Balicach do potrzeb ruchu pasażerskiego,
- Lotniska i dworca lotniczego w Balicach,

- Odcinków dróg:
 - Nowosądecka do Wielickiej
 - Stella–Sawickiego do Nowohuckiej i węzeł z ul. Jana Pawła II
 - Ciąg Opolska–Lublańska (dokończenie modernizacji)
 - Trasa Bagrowa (odcinek południowo–wschodni III obwodnicy)
 - Autostrada do Wielickiej oraz przedłużenie autostrady na północny–wschód jako ulicy ekspresowej do ul. Jasnogórskiej
- Parkingów "Park & Ride" przy ul. Opolskiej, ul. Armii Krajowej, ul. Kapelanka i przy Rondzie Czyżyńskim
- Ścieżek rowerowych (ok. 70 km)
- Wykorzystania okresowych remontów nawierzchni ulic, głównie śródmiejskich, dla poprawy ich funkcjonowania, a szczególnie:
 - wygospodarowania parkingów
 - wyznaczenia miejsc postojowych dla śmieciarek i wozów dostawczych
 - uzupełnienia lub wprowadzenia zieleni
 - stworzenia warunków korzystania z urządzeń usługowych dla pieszych, niepełnosprawnych i rowerzystów

w dziedzinie rewitalizacji zabytków przeprowadzi się lub co najmniej zaawansuje

- rewitalizację Kazimierza
- rewitalizację systemu fortyfikacji Krakowa
- rewitalizację parku i willi Decjusza

w dziedzinie kultury i nauki przygotuje się realizację i co najmniej rozpocznie budowę

- Kampusu Uniwersytetu Jagiellońskiego w Pychowicach
- Biblioteki Jagiellońskiej
- parku technologicznego
- Opery lub Teatru Muzycznego
- rozbudowy muzeum lotnictwa
- hali sportowo–widowiskowej
- Krakowskie Centrum Biznesowo–Kongresowe "KraKentrum"

w dziedzinie sportu i rekreacji urządzi się

- kąpieliska "Zakrzówek", "Bagry" i "Przyłasek Rusiecki"
- park miejski "Skały Twardowskiego"
- boiska / korty
- ogródki jordanowskie

w dziedzinie rozwoju terenów poprzemysłowych przygotuje się

- zagospodarowanie terenów po Krakowskich Zakładach Sodowych "Solvay"
- realizację parku przemysłowego na terenie HTS

w dziedzinie infrastruktury technicznej przygotuje się realizację lub wybuduje

- kolektor dolnej terasy Wisły
- drugą nitkę kolektora nowohuckiego
- lokalną kanalizację i oczyszczalnię w Toniach
- lokalną kanalizację i oczyszczalnię na Bielanach
- infrastrukturę gazową w Śródmieściu i zachodniej części miasta
- nowe centrale i linie telefoniczne
- inne lokalne oczyszczalnie lub sieci kanalizacyjne, z inicjatywą budowy których wystąpią lokalne środowiska wnosząc własne fundusze i przygotowanie techniczno-organizacyjne

w dziedzinie służby zdrowia:

- stacja krwiodawstwa
- instytut onkologii

w dziedzinie gospodarki odpadami przygotuje się realizację lub wybuduje

- Zakłady utylizacji odpadów w rejonie oczyszczalni ścieków "Płaszów" lub "Kujawy"
- Oczyszczalnię ścieków "Płaszów" i "Kujawy"

w dziedzinie innych usług komunalnych

- budowa spoielarni zwłok.

Obok inwestycji priorytetowych wyznacza się obszary priorytetowych działań, do których zalicza się obszary strategiczne i tereny o wysokim stopniu przydatności dla inwestycji.

Dla tych obszarów założy się bazowe systemy informatyczne, opracuje systemy monitoringu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym i opracuje szczegółowe programy aktywizacji ekonomicznej.

Na tych obszarach będą koncentrować się działania mające na celu:

- uporządkowanie stanu własności,
- powiększanie terenów mienia komunalnego,
- dobrojenie terenów (kanalizacja),
- zwiększenia atrakcyjności tych terenów dla inwestycji,
- zaostrzenie wymagań w dziedzinie ład przestrzennego.

Władze gminy podejmą również działania na rzecz ochrony krajobrazu miejskiego i środowiska przyrodniczego tak aby do r. 2000 uzyskać następujące efekty:

- powstrzymać postępującą ruinację zespołów i obiektów zabytkowych na Kazimierzu i Starym Podgórzu, a także zasobu budynków komunalnych,
- nie dopuścić do samowolnej zabudowy terenów rolnych bez prawa zabudowy,
- nie dopuścić do uszczuplania ilości drzew w wieku powyżej 20 lat na terenach przeznaczonych w planie do zabudowy, a szczególnie na terenach należących do prywatnych właścicieli,
- zlikwidować źródła niskiej emisji na terenie śródmieścia.

Koszt działań przygotowawczych i inwestycyjnych przewidzianych do realizacji do r.2000 szacuje się ok. 8 bln.zł. w cenach z r. 1993.

Koszty te nie obciążają w całości budżetu publicznego w najbliższych 7-iu latach. Finansowanie tych działań wymaga intensywnego zaangażowania środków komercyjnych i długoterminowych kredytów.

Z całości środków publicznych (ok. 8,0 bln.zł.) planowanych na inwestycje realizowane na terenie Krakowa do r.2000, ok. 27% będzie wydatkowane na inwestycje miejskie, ok. 36% na inwestycje rządowe i ok. 37% na inwestycje wspólne.

Największą część planowanych środków pochłoną inwestycje komunikacyjne (ok. 43%) oraz inwestycje kultury i nauki (ok. 35%). Znacznie mniejszy udział w środkach inwestycyjnych mają infrastruktura techniczna (ok. 9,0%), promocja rozwoju gospodarczego (ok. 5,0%), sport i rekreacja (ok. 3,0%) oraz inne inwestycje publiczne (ok. 5,0%).

W Urzędzie Miasta zostanie powołany Zespół ekspertów do opracowania i wdrożenia koncepcji pozyskania w/w środków oraz do uściślenia listy inwestycji priorytetowych i stopnia ich realizacyjnego zaawansowania do r. 2000.

III. INSTRUMENTY REALIZACJI POLITYKI PRZESTRZENNEJ I OCHRONY ŚRODOWISKA

Pomimo niedoskonałości i niespójności systemu prawnego gmina ma szereg uprawnień, które mogą służyć realizacji polityki przestrzennej i ochrony środowiska.

Najsilniejszymi instrumentami gminy są planowanie przestrzenne i gospodarka terenami. Precyzyjne stosowanie tych instrumentów może zapewnić władzom gminy rolę kreatora wartości gruntów w mieście, a pośrednio kreatora budżetu gminy.

Ważnym instrumentem jest prawo lokalne. Do jego tworzenia gmina jest uprawniona na mocy ustawy o samorządzie terytorialnym. Gmina ma także inne możliwości instrumentalnego działania jak np.:

- nakazywania ograniczeń w funkcjonowaniu urządzeń technicznych, szczególnie tych, które powodują zagrożenie dla środowiska,
- ustalania podatków i opłat lokalnych,
- wnioski legislacyjne kierowane zarówno pod adresem Wojewody jak i Sejmu.

1. PLANOWANIE

Ustawa o samorządzie terytorialnym wyposaża gminy w daleko idące uprawnienia w sferze gospodarki przestrzennej. Również ustawa o planowaniu przestrzennym z 14 lipca 1984 r. nie stawia istotnych ograniczeń w ustalaniu lokalnego systemu planów i ich formuły.

Wykorzystując te uprawnienia władze samorządowe Krakowa zamierzają zwiększyć skuteczność gospodarki przestrzennej i konsekwentnie realizować cele i zadania ustalone w polityce rozwoju przestrzennego i ochrony środowiska.

Podstawą dla realizacji celów i zadań tej polityki będą:

1.1. Miejscowy ogólny plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący:

- niniejszą politykę rozwoju przestrzennego i ochrony środowiska wraz z politykami sektorowymi, traktowanymi jako dokument obowiązujący władzę wykonawczą gminy wraz z podległymi jej instytucjami a służący jej do inspirowania i koordynowania procesów rozwojowych,
- ustalenia planu zawarte w tekście uchwały nr CXIII/759/94 Rady Miasta Krakowa z dnia 20 maja 1994 r. i załączonym do niej rysunku planu w skali 1:5 000 traktowane jako przepis gminny, stanowiący podstawę:
 - a) postępowania lokalizacyjnego,
 - b) konkretyzacji ofert dot. projektów specjalnych (plany działania, projekty "strategiczne", inne lokalizacje kwalifikujące się do promocji),
 - c) ustalania zakresu i problematyki planów szczegółowych i planów realizacyjnych dla wybranych obszarów,
 - d) wyznaczania "obszarów specjalnych" dot. polityki opłat i podatków ustanawianych przez gminę, problematyki ochrony lub intensyfikacji rozwoju gospodarczego, które mogą (ale nie muszą) być powiązane z opracowaniami wymienionymi w pktcie "b".

- 1.2. Plany szczegółowe o randze planów miejscowych o zróżnicowanej formule w zależności od charakteru planowanego zagospodarowania i procesów rozwojowych. Rola tych planów powinna zdecydowanie wzrosnąć przy założeniu, że plany te będą spełniać następujące warunki:
- a) będą służyć wprowadzeniu ładu przestrzennego tzn. będą inspiracją do programów scalania gruntów i transformacji struktury własności,
 - b) będą zapewniać ochronę lokalnych wartości przyrodniczych i kulturowych,
 - c) będą instrumentem powiększania zasobu gruntów komunalnych,
 - d) będą instrumentem efektywnego wykorzystania przestrzeni i infrastruktury technicznej,
 - e) będą służyć promocji rozwoju danego obszaru i będą wyzwać działania inwestycyjne,
 - f) będą instrumentem wzrostu cen nieruchomości,
 - g) będą służyć integracji społeczności lokalnej dla realizacji planowanych zamierzeń.
- 1.3. Plany i programy działań (typu "plan akcji") zawierające wizję zagospodarowania danego terenu, działania służące jej realizacji, sposoby pozyskiwania środków i instytucje odpowiedzialne za realizację programu (np.: plan działań dla rewitalizacji krakowskiego Kazimierza, programy aktywizacji ekonomicznej "obszarów strategicznych").
- 1.4. Oceny oddziaływania na środowisko zalecane do wykonania w stosunku do istniejących obiektów podejrzanych o uciążliwość dla środowiska oraz dla nowych inwestycji o spodziewanej uciążliwości, a także dla wszelkich inwestycji w obszarach o szczególnej wrażliwości środowiska.
- 1.5. Programy inwestycyjne miasta (np.: program rozwoju komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej itp.) powiązane z projektowaniem budżetu gminy i ewent. innymi budżetami.
- 1.6. Projekty specjalne będące przedmiotem wspólnych przedsięwzięć np.:
- centrum komunikacyjne,
 - lotnisko / port lotniczy itp.

2. PRZEPISY LOKALNE

Poza sporządzaniem planów i programów zarówno obligatoryjnych jak i zainicjowanych przez władze gminy istnieje potrzeba opracowania wytycznych i procedur związanych z gospodarką przestrzenną miasta o randze przepisu gminnego. Do takich zalicza się:

- 2.1. Zasady i lokalne procedury przeprowadzania scaleń gruntów na terenie Krakowa,
- 2.2. Szczegółowe zasady rozbudowy i nadbudowy budynków, ze szczególnym uwzględnieniem budynków mienia komunalnego i wybranych stref rewitalizacji obszarów miejskich,

- 2.3. Wytyczne do poprawy ładu przestrzennego na terenach zdegradowanych, a przede wszystkim lokalne standardy urbanistyczne, stanowiące rozwinięcie i uszczegółowienie dla wszystkich stref polityki ochrony dóbr kultury i krajobrazu miejskiego.
- 2.4. Zasady tymczasowego wykorzystania terenów niezabudowanych, przeznaczonych w planie do zainwestowania ze szczególnym uwzględnieniem terenów mienia komunalnego,
- 2.5. Zasady i normatywy zaspokajania potrzeb parkingowych i garażowych oraz wyznaczenie stref, w których te zasady i normatywy obowiązują,
- 2.6. Wytyczne wraz z odpowiednimi standardami dotyczące nietrwałych form zagospodarowania przestrzeni publicznej (kioski, szyldy, reklamy, dekoracje itp.) oraz zasady pobierania opłat za wydane zezwolenia,
- 2.7. Zasady sprzedaży budynków komunalnych.

Od ustanowienia w/w przepisów lokalnych będzie w dużej mierze uzależnione powodzenie działań etapowych wymienionych w Rozdz. II pkt 5.1. i 5.2.

3. GOSPODARKA TERENAMI

Gospodarka terenami dotyczy wszystkich terenów w obrębie miasta, bez względu na tytuł własności i jest traktowana przez władze Miasta Krakowa jako instrument pozwalający na:

- zwiększenie efektywności wykorzystania terenów przeznaczonych w planie do zabudowy,
- ochronę interesów publicznych (w tym ochronę warunków ekologicznych w mieście),
- zwiększenie możliwości pozyskiwania gruntów dla inwestycji,
- zwiększenie dochodów budżetu gminy,
- rozwiązanie najpilniejszych, indywidualnych potrzeb obywateli.

Do najważniejszych instrumentów gospodarki terenami, które zamierza się stosować należą:

3.1. Scalenia gruntów niezbędne dla:

- pogodzenia interesów obywateli z interesem publicznym tj. ochroną przestrzeni otwartej i ograniczeniem nadmiernego poszerzania terenów budowlanych,
- zwiększenia efektywności wykorzystania terenów przeznaczonych do zabudowy,
- zwiększenia ceny działek,
- pozyskiwania terenów niezbędnych dla właściwej obsługi obszaru siecią drogową i wyposażenia go w elementarną strukturę społeczną.

3.2. Wykup terenów niezbędny dla realizacji zadań publicznych i promocji działań gospodarczych.

3.3. Otwieranie terenów zdalnych do inwestowania poprzez wyposażenie ich w główną sieć drogową oraz magistralną sieć infrastruktury technicznej.

3.4. Ustalenie reguł promowania wykorzystania gruntów prywatnych zgodnie z zapisem planu (jak np. zwolnienie z podatków lub opłat terenów położonych w strefach ochrony szczególnych wartości, uniemożliwiających pełne wykorzystanie praw wynikających z tytułu własności gruntów).

3.5. Wykup terenów niezbędny dla rozwiązania – drogą wymiany – najpilniejszych potrzeb obywateli, którzy nie mogą uzyskać zgody na zmianę przeznaczenia gruntów zgodnie z ich oczekiwaniami. Warunki wykupu będą regulowane odrębnymi przepisami w randze uchwały Rady Miasta Krakowa.

4. GOSPODAROWANIE MIENIEM KOMUNALNYM

Celem polityki gospodarowania mieniem komunalnym jest:

- pozyskiwanie terenów i obiektów niezbędnych dla poprawy jakości życia mieszkańców,
- zapewnienie dochodów gminy i pozyskanie narzędzia sterowania rozwojem przestrzennym.

Cele te mogą być realizowane przez następujące zadania:

- tworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju przestrzennego poprzez wykorzystanie arealu miejskiego,
- tworzenie systemu prawno-ekonomicznego dla pomnażania wartości majątku gminy i płynących stąd dochodów.

Działania związane z realizacją tych zadań to przede wszystkim:

- zakończenie inwentaryzacji i przejmowanie mienia komunalnego w kolejności wynikającej z potrzeb planu przestrzennego, zadań inwestycyjnych miasta oraz aktywnego i efektywnego systemu gospodarowania mieniem komunalnym. Do dnia 1 września 1993 roku przejęto z mienia Skarbu Państwa na własność gminy Kraków 11.281 działek spośród około 25.000 działek przewidzianych do komunalizacji,
- dokonanie przeglądu gruntów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe, w stosunku do których zostały wydane wskazania lokalizacyjne lub odnośnie których wskazania lokalizacyjne straciły ważność. Taki sam przegląd powinien dotyczyć nieużytków,
- rozważenie możliwości występowania o przekazanie lub wykup terenów z Państwowego Funduszu Ziemi będących we władaniu Agencji Rolnej,
- przygotowanie przedsięwzięć mających na celu scalanie gruntów prywatnych i komunalnych celem racjonalnego ich wykorzystania,
- inne (darowizny, spadki).

Działania te powinny powiększyć pulę gruntów miejskich. Celem jednakże nie jest posiadanie, a gospodarowanie, czyli świadome uzyskiwanie dochodów krótkookresowych i wieloletnich lub innych, istotnych z punktu widzenia rozwoju miasta korzyści przez różnorodne formy ich wykorzystania, od oddawania w dzierżawę poczynając, na współinwestowaniu kończąc.

Możliwe jest to przez:

- korzystanie z prawa pierwokupu we wszystkich korzystnych dla miasta przypadkach,
- nabywanie gruntów przyległych do już stanowiących mienie komunalne,
- nabywanie gruntów dla uzyskania ustawowo wymaganego udziału gruntów komunalnych w procesie przymusowego scalania,
- sprzedawanie małych współwłasności dla jednoczesnego zakupu współwłasności w innych nieruchomościach, gdzie gmina jest współwłaścicielem,
- sprzedawanie w drodze przetargu gruntów przeznaczonych w planie zagospodarowania przestrzennego na cele mieszkaniowe, uzyskane środki przeznaczając wyłącznie na uzbrojenie terenów, co znacznie podnosi ich rynkową wartość,
- nabywanie – w części lub w całości – likwidowanych przedsiębiorstw państwowych, które zdążyły się uwłaszczyć na terenie Krakowa celem odzyskania dla miasta gruntów o znaczeniu strategicznym dotychczas przez nie zajmowanych i ekstensywnie użytkowanych, a nie odzyskanych w ramach ustawy o mieniu gminnym,
- wykorzystanie możliwości przez oferowanie wymiany gruntów celem uzyskania kompleksu nieruchomości korzystniejszych do zagospodarowania,
- uzyskiwanie funduszy przez aktywną sprzedaż małych skrawków działek, nieużytków przez oferowanie ich nabycia przez właścicieli przyległych terenów, jeśli nie mają istotnego znaczenia dla scalenia gruntów,
- uzyskiwania funduszy przez zachęcanie użytkowników mieszkań do ich wykupu, szczególnie w budynkach, w których większość mieszkań już została wykupiona. Zmniejszy to zakres administrowania budynków dając jednocześnie fundusze na nabywanie innych nieruchomości. Wymaga to zarówno czynnej informacji jak i elastycznej polityki cenowej,
- sprzedawanie zabytkowych budynków i budowli użytkownikom gwarantującym ich prawidłową konserwację lub wchodzenie do spółki przy remontach i modernizacji (np. forty b. Twierdzy Kraków, założenia parkowe i pałacowe),
- przegląd terenów komunalnych ekstensywnie zabudowanych przez całkowicie technicznie zużyte magazyny, szopy, a znajdujących się w atrakcyjnych, często uzbrojonych terenach, celem podjęcia decyzji o wyburzeniu i odzyskaniu cennego terenu,
- zamiana gruntów na budynki lub brakujące udziały we własności budynków (i na odwrót) celem uporządkowania stanu własności.

Jednocześnie wyodrębni się z Wydziału Geodezji i Gospodarki Mieniem instytucje nazwane umownie Agencjami oraz utworzy się zarządzane przez nie fundacje, które do czasu odp. zmiany przepisów o gospodarce i mieniu gmin będą w stanie prowadzić racjonalną gospodarkę gruntami. Jest to wymieniana w "polityce w zakresie budownictwa mieszkaniowego" Fundacja gospodarująca odnawialnym funduszem wspomagania budownictwa mieszkaniowego oraz korzystająca ze wsparcia społecznego Fundacja ochrony krajobrazu, pozyskująca dla miasta tereny zielone na cele rekreacji i ochrony ekologicznej.

Agencje takie aktywnie działając mogą doprowadzić do: maksymalizacji dochodów z mienia komunalnego, maksymalizacji wartości mienia, zapewnienia realizacji strategicznego planu rozwoju miasta, zmniejszenia zakresu czynności administracyjnych agend miejskich.

Efektywne gospodarowanie zasobami mienia komunalnego wymaga usunięcia szeregu barier prawnych, organizacyjnych i finansowych, z których najważniejsze to:

- brak ustawy o finansach gminy,
- zmiana ustawy o planowaniu przestrzennym i ustawy o gruntach,
- brak nowego prawa lokalowego oraz brak pakietu ustaw dotyczących budownictwa mieszkaniowego,
- brak nowej ustawy o ochronie środowiska,
- brak nowej ustawy o drogach publicznych,
- brak nowej ustawy o prawie wodnym,
- niestabilny system podatkowy,
- niejasne i zmieniające się regulacje prawne dotyczące kompetencji gminy i województwa,
- brak aktywnej polityki względem inwestorów zagranicznych,
- brak instytucji obejmujących całokształt polityki i gospodarowania mieniem komunalnym,
- uwłaszczenie przedsiębiorstw państwowych i uwłaszczenie spółdzielni, co pozbawia gminę pełnej samodzielności w dyspozycji gruntami (szczególnie dotkliwe w wypadku Krakowa, gdzie organem założycielskim wszystkich p.p. był bezpośrednio Wojewoda),
- przyjęte zasady konstrukcji podatku od nieruchomości, wg których podstawę opodatkowania stanowi powierzchnia a nie wartość nieruchomości oraz ustawowe zwolnienia z tego podatku,
- ograniczenia z tytułu ustalenia górnej granicy stawek podatkowych oraz ich różnicowanie przez ministra finansów,
- zbyt niski udział gminy w podatkach od osób prawnych i fizycznych. Niewłaściwa konstrukcja udziału gminy w podatku dochodowym od osób fizycznych. Nie stymuluje to władz gminy do prowadzenia działalności gospodarczej, ani do stymulowania rozwoju gospodarczego na swoim terenie (podział wpływów z podatku nie uwzględniający miejsca jego generowania),
- budzące zastrzeżenia wysokości i sposoby pobierania opłat za użytkowanie wieczyste, czynsze dzierżawne, stawki wynajmu itp.,
- brak możliwości tworzenia funduszy celowych w ramach budżetu gminy,
- zatrzymana reforma samorządowa na poziomie pojedynczych gmin (brak wyższego szczebla w postaci powiatów czy regionów samorządowych).

Rada Miasta Krakowa wystąpi do Sejmu i Rządu z inicjatywą prawną w w/w sprawach. Polityka władz miasta w tym zakresie została przedstawiona w polityce wykorzystania terenów stanowiących własność komunalną i własność Skarbu Państwa.

Polityka gospodarowania mieniem komunalnym jest przestrzennie zróżnicowana wg następujących stref:

Strefa I – utrzymania i wymiany terenów mienia komunalnego dla ochrony szczególnych wartości przyrodniczych, w której zaleca się:

- utrzymanie zasobu – zakaz zbywania i przekazywania w użytkowanie wieczyste, natomiast dopuszcza długoletnie użytkowanie na cele rekreacji i sportu,
- pomnażanie mienia drogą przejmowania od Skarbu Państwa szczególnie terenów niezbędnych do ochrony przyrodniczej i ekologicznej,
- pomnażanie mienia drogą zamiany (wyłącznie jako rekompensaty w warunkach przymusowych),
Utworzenie fundacji na rzecz pozyskiwania terenów tej strefie i ich ochrony (wspomniana wyżej Fundacja Ochrony Krajobrazu).
Przedmiotem zamiany mogą być:
 - inne działki komunalne leżące w strefie II,
 - budynki i lokale komunalne zgodnie z polityką miasta w zakresie tego mienia,
 - inne wartości np. dzierżawa długoletnia lokali użytkowych,
- promocja i tworzenie systemu zachęt do przekazywania miastu terenów drogą spadku, darowizn ect.

Grunty stanowiące własność Gminy Kraków w tej strefie mogą być przeznaczone wyłącznie na miejską zieleni publiczną (ZP).

Strefa II – pozyskiwania i wykorzystywania mienia komunalnego dla rozwoju gospodarczego i realizacji usług publicznych, w której zaleca się:

- pozyskiwanie mienia drogą wykupu szczególnie w obszarach strategicznych,
- polityka komasowania terenów komunalnych szczególnie pod usługi komercyjne lub pożądanym czystym ekologicznie przemysłem,
- scalanie mienia komunalnego drogą wykupu lub wymiany dla uzyskania terenów pod budownictwo komunalne,
- polityka zwiększania i podnoszenie wartości mienia (dozbrojenie, podnoszenie atrakcyjności otoczenia itp.).

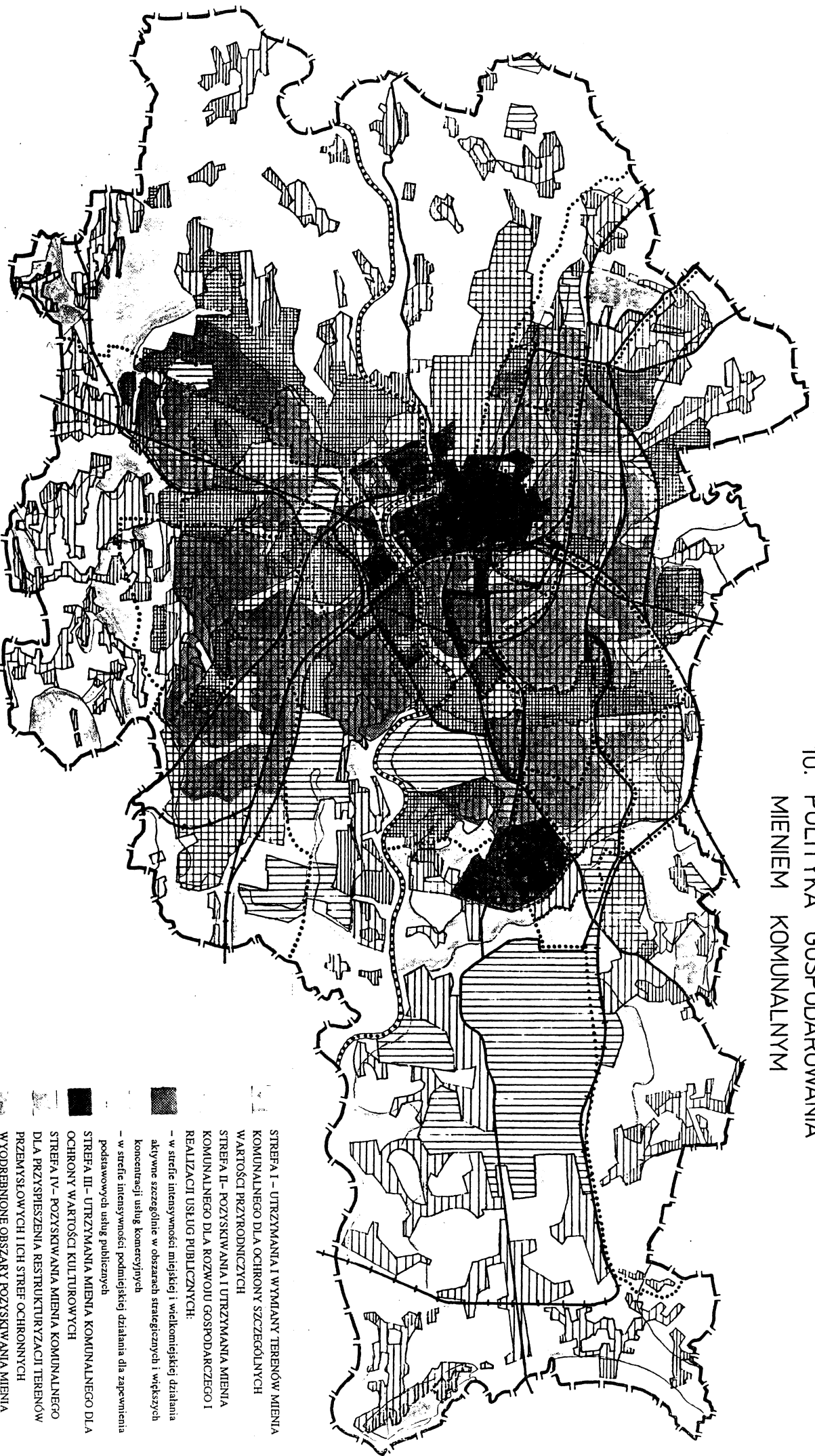
Utworzenie Fundacji (wspomniana wyżej Fundacja Wspomagania Budownictwa Mieszkaniowego) umożliwiającej stopniowe zbywanie zainwestowanych terenów budownictwa mieszkaniowego na rzecz właścicieli mieszkań i nabywanie następnych gruntów celem ich uzbrojenia i przystosowania do zabudowy.

Strefa III – utrzymania mienia komunalnego dla ochrony wartości kulturowych, w której zaleca się:

- bezwzględne zachowanie komunalnych terenów wolnych, niezabudowanych,
- negocjacje o pozyskanie terenów znajdujących się we władaniu Skarbu Państwa, PKP, wojska, drogą przekazania, wymiany lub wykupu,
- przegląd komunalnych budynków mieszkalnych i innych celem wyznaczenia możliwości rozbudowy lub nadbudowy środkami własnymi lub w spółkach z kapitałem zewnętrznym, przy ściśle określonych warunkach tej rozbudowy (standardy urbanistyczne),
- zakaz sprzedaży budynków oraz budowli mieszkalnych, w których możliwa jest rozbudowa, nadbudowa i zmiana funkcji,
- zakaz sprzedaży lokali użytkowych.

KRAKÓW - MIEJSCOWY PLAN OGÓLNY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ZMIANA PLANU - ETAP II

10. POLITYKA GOSPODAROWANIA MIENIEM KOMUNALNYM

STREFA I - UTRZYMANIA I WYMIAINY TERENÓW MIENIA KOMUNALNEGO DLA OCHRONY SZCZEGÓLNYCH WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH

STREFA II - POZYSKIWANIA I UTRZYMANIA MIENIA KOMUNALNEGO DLA ROZWOJU GOSPODARCZEGO I REALIZACJI USŁUG PUBLICZNYCH:

- w strefie intensywnej działalności i wielkomiejscowej działalności aktywnej szczególnie w obszarach strategicznych i większych koncentracji usług komercyjnych

- w strefie intensywnej podmiejskiej działalności dla zapewnienia podstawowych usług publicznych

STREFA III - UTRZYMANIA MIENIA KOMUNALNEGO DLA OCHRONY WARTOŚCI KULTUROWYCH

STREFA IV - POZYSKIWANIA MIENIA KOMUNALNEGO DLA PRZYSPIESZENIA RESTRUKTURYZACJI TERENÓW PRZEMYSŁOWYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

WYODREBNIONE OBSZARY POZYSKIWANIA MIENIA KOMUNALNEGO DLA URUCHOMIENIA PROCEDURY SCALANIA GRUNTÓW

OBSZARY STRATEGICZNE

Strefa IV – utrzymania i użytkowania mienia komunalnego dla przyspieszenia restrukturyzacji terenów przemysłowych i ich stref ochronnych, w której zaleca się:

- negocjacje ze Skarbem Państwa i przejmowanie a nawet wykup możliwie dużego areалу gruntów,
- wykup zdegradowanych terenów rolnych i nieużytkowanych terenów przemysłowych,
- wymianę już znajdujących się we władaniu gminy arealów przez tworzenie większych własności umożliwiających korzystniejsze zagospodarowanie,
- zakaz sprzedaży terenów do czasu opracowania ścisłych reguł funkcjonowania stref aktywności ekonomicznej (możliwe zastosowanie również rozwiązań typu "Fundacja Rozwoju Gospodarczego Krakowa" względnie odrębne fundacje działające na terenie poszczególnych obszarów).

5. PROMOCJE

Promocja jest ważną częścią marketingu miasta. Niezbędnym elementem promocji miasta jest aktualny symbol rozwojowy o możliwie najszerszym zasięgu. Dla przykładu może to być: "Kraków – Europejskim Miastem – Parkiem Kulturowym" (hasło można wyłonić w drodze powszechnego konkursu). Taki symbol powinien być osią wszelkich działań promocyjnych.

Do działań, które władze Krakowa podejmują należą między innymi:

- pełne wykorzystanie i gromadzenie informacji dot. warunków przygotowania terenów pod inwestycje niezbędne dla świadomej polityki gospodarczej,
- opracowywanie dokumentów promocyjnych uproszczonych i rozbudowanych o problematyce usytuowanej pomiędzy wskazaniem lokalizacyjnym a materiałami opracowywanymi do decyzji lokalizacyjnej – zawierających dużą ilość informacji zarówno o miejscu lokalizacji jak i o otoczeniu – niezbędnych do podjęcia przez potencjalnego inwestora odpowiednich decyzji,
- kampanie promocyjne w środkach masowego przekazu,
- materiały promocyjne typu: albumy, foldery, video–kasety itp.,
- działania promocyjne prowadzone przez wyspecjalizowane instytucje (agencje promocyjne, agencje lub fundacje rozwoju itp.),
- promocja przez sponsorowanie przedsięwzięć związanych z konkretnymi zadaniami polityki przestrzennej,
- budowanie sieci kooperacyjnej (marketing wielostopniowy) związany z promocją konkretnych "produktów miejskich".

IV. MONITOROWANIE REALIZACJI PLANU

Dla realizacji celów rozwoju Krakowa a szczególnie zadań polityki rozwoju przestrzennego i ochrony środowiska ważne jest kontrolowanie postępu realizacji planu jako całości i ocena czy są potrzebne bieżące korekty. Mogą być one spowodowane albo przez zmianę okoliczności rozwoju od czasu opracowania planu, albo brakiem środków na jego realizację albo niedoskonałymi regułami współpracy z innymi uczestnikami procesu. Dlatego też władze miasta podjęły prace nad gromadzeniem informacji o przebiegu realizacji planu i uwarunkowaniach rozwoju mających zasadnicze znaczenie dla procesu podejmowania decyzji. Podstawą tych decyzji powinny być: szeroka baza danych obejmująca stan istniejący zagospodarowania Krakowa oraz sprawny system monitorowania i przetwarzania informacji do postaci, w której mogą być one użyteczne w procesie zarządzania miastem.

Ponieważ stworzenie i utrzymanie takiego systemu jest bardzo czasochłonne i kosztowne, dlatego w celu szybkiego uzyskania wymiernych efektów działania i środki zostaną skoncentrowane na tych obszarach i dziedzinach życia miasta, które mogą mieć strategiczne znaczenie dla jego dalszego rozwoju.

W pierwszej kolejności po "testach próbnych", które są już prowadzone na terenach zainwestowanych należy stworzyć kompleksowe systemy monitorowania dla strategicznych obszarów aktywizacji ekonomicznej. Są to "Dąbie", "Centrum Komunikacyjno-Komercyjne", "Ludwinów-Zakrzówek", "Zabłocie", "Olsza" i "Strefa ochronna HTS". Na tych obszarach powinien być kreowany nowy obraz Krakowa, jako centrum naukowego i kongresowego atrakcyjnego dla biznesu i targów międzynarodowych, przy umiejętnym wkomponowaniu nowych treści w historyczną strukturę i krajobraz Krakowa. Ponieważ na tych obszarach będą się koncentrować w najbliższych latach główne działania inwestycyjne i promocyjne, stworzenie takich systemów będzie podstawą przygotowania tych obszarów dla potencjalnych inwestorów.

W dalszej kolejności systemami monitorowania będą objęte obszary planów szczegółowych, tych już zatwierdzonych lub będących w trakcie opracowania, głównie ze względu na duży zasób informacji zdobytych w trakcie ich inwentaryzacji, jak również planów szczegółowych przewidywanych do wykonania. Usprawni to proces ich opracowania.

Następnie systemami monitorowania zostaną objęte obszary o nieutrwalonej strukturze miejskiej, które w chwili obecnej stanowią dużą rezerwę terenów dla różnego rodzaju inwestycji, często bardzo atrakcyjnie położonych, lecz mało rozeznaczonych co do ich uzbrojenia, czy stanu własności.

W dalszej kolejności będzie się uzupełniać powyższy system informacyjny o obszary zainwestowane, następnie o tereny otwarte, stopniowo dążąc do objęcia nim całego obszaru miasta. Ostatnim etapem może być objęcie jednolitym systemem również obszaru metropolitalnego Krakowa.

Ważną rzeczą jest hierarchizacja danych, które powinny być zbierane a następnie aktualizowane, przy założeniu, że nie będzie na początku możliwości finansowych dla tworzenia systemu kompleksowego. Dlatego w pierwszej kolejności powinny być zbierane informacje, których przydatność do systemu zarządzania miastem jest największa, a jednocześnie są one łatwe do uzyskania.

Jako pierwsze – zaraz po sporządzeniu bazy w postaci mapy cyfrowej działek oraz istniejących obiektów i wpisaniu w nią ustaleń planu – systemem informacyjnym powinny być objęte "Rejestry decyzji lokalizacyjnych", będące odwzorowaniem aktualnych zmian w strukturze przestrzennej miasta, mówiąc o położeniu, wielkości i charakterze nowych inwestycji. Równolegle powinny być zbierane dane o już istniejącym zainwestowaniu, na początek na terenie i w sąsiedztwie nowych inwestycji.

Równolegle systemem monitorowania należy objąć systemy infrastruktury technicznej, włączając w to również komunikację. Oprócz ich dokładnej lokalizacji przestrzennej powinny być zbierane dane dotyczące parametrów technicznych (np. przepustowość, objętość, itp.), oddziaływania na otoczenie i inne, co wymaga ścisłej współpracy z administracją wojewódzką, dysponującą prawem egzekwowania informacji o wszelkich zmianach w tym zakresie.

Dość pilnie powinny być opracowywane dane dotyczące stanu własności na terenie miasta. Informacje te powinny być skoordynowane z wynikami inwentaryzacji i komunalizacji mienia a także z własnym systemem taksacji gruntów.

W końcowej fazie można zająć się gromadzeniem informacji statystycznych dających możliwość śledzenia zmian jakościowych w takich komponentach jak: jakość środowiska przyrodniczego, atrakcyjność krajobrazu miejskiego, funkcjonalność i harmonijność układu przestrzennego miasta, wielość szans na zatrudnienie i wybór miejsca pracy, aktywność społeczeństwa – władz miejskich i lokalnych, poziom dobrobytu i bezpieczeństwa mieszkańców.

Mając na myśli ekonomiczne przesłanki tworzenia kompleksowego systemu monitorowania Krakowa, bardzo korzystne było włączenie miasta do tzw. Małopolskiego Systemu Informacji Przestrzennej, w ramach ogólnopolskiej koncepcji Systemu Informacji o Terenie. Skoordynowanie działań Wojewody i Zarządu Miasta Krakowa powinno zaowocować stworzeniem optymalnego, mającego powiązanie z gminami otaczającymi Kraków, bądź to w ramach woj. krakowskiego, bądź Krakowskiego Zespołu Metropolitalnego, systemu pozwalającego na swobodny przepływ informacji pomiędzy miastem a jego otoczeniem. Porozumienie pomiędzy Zarządem Miasta i Urzędem Wojewódzkim w Krakowie ustala, że – zgodnie z wymienioną wyżej hierarchią ważności działań – w pierwszej kolejności podjęte będą prace nad:

- a. modernizacją osnowy geodezyjnej na terenie całego miasta,
- b. tworzeniem warstw informacyjnych (zawierających części graficzne i opisowe) dotyczących:
 - ewidencji gruntów,
 - ewidencji budynków,
 - sieci ulic,
 - ewidencji sieci uzbrojenia terenu,
 - ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego,
 - przebiegu realizacji planu.

W dalszej kolejności należy tworzyć warstwy informacyjne dotyczące środowiska przyrodniczego oraz zagadnień gospodarczych i demograficznych.

W ramach opracowania koncepcji podejścia do budowy monitoringu gospodarki przestrzennej na obszarze miasta Krakowa, zaproponowano "Koncepcję systemów informatycznych gospodarki przestrzennej dla miasta Krakowa". Zakłada ona podział systemu na pięć podsystemów:

- A) – danych wejściowych tj. ewidencji gruntów, budynków i sieci,
- B) – technik planistycznych, które w wypadku zarządzania pełnić mogą funkcje technik decyzyjnych,
- C) – zapisu planu,
- D) – rejestrów wydanych decyzji,
- E) – zmian w zagospodarowaniu.

W chwili obecnej zgodnie z zawartymi wcześniej sugestiami najpilniejsze do realizacji wydają się być podsystemy A, D i E. Podsystemy B i C mogą być uzupełnieniem do stworzenia kompleksowego Systemu Monitoringu Gospodarki Przestrzennej, obejmującego cały proces sporządzania i realizacji Planu Zagospodarowania Przestrzennego wraz z przetransponowaniem go na proces informacyjno-decyzyjny dotyczący szeroko pojętej gospodarki przestrzennej.

ZESPOŁY AUTORSKIE POLITYK SEKTOROWYCH

- **Polityka w zakresie inwestycji komunalnych i rządowych dla miasta Krakowa**
Autor: doc.dr hab. Krzysztof Görlich
- **Polityka ochrony terenów otwartych i warunków użytkowania terenów o kluczowym znaczeniu dla wentylacji i jakości powietrza**
Zespół Autorski pod kierunkiem mgr Krzysztofa Zguda – IGPiK, Oddział Kraków –
w składzie: mgr Jerzy Baścik, mgr Marek Bzowski, mgr Waldemar Wiatrak
- **Polityka ochrony i kształtowania krajobrazu miejskiego (w tym ochrona wartości kulturowych)**
Autorzy: prof.dr hab.inż.arch. Janusz Bogdanowski – P.K., prof. dr hab.inż.arch. Aleksander Böhm – P.K.
- **Polityka w zakresie budownictwa mieszkaniowego ze szczególnym uwzględnieniem mieszkań komunalnych dla miasta Krakowa**
Zespół Autorski pod kierunkiem dr Tadeusza Krawczyka – I.G.M. Kraków –
w składzie: mgr inż.arch. Tomasz Basista, mgr Krzysztof Chwalibogowski, dr inż.arch. Włodzimierz Korecki, mgr Elżbieta Michalak–Rybak, dr inż.arch. Ewa Podolak, mgr Władysław Rydzik, mgr Andrzej Sroczyński, mgr Wacław Wlazło
- **Polityka racjonalizacji i rozwoju systemów komunikacji dla miasta Krakowa**
Zespół Autorski pod kierunkiem dr hab.inż. Andrzeja Rudnickiego – P.K. –
w składzie: dr inż. Wiesław Chełmecki, dr inż. Janusz Cieśliński, dr hab.inż. Włodzimierz Czyczuła, mgr inż. Janusz Dudek, Wiesław Dźwigoń, mgr inż. Antoni Gadomski, mgr inż. Ewa Goras, mgr inż. Kazimierz Goras, mgr inż. Krzysztof Kochański, dr inż. Adam Kolton, mgr inż. Tadeusz Kopta, mgr inż. Marian Kurowski, mgr Dorota Leśniak, mgr inż. Tadeusz Łagosz, mgr inż. Zbigniew Melanowski, mgr inż. Marta Niemiec, mgr inż. Jacek Popiela, mgr inż. Piotr Roźniał, mgr inż. Wiesława Rudnicka, mgr inż. Zbigniew Ślósarczyk, mgr inż. Wiesław Wańkowicz, mgr inż. Tomasz Walczykiewicz
- **Polityka racjonalizacji i rozwoju systemów kanalizacji dla miasta Krakowa**
Zespół Autorski pod kierunkiem prof.dr inż. Artura Wieczystego – P.K. –
w składzie: dr inż. Jerzy Banaś, dr inż. Krzysztof Słysz
- **Polityka racjonalizacji i rozwoju systemów ogrzewania dla miasta Krakowa**
Zespół Autorski pod kierunkiem prof.dr hab.inż. Józefa Gęgi – A.G.H. –
w składzie: mgr inż. Jacek Boroń, mgr inż. Stanisław Kudziełka, inż. Zygmunt Mikołajewski, mgr inż. Leszek Reguła, inż. Stanisław Sattawa, mgr inż. Maria Śmiateńska
- **Polityka wykorzystania terenów stanowiących własność komunalną i własność Skarbu Państwa w Krakowie**
Zespół Autorski pod kierunkiem prof.dr hab. Leszka Kałkowskiego – A.E. Kraków –
w składzie: dr Stanisław Belniak, dr Barbara Klimek, mgr Janusz Kot, doc.dr inż. Barbara Lossow–Samek, dr Stanisław Maciejowski, dr Halina Poleska